

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ 4
452 21 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΓΥΝΑΙΚΕΙΕΣ σελίδες

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΧΡΟΝΟΣ 1ος Νο 9 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1995 ΔΡΧ. 400

ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Το 1994 ήταν έτος αφιερωμένο στην οικογένεια. Το 1995 είναι η τελευταία χρονιά για το 3^ο μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα κοινοτικής στήριξης για την ισότητα των ευκαιριών. Φαίνεται ότι μ' αφορμή αυτά στο τέλος του 1994 είχαμε κάποια κινητικότητα σχετική με τα προβλήματα των γυναικών. Σε επίπεδο εκδηλώσεων - συζητήσεων πάντα. Οργανώθηκαν ημερίδες - διημερίδες, έγιναν απολογισμοί και δόθηκαν προγράμματα υποσχέσεων και προτάσεις. Σε άλλες σελίδες μας δημοσιεύουμε κάποιες σκέψεις και προτάσεις που διατυπώθηκαν σ' αυτές τις συζητήσεις. Στη πρόθεση μας είναι να συνεχίσουμε την καταχώρηση αυτή και σε άλλα μας φύλλα.

Όσοσο θέλουμε να επισημάνουμε:

Για τις συζητήσεις αυτές, τις προτάσεις που γίνονται, τα προβλήματα που αναδείχνονται, και την κριτική που ίσως γίνεται, ελάχιστα ή καθόλου ενημερώνονται οι γυναίκες. Οι πολλές γυναίκες, όχι μόνο οι κορυφές των γυναικείων οργανώσεων. Οι γυναίκες του Κέντρου αλλά και της περιφέρειας. Αυτές για άλλα ενημερώνονται, για άλλες προτεραιότητες. Ας είναι καλά τα κανάλια, τα media που λέμε τώρα. Αλλά χωρίς αυτές τις πολλές γυναίκες δεν πάμε πουθενά. Αυτό οφείλουν να το γνωρίζουν οι ηγεσίες του γυναικείου κινήματος και βέβαια η πολιτική ηγεσία του σχετικού υφυπουργείου. Χωρίς ενημέρωση και ενεργοποίηση της βάσης κανένα πρόγραμμα και καμιά πρόταση όσο σπουδαία κι' αν είναι δεν πρόκειται να υλοποιηθούν. Εμείς θεωρούμε βασική προϋπόθεση για την κατάκτηση κάποιων αιτημάτων την ενότητα και την κινητοποίηση των γυναικών. Αρα πρώτα και κύρια την ενημέρωσή τους.

Οι προγραμματισμοί προϋποθέτουν οικονομικούς πόρους. Χωρίς την στήριξη τους σε κονδύλια, κινδυνεύουν να μείνουν λόγια, στα χαρτιά, επαιτειακού χαρακτήρα όπως έτος οικογένειας, 8η Μάρτη, ημέρα ανθρωπίνων δικαιωμάτων κ.λ.π. Ή απλά να δικαιολογούν την απορρόφηση κάποιων χιλιάδων ECU της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Φοβούμαστε ότι η γενικότερη οικονομική και κοινωνική πολιτική σε εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο, πολιτική που συρρικνώνει τα εισοδήματα και τις κοινωνικές παροχές, δεν ευνοεί την αντιμετώπιση των προβλημάτων του γυναικείου φύλου. Το Γραφείο Ισότητας της Νομαρχίας Ιωαννίνων λ.χ. για να μιλούμε χειροπιαστά και στα δικά μας επίπεδα δεν λειτουργεί, δεν έχει καμιά δραστηριότητα ελλείψει χρημάτων. Που θα στηριχτούν λοιπόν τα βαρύγδουπα προγράμματα;

Τέλος φαίνεται ότι η συμμετοχή της γυναίκας στην αγορά εργασίας και ο συγκερασμός οικογενειακών και εργασιακών υποχρεώσεων είναι ζητήματα που εξακολουθούν να βρίσκονται στο επίκεντρο. Τι θα γίνει με την ανεργία των γυναικών και όχι μόνο, που συνεχώς αυξάνει στη χώρα μας αλλά και στην Ευρώπη; Τι γίνεται με τις ελαστικές μορφές εργασίας και με ποιες προϋποθέσεις γίνεται να αποτραπούν οι κίνδυνοι που απορρέουν απ' αυτές; Ναι στην ανακατανομή των ρόλων και των υποχρεώσεων των δύο φύλων. Αλλά πως θα επιτευχθεί αυτή; Για μας υπάρχει ένα κρίσιμο ζήτημα το οποίο πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα. Ο συγκερασμός των οικογενειακών και εργασιακών υποχρεώσεων πρέπει να επιτευχθεί με θεσμική κατοχύρωση όλων των δικαιωμάτων των εργαζομένων και προ παντός με κατοχύρωση και αύξηση των εισοδημάτων τους ανδρών και γυναικών.

σ' αυτό το
τεύχος

♦ Συνδυασμός οικογενειακών και εργασιακών υποχρεώσεων.

σελ. 6,7

♦ Συνδικαλισμός και γυναίκες εκπαιδευτικοί.

σελ. 3

♦ Φασόν: Μια νέα μορφή δουλειάς αλλά μια παλιά ιδεολογία.

σελ. 12,13

♦ Καταλήψεις μια άλλη άποψη.

σελ. 5

♦ Εφη Πανσέληνου, αγωνίστρια, συγγραφέας, ποιήτρια.

σελ. 14

♦ Δημήτρης Ράτσικας: οι «γυναίκες» στη ζωγραφική μου.

σελ. 15

♦ Ταξιδεύοντας στην Ελλάδα.

σελ. 8.

♦ Τα θεσμικά πλαίσια της θέσης της γυναίκας στην Ελληνική κοινωνία.

σελ. 10,11

♦ Οι αναγνώστριες-τες γράφουν.

σελ. 17

♦ Γυναίκα και Τοπική Αυτοδιοίκηση.

σελ. 9

τα στίγματά του...μηνός

♦ Δυο δικές μας γυναίκες, η Σούλα Πα-
ναρέτου συνεργάτρια της εφημερίδας,
και η Γιώτα Παρθενίου, προκείμενη γυ-
ναίκα της Ηπειρωτικής γης βραβεύθηκαν
πρόσφατα. Τα πως και τα γιατί σε άλλες
στήλες της εφημερίδας. Εμείς εδώ, συγ-
χαίρουμε και τις δύο από καρδιάς.

♦ «Νοιώθουμε με σιγουριά και εντιμό-
τητα ότι αλλάξαμε εντελώς την αντίληψη
που ήθελε τα θέματα των ίσων ευκαιριών
στο περιθώριο της πολιτικής δράσης να
χρησιμοποιούνται ως «μαϊντανός»...

Βαρυσημαντές διαπιστώσεις της υφυ-
πουργού Προεδρίας κ. Αρσένη σε συνέ-
ντευξη στην εφημερίδα «ΕΘΝΟΣ».
Και το σχολίο μιας καλής φίλης:
Τώρα δεν χρησιμοποιούνται ως «μαϊ-
ντανός» αλλά ως «σέλινο».

♦ «Το 80% των νεοκλασικών κτιρίων
της περιοχής της πλατείας Βικτωρίας ε-
νοικιάζονται σε οικους «ανοχής» με υψη-
λά ενοίκια».

Αυτό κατέθεσε στη Βουλή με έγγραφο
στοιχεία η Βουλευτής κ. Ελένη Ανωσάκη.
Δεν έχουμε καμμία αρνητική προκατά-
ληψη, όμως δικαιούμαστε να αναρωτη-
θούμε, μήπως το μόνο που διατηρείται
από την «πολιτιστική» μας κληρονομιά εί-
ναι... τα μπουρδέλα;

♦ «Θα πήγαινα (στο στρατό) και μάλι-
στα ως μάγειρας. Έτσι για να έφτιαχνα
πιο νόστιμες φασολάδες, κανένα περίε-
ργο σουφλέ, κανένα παστίτσιο με ωραίες
σος, κανένα γλυκό. Να τρώγαμε καλά όλα
τα κορίτσια».

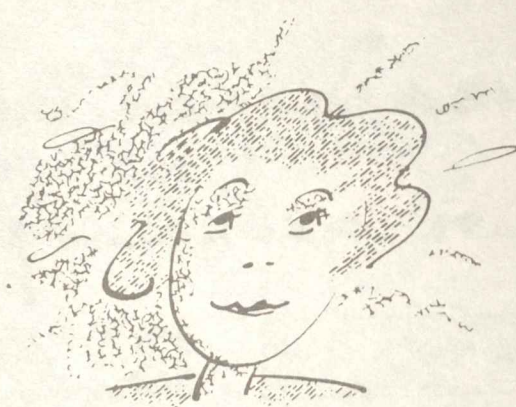
Τα λόγια ανήκουν στην γνωστή Ρούλα
Κορομηλά. Εμείς να της ευχηθούμε να γί-
νει η επιθυμία της πραγματικότητα για να
τρώνε καλά οι στρατιώτες και να απαλ-
λαγούμε κι εμείς από τις τηλεοπτικές της
...σούπες.

♦ Ο Σκάι οφείλει στον ΟΤΕ
435.000.000 δραχμές. (Δεν κάναμε λάθος
στα μηδενικά). Έγινε λοιπόν διακανονι-
σμός και ο κ. Αλαφούζος, ιδιοκτήτης του
σταθμού, θα καταβάλει τα οφειλόμενα σε
40 δόσεις των 10.000.000 κάθε μήνα. Του
χάρισαν και 35.000.000 επειδή είναι καλό
παιδί. Τι είναι τώρα 35.000.000. Θα κά-
νουν μεγαλύτερη αύξηση και θα τα πά-
ρουν από τον κοσμάκη.

Πρόταση της εφημερίδας: Να βρούμε
κάποια μορφή εταιρίας, όλα τα νοικοκυριά
στην πόλη μας, και όταν η οφειλή μας
στον ΟΤΕ φτάσει 500.000.000 να κάνου-
με διακανονισμό.

Τα πενήντα εκατομμύρια που θα μας
χαρίσουν θα βρούμε τρόπο να τα μοιρα-
στούμε.

♦ Είπατε τίποτα για ανεργία; Σημειώ
στε νούμερα για τη μικρή μας πόλη. Τους

τελευταίους μήνες απολύθηκαν από ερ-
γοστάσια της περιοχής που έκλεισαν 100
εργαζόμενοι. Επίκειται, λένε οι πληροφο-
ρίες, να απολυθούν άλλοι 46. Μετρήστε
146 νοικοκυριά, πιθανά χωρίς εισόδημα.
Αυτά, για να μη χαθούν τελείως πια, στα
περί βίλας, αναστολών, αυριανισμών
κ.λ.π. «σπουδαία» που μας αφιονίζουν.

♦ Όσο για τη βίλα, τους καμπινέδες,
τις πισίνες, τα δανεικά, τους Κουρήδες,
τις αναστολές... για το θεό, όχι άλλο
παιδιά. Πνιγίκαμε στη μπόχα!

♦ Παραμονή Χριστουγέννων και παρα-
μονή πρωτοχρονιάς ο κ. Νομάρχης έδωσε
μερικές ώρες άδειας σε όλες τις γυναίκες
υπαλλήλους για να κάνουν τα γλυκά της
οικογένειας. Παραδοσιακοί ρόλοι είναι
αυτοί, πρέπει να κρατήσουν. Ε, άλλο πρά-
μα η νομοθετική ισότητα.

♦ Ο Κ. Καλλογιάννης δεν αντελήφθη
φαίνεται ότι η λίμνη γέμισε κιόλας με νε-
ρό της φύσης, δηλ. αυτό που της ανήκει
λόγω θέσης της. Επιμένει στη μεταφορά
του ποταμού του. Καλά, είπαμε, κτίστες,
αλλά καλύτεροι κι απ' τον «κτίστη» φύση;

σκέφτομαι
και γράφω

Οι βουλευτίνες

Την είδες χθες την Ελευθερίου στην τηλε-
όραση; Είπε η πεθερά μου χαμογελαστή.
Τη βουλευτίνα, διευκρίνισε, γιατί δεν αντα-
ποκρίθηκα με ενδιαφέρον.

Α! ήταν πολύ καλή! Είπε ότι φροντίζει η ίδια
τα 3 παιδιά της, τα διαβάζει, τους μαγειρεύει...
Θέλει να είναι κοντά τους, να τα μεγαλώνει η ί-
δια. Ούτε σε παιδικό σταθμό τα έστειλε! Η οι-
κογένεια, λέει, πρέπει να είναι μαζί.

Πίναμε καφέ στο σπίτι της πεθεράς μου ό-
που είχαμε γευματίσει, όπως τις περισσότερες
Κυριακές. Κοίταξα το ρολόι. Έπρεπε να φύγω
και θα 'φθνα εκεί τα παιδιά. Είχαν διαβάσει και
τα δύο και θα 'τρωναν βραδινό στη γιαγιά. Το
πρόβλημα ήταν ποιος θα τα πάρει σπίτι για ύ-
πνο. Είχαμε «δουλειά» κι εγώ κι ο πατέρας
τους ως αργά. Συμμετέχουμε σε κάποιους φο-
ρείς. Τέλος πάντων θα το κανονίζουμε με το τη-
λέφωνο.

Έφθνα. Είχα αργήσει όπως πάντα. Μου
χρειάζοταν μισή ώρα να φτάσω στο χώρο συ-
νάντησης. Άρχισε το άγχος! Ψιλόβρεξε και τα
αυτοκίνητα προχωρούσαν αργά. Άρχισα να
σκέφτομαι το θέμα της συνάντησης. Αντιμε-
τώπιση αποβολής μαθητή στο Γυμνάσιο, από
το Σύλλογο Γονέων. Το μυαλό μου πέταξε στη
βραδυνη μεταφορά των παιδιών. Ο Μενέλαος
δεν έδειξε ότι θα τα κατάφερνε να ξεμιπλέξει

νωρίς. Θά 'πρεπε εγώ... Μισή ώρα να φτάσω
στο σπίτι της πεθεράς κι άλλη μισή μετά στο δι-
κό μας, για να 'ναι το αργότερο στις 10 στο
κρεβάτι. Υπολογισμοί... συλλογισμοί... Να
προλάβω να τοποθετηθώ! να βιστούν όλοι για
να ψηφίσω πριν φύγω... Τελικά πρέπει ν' αφή-
σω κάποια θέματα... και να φύγω!

Στη σκέψη μου ήρθε η Ελευθερίου. Την εί-
χε πάρει το μάτι μου το Σάββατο στην τηλεο-
ραση, αλλά δεν άκουσα λέξη. Ετρεχα από κα-
ταρολικά σε πλυντήρια και απλώς τρεχε κι από
το ένα παιδί στο άλλο που διαβάζαν και είχα
και το τηλέφωνο απ' όπου έπρεπε να λύσω ένα
σωρό προβλημάτων...

Μα αλήθεια, τι έλεγε η πεθερά μου για τη
βουλευτίνα; Εγώ, για να προλάβω την απλή
δουλειά μου πρωί - απόγευμα, το Σύλλογο Γο-
νέων και την Ομάδα Γυναικών της γειτονιάς
μου, είμαι σε μόνιμο άγχος. Ούτε φαγητό δεν
έχουμε πολλές φορές, άδειο ψυγείο, χαλα-
σμένα φρούτα, άδεια ντουλάπια, κακή προμη-
θεια. Ρούχα ασιδωράτα, κουζίνα άπλυτα...
Ευτυχώς τοοντάρε κανένα... τάπερ η πεθερά
τις Κυριακές, είναι και κοντά ένα καλό κοτο-
πουλάκι και το Σούπερ Μάρκετ της γειτο-
νιάς έχει καλά φρούτα και λαχανικά... Τα παι-
διά έμαθαν από μικρά να αυτοεξυπηρετούνται
και βοηθάει και ο Μενέλαος.

πιπεράτα

ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ
ΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ
ΔΙΑΦΟΡΕΣ
ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΑΝΤΡΑ
ΚΑΙ ΣΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ;

Οι διαφορές ανάμεσα στον
άντρα και στη γυναίκα, είναι ότι
τον άντρα πάντα τον λογαριάζου-
ν, ενώ τη γυναίκα ποτέ και
για τίποτα.

Πράγματι, έτσι για ν' αρα-
νίσουν άλλων αρμοδίων, ακόμα
και τη δική τους, «χωρίς λό-
ρωματικό πλευρό του Αδάμ».
Αλλά και το όνομα που της έ-
δωσαν, είναι πιο μικρό από εκείνο
του άντρα.

Σε όλα τα χρόνια της ιστο-
ρίας, η γυναίκα έκανε πάντα τη
νοικοκυρά, λιγότερο όμως στα
χρόνια της προϊστορίας, όπου
δεν έκανε ούτε αυτό, γιατί δεν
υπήρχαν σπίτια. Το πολύ πολύ
να έτριβε γρήγορα τα μπιστο-
νάκια για να βγούνε σπιές.

Οι Εφτά Βασιλίδες ήταν
παντρεμένοι, αλλά ντυνόταν
να να το λένε στη γειτονιά. Αν
δεν είναι έτσι όπως το λέω, τότε
γιατί δεν ξέρουμε τα ονόματα
από τις Εφτά Βασιλίδες της
Ρώμης;

Στη διάρκεια της Γαλλικής
Επανάστασης, ο πρώτος αν-
θρωπος που του κόπιανε το κε-
φάλι ήταν μια βασίλισσα, γιατί
σαν γυναίκα είχε πάρα πολύ με-
γάλη τύχη και έπρεπε να τιμη-
ρηθεί.

Τις γυναίκες, οι άντρες πο-
τέ δεν τις λογαριάζανε: για παρα-
δείγμα δεν τις κάνανε ποτέ Πά-
πα, ούτε από περιέργεια.

Εγώ πιστεύω ότι οι γυναι-
κες, και κυρίως οι Βεδουίνες, κά-
τω από κείνο το πέπλο, βράζου-
νε τους άντρες που τις ντύνου-
νε έτσι.

Και τώρα θα μιλήσω για τον
άντρα.

Τον άντρα τον λέει
Memmifero, 'παρ' όλο που τα
παιδιά τα κάνει η γυναίκα, αλλά
θα έπρεπε να τον λέγαμε
Papifero. Ο άντρας είναι που
τριχωτός από τη γυναίκα, ενώ
όμως ξέρω μια γυναίκα που εί-
ναι πιο τριχωτή κι από άντρα.
Την λέει Άννα και κάνει τη μοδίστρα
στο Μάτερντι. Ή φωνή του άν-
τρα είναι διπλή, κυρίως στα
θυμώνει, όμως «Τα ξεδιέμα-
της υπαίθρου», 'έχουμε μια φωνή
νι πιο λεπτή και από εκείνη των
κοριτσιών.

Μερικοί ηθοποιοί και προ-
γυριστές, όπως για παράδειγμα
ο Ρενάτο Ζέρο, ο Μαστέλλο και
η Αμάντα Λιρ, δεν είναι έ-
καστο αν είναι άντρες ή γυναι-
κες και δεν ξέρεις πως να τους
φωνάζεις. Η κυριότητα διαφέρει
όμως ανάμεσα στον άντρα και
στη γυναίκα είναι ότι ο άντρας
προτιμάει να μιλάει με το κεφάλι
και η γυναίκα με το στήθος.

Δεν μας αποκάλυψε λοιπόν όλη την αλή-
θεια η Κυρία Σίγγουρ δουλουνάκι κι άλλοι «άν-
θρωποι» στο σπίτι της. Και σίγουρα πληρώνει!
Για να είσαι δηλαδή «Γυναίκα Βουλευτής», με
οικογένεια, εκτός των άλλων προσόντων...
πρέπει να διαθέτεις σημαντικά ποσά να αντι-
καταστήσεις την παρουσία σου στο σπίτι.

Έφτασα στον προορισμό μου. Τώρα πρέπει
να βιάσω τη συζήτηση για να προλάβω την ψη-
φοφορία και να τρέξω να συμμαζέψω τα παι-
διά. Όσο για τις προηγούμενες σκέψεις μου,
έχω κάτι στο μυαλό μου να προτείνω για να α-
ντέξουν κι άλλες οικογένειες μια «Μητέρα
Βουλευτή». Κι η ανησυχία μου είναι πως πα-
ρόμοιες με της Βουλευτίνας δηλώσεις, θα εί-
ναι πάντα εμπόδιο στις δικές μου και σε άλ-
λες παρόμοιες προσπάθειες.

1. Το θηλαστικό στο παιδί
Memmifero, η μητέρα mamma και ο
πατέρας papa. Το παιδί προσφέρει
στεύει ότι η λέξη προέρχεται από τη
λέξη mamma και προτείνει αυτοτε-
θευρή ουσία. (Σ.Τ.Μ.)

2. Συνοικία της Νάπολι.

3. Ιταλικό συγκρότημα ελαφρών
μουσικής.

(Από το βιβλίο «Ο Ρωμαϊσμός
η Ιουλιέτα αρραβωνιάστηκε» που
κάτω» του Μαρτσέλο Ντ' Ορσέ, με
εκδόσεις παιδιών από τη Νάπολι.

ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ: ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΑΠΟΨΗ

Το τέλος μιας κατάληψης

Αφού αναστάτωσαν τη
βίλη γονέων, καθηγητών και
αλλων αρμοδίων, ακόμα
και τη δική τους, «χωρίς λό-
ρωματικό πλευρό του Αδάμ».
Αλλά και το όνομα που της έ-
δωσαν, είναι πιο μικρό από εκείνο
του άντρα.

γκεντρώθηκαν στην αυλή γο-
νείς και μαθητές. Η Επιτροπή
Κατάληψης όμως κρατούσε
επίμονα τα κλειδιά της εξώ-
πορτας. Και προφανώς η ε-
πέμβαση των γονέων για νέα
συνέλευση έκανε τα παιδιά ν'
αρνούνται με μεγαλύτερη ε-
πιμονή. Τότε «αγανακτισμέ-
νος» γονέας μπάτισε τον
κλειδοκράτορα μαθητή και
πήρε το κλειδί!

Μάθημα 1ον: «Ότι δεν

ψης αποφάσεως συλλογικού
οργάνου είναι θεμιτός!»

Ειδοποιήθηκαν και οι κα-
θηγητές και ήρθαν για το μά-
θημα. Δεν έμαθαν ή δεν αντέ-
δρασαν για τον τρόπο λήψης
της απόφασης. Έβαλαν τα ά-
τακτα παιδιά στις τάξεις και
τα απασχόλησαν με κάποια
μαθήματα παραχωρώντας
τους μεγαλόψυχα τη συγγώ-
ρεση για την «αταξία».

Μάθημα 3ον: «Όταν δεν

Αθλητικό Γυμνάσιο Ιωαν-
νίνων, παιδιά ηλικίας 13 έως
15 χρονών.

Δευτέρα 19 Δεκέμβρη το
Δικαστήριο η Επιτροπή Κατά-
ληψης αποφάσισε ότι πρέπει
να σταματήσουν την Κατάλη-
ψη και να δώσουν ένα μήνα προ-
σέλευση στους υπεύθυνους να
αναποστήσουν τα αιτήματά
τους και να ξαναεκτιμήσουν
την κατάσταση. Έτσι ειδοποι-
ήθηκαν οι μαθητές τους
συγκεκριμένους την επό-
μενη για να ψηφίσουν για να
αποφασίσουν.

Τρίτη 20 Δεκέμβρη συγκε-
νήθηκαν οι μαθητές και ψη-
φίσαν συνεχώς την κατάλη-
ψη. Στο σπίτι όμως οι γονείς
δυσαν. Τι είναι αυτά πάλι!
«Ανάνιασαν τα παιδιά τους
να τηλεφωνήσουν και να ει-
δοποιηθούν να βρίσκονται
στην επόμενη στο σχολείο μα-
ζί με τους «κνημόνες» τους.
Τετάρτη 21 Δεκέμβρη συ-

μπορείς να πάρεις με την πει-
ρώ, το παίρνεις με τη βία α-
σκώντας δικαίωμα βιασμού
επί ασθενεστερόν».

Και οι γονείς εισβάλλουν
θριαμβευτικά στο κατειλημ-
μένο εκπαιδευτήριο! Στην αί-
θουσα «Τελετών» (έχει την
τύχη να έχει τέτοια αίθουσα
το εν λόγω σχολείο) όπου συ-
γκεντρώθηκαν «οι καλοί» γο-
νείς και τα «κακά» παιδιά διη-
ύθυναν τη «συζήτηση» οι γο-
νείς. Δεν σήκωναν αντίρρη-
ση. Είπαν: όσοι θέλουν κατά-
ληψη να πάνε από την άλλη
πλευρά της αίθουσας. Και κά-
τω από τα όμματα αυτών που
τα τάζουν και τα ντύνουν και
(αναμφίβολα) τ' αγαπούν οι
έρχονταν και Χριστούγεν-
να... τα πρώην άτακτα παιδιά
δεν κουνήθηκαν! Έτσι πάρθη-
κε και η τελική απόφαση.

Και παραδόθηκε και το
Μάθημα 2ον: «Οιοσδήποτε
τρόπος μεθόδευσης και λή-

θελούμε ν' ασχοληθούμε με
την ουσία υπάρχοντος προ-
βλήματος και να πάρουμε υ-
πεύθυνα θέση, το υποβιβάζ-
ουμε και με οποιοδήποτε
τρόπο το προσπερνάμε αβρό-
χοις ποσόν».

Την άλλη μέρα δώσαν και
τους βαθμούς. Όχι στα παρα-
πάνω μαθήματα... Αυτά παρα-
δίδονται άνευ εξετάσεων!
Βαθμολογήθηκε όμως, όπως
πάντα, η γραφή της γραφής, η
τετραγωνική ρίζα του αθροί-
σματος των τετραγώνων των
δύο δυνάμεων, καθώς και the
appropriate preposition. Ευ-
χάρις συνόδεψαν και τους βαθ-
μούς και τις γιορτές που ή-
σαν μετά! Ελπίζω, παρ' όλα
αυτά να κρατηθούν τα παιδιά
μας σε ένα επίπεδο τέτοιο
που να μας ξαναπαύουν κάποια
μέρα «Σε τι κόσμο μπαμπά μ'
έχεις φέρει να ζήσω».

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΚΑΤΑΛΗΨΗ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Παρασυρμένα από την «ασθένεια της εποχής» όπως ονόμασαν
τις καταλήψεις, 13χρονα παιδιά που ονειρεύονται να γίνουν κάποια
μέρα αθλητές, έκφρασαν με επιμονή και κατάληψη τα προβλήματα
που αντιμετωπίζουν. Εκτός από τα λίγο - πολύ κοινά με τα άλλα σχο-
λεία προβλήματα: καθαριότητα (οι τουαλέτες είναι απαράδεκτες),
λειτουργία εργαστηρίων - χημείων για εκπόνηση πειραμάτων στη δι-
δασκαλία των δύσκολων εννοιών φυσικής και χημείας κ.λ.π., οι μα-
θητές του αθλητικού Γυμνασίου διατύπωσαν και σημαντικά ειδικότε-
ρα προβλήματα. Όμως αυτά, ο υπεύθυνος αθλητικής αγωγής του Νο-
μού ούτε που τα ακούει. Η μόνη επιβουλή του: ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ!
ΚΑΝΕΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑ... κι αυτό το δηλώνει φευγόντας!!!

Επιχείρησα και η ίδια να κουβεντιάσω μαζί του, μα καμία συζήτη-
ση δεν μπορεί να στεριώσει. Αποκόμισα όμως σημαντική γνώση.
Ο διορισμένος υπεύθυνος, πιθανά λόγω κάλυψης οφειλών, δεν
τολμά ούτε να ακούσει για την πραγματικά άσχημη, κατάσταση του
«λεγόμενου» αθλητικού ή αθλητικής διευκόλυνσης σχολείου.

Έτσι όλα τα βλέπει... να λειτουργούν άφωνα, παραπέμποντάς
μας να δούμε άλλα αθλητικά σε τι χάλια είναι, ή να δούμε το απόγευ-
μα που αθλούνται οι ιδιωτικές ομάδες, πώς στριμώχνονται στα κρύα
ντους και δεν διαμαρτύρονται, και πώς κι αυτών τα ρούχα είναι πετα-
μένα κάτω! Ας μη μιλάμε λοιπόν εμείς αφού και λεωφορεία μεταφέ-
ρουν τα παιδιά μας και πρώην (κρουσάν με συντηρητικά και γάλα)
τους χορηγείται τις τρεις μέρες που αθλούνται επί μια ολόκληρη ώρα!

Επί πλέον, ας μάθουμε ότι το εν λόγω σχολείο λειτουργεί εκ των
ενόντων, και λέει η διάταξη να λειτουργήσει όπου υπάρχουν και για ό-
ποιο άθλημα υπάρχουν εγκαταστάσεις. Γι' αυτό ας μη διαμαρτυρόμα-
στε και για το σκοπευτήριο του στρατοπέδου Περάματος όπου τα α-
θλούμενα(!) παιδιά το χειμώνα, κάτω από τον τσίγκο με τις τεράστιες
τρύπες, ρίχνουν μια βολίδα και τρέχουν να ζεστάνουν τα χέρια τους
στη σόμπα πετρελαίου που ανάβει ο γυμναστής το πρωί, φορώντας
τα χοντρά τους γάντια για να ξανασυγκεντρωθούν και να ρίξουν την
επόμενη βολίδα! Ως και την καθαριότητα του σκοπευτηρίου κάνουν
μόνα τους! Όσο πάνε και λιγοστεύουν χρόνο με το χρόνο. Αν δια-
μαρτυρηθούμε περισσότερα ΑΠΛΑ θα καταργηθεί το άθλημα!

Τέλος, μας είπε ο υπεύθυνος, ότι έχει τη δυνατότητα να «κατα-
λύσει» (όχι το Ναό του Σολωμόντα) το αθλητικό Γυμνάσιο όπως έγι-
νε και με το Λύκειο, μη δημιουργώντας νέα τάξη και τα παιδιά που
«επιμένουν αθλητικά» είναι πια ελάχιστα. Αλλά, έχει και τη δυνατό-
τητα να το αναστήσει (όχι σε τρεις μέρες) δημιουργώντας ομάδα πο-
δοσφαίρου και εντάσσοντάς την στο αθλητικό. Τόσο απλά!

Τ' ακούτε υπεύθυνοι των Υπουργείων Παιδείας και Αθλητισμού; Τ'
ακούτε γονείς και καθηγητές; Μονα τα παιδιά μας το ψυχανεμίζο-
νται, κι όταν τολμούν να εκφράσουν το φόβο στο χάος και το αδιέξο-
δο που τους κατασκευάσαμε Υπουργεία, Υπεύθυνοι, Γονείς και Κα-
θηγητές ορθώνουμε το αναστήμα μας και τα ραπίζουμε!

ΡΕΝΑ ΔΙΑΜΑΝΤΗ

Pavillon

Π.Λ. ΠΑΡΓΗΣ 2
Π. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ 43
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΝΤΖΙΑΡΑΣ
ΚΛΙΝΙΚΟΣ
ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΟΣ - ΔΙΑΤΡΟΦΟΛΟΓΟΣ
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ
ΑΝ. ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΒΕΛΙΓΡΑΔΙΟΥ

ΝΑΠΟΛ. ΖΕΡΒΑ 19
ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΤΗΛ 39531

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Όπως είναι γνωστό, το 3ο Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Κοινωνικής Δράσης, του οποίου η περάτωση συμπίπτει με τη λήξη του έτους 1995, στην προσπάθεια προώθησης ίσων ευκαιριών μεταξύ γυναικών και ανδρών, προβλέπει στη συνειδητοποίηση εκ μέρους των πολιτών των κρατών - μελών της Ε.Ε. του γεγονότος ότι, οι γυναίκες όχι μόνον δεν είναι και δεν πρέπει να θεωρούνται μειονεκτούσα κατηγορία προσώπων, αλλά αντίθετα, αποτελούν φυτώριο ικανοτήτων απαραίτητο για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των χωρών τους. Για το λόγο αυτό, τονίζει την ανάγκη λήψης μέτρων, ώστε να επιτευχθεί η βελτίωση της ποιότητας συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας. Καταλήγει δε με την πρόταση μέτρων για την ανακατανομή υποχρεώσεων, ε-πειδή διαπιστώνει ότι για να επιτευχθεί η ίση μεταχείριση γυναικών και ανδρών σε όλους τους τομείς της ζωής, πρέπει να καθοριστούν με συμπερίσπασμα την οικογενειακή με την επαγγελματική ζωή, τις οικογενειακές με τις επαγγελματικές ευθύνες.

Από την ανάλυση, ωστόσο,

σχεδίο αυτό αντιμετωπίζεται στην ουσία η νέα σχέση των γυναικών με την εργασία, μια σχέση που περνάει αναγκαστικά μέσα από τις αλλαγές των σχέσεων των δύο φύλων στο χώρο της οικογένειας.

Αλλαγές που και στη χώρα μας είχαν προβλεφθεί και ρυθμίστηκαν ήδη από το 1983 στον Αστικό Κώδικα, κατά την αναμόρφωση του Οικογενειακού Δικαίου, στην προσπάθεια διαπαιδαγώγησης των πολιτών στην αντίληψη της συζυγικής συντροφικότητας. Η ίδια αντίληψη φαίνεται να διαπερνάει και το Λευκό Βιβλίο για την Κοινωνική Πολιτική. «Απαιτείται μεγαλύτερη αλληλεγγύη γυναικών και ανδρών και ανάληψη, εκ μέρους των τελευταίων, μεγαλύτερων ευθυνών στον τομέα της μέριμνας», ώστε να αφαιρεθεί βαθμιαία το βάρος των οικογενειακών υποχρεώσεων από τις γυναίκες και να επιτραπεί στους άνδρες να διαδραματίσουν έναν πιο ολοκληρωμένο ρόλο στην κοινωνία. Καιρός να εγκαταλειφθεί η αντίληψη ότι μόνη αρμοδία, και μάλιστα υπεύθυνη, για την κοινωνικοποίηση των παιδιών είναι γυναίκα/μητέρα. Εξίσου αρμόδιος είναι και ο άν-

δρας/πατέρας. Το γιατί, δεν είναι δύσκολο να το καταλάβουμε. Η γυναίκα που ασχολείται αποκλειστικά με το νοικοκυριό και την α-ντιστοίχη κάλυψη των αναγκών των μελών της οικογένειάς της, κλεισμένη μέσα στους τέσσερις τοίχους του σπιτιού της, δεν έχει τις προσλαμβάνουσες που είναι αναγκαίες για την καλύτερη ανατροφή των παιδιών της. Αυτό βέβαια πρέπει να γίνει κατανοητό από ολόκληρο το κοινωνικό σύνολο. Προς την κατεύθυνση δε αυτή οδηγεί και το κείμενο του Υπομνήματος που απηύχθη προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η υφυπουργός Ισότητας κ. Αρσένη, όταν κλήθηκε να απαντήσει σχετικά με τις επιλογές πολιτικών της Πράσινης Βίβλου.

Σύμφωνα με το Υπόμνημα αυτό, προτεραιότητες της Κοινωνικής Πολιτικής πρέπει να είναι: α) η αναμόρφωση της Παιδείας, με στόχο την πλήρη εξέλιξη των στερεότυπων ρόλων των δύο φύλων και β) η συνεχής ενημέρωση του κοινωνικού συνόλου για την ιδιαίτερη σημασία που έχει για την κοινωνία και τα άτομα η ισότητα των γυναικών στην κοινωνία και στην οικονομία. Κρίνεται με το υπόμνημα αυτό ότι η

κοινωνικό σύνολο.

Σε συνάρτηση με τις προτάσεις της κ. υφυπουργού, οι δικές μας προτάσεις είναι οι ακόλουθες:

Α'. ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Με δοσμένο ότι η οικογένεια παραμένει ο πρωταρχικός μηχανισμός κωδικοποίησης των παιδιών, θεωρούμε ότι είναι αναγκαίο να αναγνωριστεί και να υποστηριχθεί ο βασικός ρόλος της γονικής ευθύνης, που πρέπει να μοιράζεται ανάμεσα στον πατέρα και τη μητέρα. Ευθύνη που δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί χωρίς τη στήριξη της Πολιτείας και τη δημιουργία αντίστοιχων κοινωνικών υπηρεσιών. Ειδικότερα θα πρέπει να δημιουργηθούν:

- Ένα Ινστιτούτο Οικογένειας, για την καταγραφή των προβλημάτων και τη δημιουργία μηχανισμών αντιμετώπισής τους.
- Ένα δίκτυο υπηρεσιών που θα παρέχει στήριξη κοινωνική, ιατρική, ψυχολογική και παιδαγωγική, με δραστηριότητες ψυχαγωγίας και άθλησης, κέντρα ημερήσιας υποδοχής και δημιουργικής απασχόλησης παιδιών, φυσικά εκεί που αυτά δεν υπάρχουν, «Σχολές Γονέων» και μηχανισμοί ενθάρρυνσης για ενεργό και δημιουργική συμβολή των ηλικιωμένων στην κοινωνική και δημόσια ζωή.

Με δοσμένο ότι η οικογένεια παραμένει ο πρωταρχικός μηχανισμός κωδικοποίησης των παιδιών, θεωρούμε ότι είναι αναγκαίο να αναγνωριστεί και να υποστηριχθεί ο βασικός ρόλος της γονικής ευθύνης, που πρέπει να μοιράζεται ανάμεσα στον πατέρα και τη μητέρα. Ευθύνη που δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί χωρίς τη στήριξη της Πολιτείας και τη δημιουργία αντίστοιχων κοινωνικών υπηρεσιών. Ειδικότερα θα πρέπει να δημιουργηθούν:

Α'. ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Με δοσμένο ότι η οικογένεια παραμένει ο πρωταρχικός μηχανισμός κωδικοποίησης των παιδιών, θεωρούμε ότι είναι αναγκαίο να αναγνωριστεί και να υποστηριχθεί ο βασικός ρόλος της γονικής ευθύνης, που πρέπει να μοιράζεται ανάμεσα στον πατέρα και τη μητέρα. Ευθύνη που δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί χωρίς τη στήριξη της Πολιτείας και τη δημιουργία αντίστοιχων κοινωνικών υπηρεσιών. Ειδικότερα θα πρέπει να δημιουργηθούν:

• Ένα Ινστιτούτο Οικογένειας, για την καταγραφή των προβλημάτων και τη δημιουργία μηχανισμών αντιμετώπισής τους.

• Ένα δίκτυο υπηρεσιών που θα παρέχει στήριξη κοινωνική, ιατρική, ψυχολογική και παιδαγωγική, με δραστηριότητες ψυχαγωγίας και άθλησης, κέντρα ημερήσιας υποδοχής και δημιουργικής απασχόλησης παιδιών, φυσικά εκεί που αυτά δεν υπάρχουν, «Σχολές Γονέων» και μηχανισμοί ενθάρρυνσης για ενεργό και δημιουργική συμβολή των ηλικιωμένων στην κοινωνική και δημόσια ζωή.

Με δοσμένο ότι η οικογένεια παραμένει ο πρωταρχικός μηχανισμός κωδικοποίησης των παιδιών, θεωρούμε ότι είναι αναγκαίο να αναγνωριστεί και να υποστηριχθεί ο βασικός ρόλος της γονικής ευθύνης, που πρέπει να μοιράζεται ανάμεσα στον πατέρα και τη μητέρα. Ευθύνη που δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί χωρίς τη στήριξη της Πολιτείας και τη δημιουργία αντίστοιχων κοινωνικών υπηρεσιών. Ειδικότερα θα πρέπει να δημιουργηθούν:

• Ένα Ινστιτούτο Οικογένειας, για την καταγραφή των προβλημάτων και τη δημιουργία μηχανισμών αντιμετώπισής τους.

• Ένα δίκτυο υπηρεσιών που θα παρέχει στήριξη κοινωνική, ιατρική, ψυχολογική και παιδαγωγική, με δραστηριότητες ψυχαγωγίας και άθλησης, κέντρα ημερήσιας υποδοχής και δημιουργικής απασχόλησης παιδιών, φυσικά εκεί που αυτά δεν υπάρχουν, «Σχολές Γονέων» και μηχανισμοί ενθάρρυνσης για ενεργό και δημιουργική συμβολή των ηλικιωμένων στην κοινωνική και δημόσια ζωή.

Με δοσμένο ότι η οικογένεια παραμένει ο πρωταρχικός μηχανισμός κωδικοποίησης των παιδιών, θεωρούμε ότι είναι αναγκαίο να αναγνωριστεί και να υποστηριχθεί ο βασικός ρόλος της γονικής ευθύνης, που πρέπει να μοιράζεται ανάμεσα στον πατέρα και τη μητέρα. Ευθύνη που δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί χωρίς τη στήριξη της Πολιτείας και τη δημιουργία αντίστοιχων κοινωνικών υπηρεσιών. Ειδικότερα θα πρέπει να δημιουργηθούν:

• Ένα Ινστιτούτο Οικογένειας, για την καταγραφή των προβλημάτων και τη δημιουργία μηχανισμών αντιμετώπισής τους.

• Ένα δίκτυο υπηρεσιών που θα παρέχει στήριξη κοινωνική, ιατρική, ψυχολογική και παιδαγωγική, με δραστηριότητες ψυχαγωγίας και άθλησης, κέντρα ημερήσιας υποδοχής και δημιουργικής απασχόλησης παιδιών, φυσικά εκεί που αυτά δεν υπάρχουν, «Σχολές Γονέων» και μηχανισμοί ενθάρρυνσης για ενεργό και δημιουργική συμβολή των ηλικιωμένων στην κοινωνική και δημόσια ζωή.

κοινωνικό σύνολο.

Σε συνάρτηση με τις προτάσεις της κ. υφυπουργού, οι δικές μας προτάσεις είναι οι ακόλουθες:

Α'. ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Με δοσμένο ότι η οικογένεια παραμένει ο πρωταρχικός μηχανισμός κωδικοποίησης των παιδιών, θεωρούμε ότι είναι αναγκαίο να αναγνωριστεί και να υποστηριχθεί ο βασικός ρόλος της γονικής ευθύνης, που πρέπει να μοιράζεται ανάμεσα στον πατέρα και τη μητέρα. Ευθύνη που δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί χωρίς τη στήριξη της Πολιτείας και τη δημιουργία αντίστοιχων κοινωνικών υπηρεσιών. Ειδικότερα θα πρέπει να δημιουργηθούν:

• Ένα Ινστιτούτο Οικογένειας, για την καταγραφή των προβλημάτων και τη δημιουργία μηχανισμών αντιμετώπισής τους.

• Ένα δίκτυο υπηρεσιών που θα παρέχει στήριξη κοινωνική, ιατρική, ψυχολογική και παιδαγωγική, με δραστηριότητες ψυχαγωγίας και άθλησης, κέντρα ημερήσιας υποδοχής και δημιουργικής απασχόλησης παιδιών, φυσικά εκεί που αυτά δεν υπάρχουν, «Σχολές Γονέων» και μηχανισμοί ενθάρρυνσης για ενεργό και δημιουργική συμβολή των ηλικιωμένων στην κοινωνική και δημόσια ζωή.

Με δοσμένο ότι η οικογένεια παραμένει ο πρωταρχικός μηχανισμός κωδικοποίησης των παιδιών, θεωρούμε ότι είναι αναγκαίο να αναγνωριστεί και να υποστηριχθεί ο βασικός ρόλος της γονικής ευθύνης, που πρέπει να μοιράζεται ανάμεσα στον πατέρα και τη μητέρα. Ευθύνη που δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί χωρίς τη στήριξη της Πολιτείας και τη δημιουργία αντίστοιχων κοινωνικών υπηρεσιών. Ειδικότερα θα πρέπει να δημιουργηθούν:

• Ένα Ινστιτούτο Οικογένειας, για την καταγραφή των προβλημάτων και τη δημιουργία μηχανισμών αντιμετώπισής τους.

• Ένα δίκτυο υπηρεσιών που θα παρέχει στήριξη κοινωνική, ιατρική, ψυχολογική και παιδαγωγική, με δραστηριότητες ψυχαγωγίας και άθλησης, κέντρα ημερήσιας υποδοχής και δημιουργικής απασχόλησης παιδιών, φυσικά εκεί που αυτά δεν υπάρχουν, «Σχολές Γονέων» και μηχανισμοί ενθάρρυνσης για ενεργό και δημιουργική συμβολή των ηλικιωμένων στην κοινωνική και δημόσια ζωή.

Με δοσμένο ότι η οικογένεια παραμένει ο πρωταρχικός μηχανισμός κωδικοποίησης των παιδιών, θεωρούμε ότι είναι αναγκαίο να αναγνωριστεί και να υποστηριχθεί ο βασικός ρόλος της γονικής ευθύνης, που πρέπει να μοιράζεται ανάμεσα στον πατέρα και τη μητέρα. Ευθύνη που δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί χωρίς τη στήριξη της Πολιτείας και τη δημιουργία αντίστοιχων κοινωνικών υπηρεσιών. Ειδικότερα θα πρέπει να δημιουργηθούν:

• Ένα Ινστιτούτο Οικογένειας, για την καταγραφή των προβλημάτων και τη δημιουργία μηχανισμών αντιμετώπισής τους.

• Ένα δίκτυο υπηρεσιών που θα παρέχει στήριξη κοινωνική, ιατρική, ψυχολογική και παιδαγωγική, με δραστηριότητες ψυχαγωγίας και άθλησης, κέντρα ημερήσιας υποδοχής και δημιουργικής απασχόλησης παιδιών, φυσικά εκεί που αυτά δεν υπάρχουν, «Σχολές Γονέων» και μηχανισμοί ενθάρρυνσης για ενεργό και δημιουργική συμβολή των ηλικιωμένων στην κοινωνική και δημόσια ζωή.

ΚΑΙΤΗ ΠΑΠΑΡΗΓΑ-ΚΩΣΤΑΘΑΡΑ

Στις 14 και 15 Δεκεμβρίου 1994 έγινε στο Ζάππειο Δημη-
ρίδα με θέμα: « Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Ίσων Ευκαιριών
Απολογισμός του 3ου μεσοπρόθεσμου προγράμματος
Κοινωνικής Δράσης προώθησης της Ισότητας των Ευκα-
ριών (1991 - 1995). Προοπτικές και προτάσεις για το 4ο
Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα (1996-2000). Τη δημιουργία
οργάνωσαν η ΓΓΓ και το ΚΕΘΙ (Κέντρο Ερευνας για θέματα
τα Ισότητας) με την υποστήριξη της Μονάδας Ίσων Ευ-
καιριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δημοσιεύουμε στην
εργασία τις παρεμβάσεις που έκαναν στη Δημηρίδα η Καίτη
Παπαρήγα-ΚωσταθάρΑ εκ μέρους του Ευρωπαϊκού Λευ-
κίτου Γυναικών (τμήμα Ελληνικό) και της Σούλας Παναρε-
του από το γυναικείο τμήμα του Συνασπισμού, με το
αντικείμενο. Τον συνδυασμό των επαγγελματικών και
των οικογενειακών υποχρεώσεων. Στη πρόθεση μας να
δεν να συνεχίσουμε τη δημοσίευση υλικών της Δημη-
δας και σε άλλα μας φύλλα.

Ο συνδυασμός οικο-
γενειακών υποχρεώ-
σεων και αυτών
που απορρέουν από τη συμ-
μετοχή στην κοινωνικά ωφέ-
λη εργασία αλλά και στην κοι-
νική δραστηριότητα, όχι
ποσο παραμένει αιτούμενο,
αλλά αποκτά την φάση ανά-
πτυξης που διανύουμε επικαι-
ροποιείται.

Αυτό, γιατί η εξω-
στρέφηση δραστηριότητα των
γυναικών, όπως δείχνουν τα
στοιχεία της Ευρωπαϊκής
Ένωσης (Ε.Ε.) και τα εθνικά,
δεν είναι συγκριτικό φαινό-
μενο, παρά τις δυσκολίες που
προκύπτουν από την οικονο-
μική ύφεση και την ανάγκη ρι-
ζικών προσαρμογών στην πα-
ραγωγή. Έχει παρόμοιο το χαρκτη-
ριστικό της ανέκκλητης δια-
κρίσεως. Έπειτα, η εξωστρέ-
φηση δραστηριότητα των γυναι-
κών προσλαμβάνει νέα
ποσοτικά στοιχεία εφόσον α-
ντιστοιχεί η τάση συμμετο-
χής τους στα κέντρα των πο-
λιτικών αποφάσεων.

Βρισκόμαστε, δηλαδή,
προσά στην ανάγκη μιας α-
νακατανομής των υποχρεώ-
σεων των ρόλων, του χρόνου
και των δύο φύλων.

Μιας νέας συνολικής ρύθ-
μισης, που το χαρακτηριστικό
της είναι ότι ο συνδυασμός
των καθηκόντων αφορά και τα
δύο φύλα. Περνάμε δηλαδή
από την κοινωνία της εργαζό-
μενης μητέρας στην κοινωνία
των εργαζόμενων πολιτών.

Μέχρι πρόσφατα ίσχυε πε-
ρίπου το εξής: Οι κατακτήσεις
μας ολόκληρης ιστορικής πε-
ρίοδου —που οφείλονται στη
δράση του εργατικού και γυναι-
κειου φεμινιστικού κινήμα-
τος— απέβλεπαν κυρίως στο
διακοπήν της εργασίας, για
παιδευτικές ή οικογενειακές
εργασίες να ανταποκριθεί
οι πολλοί, όπως και οι χαρακτήρες
Ε.Ε. ου και οι χαρακτήρες
της προστατευτικής νομοθε-
σίας. Εναρμονισμένες ήταν αυ-
τοί οι χαρακτήρες και ευανά-
γνωστη η στόχευση στα κρά-
τη υπαρκτού σοσιαλισ-
μού. Το θέμα αυτό αντιμετωπι-
ζόταν μάλλον ως στοιχείο
ταξικής πάλης παρά ως γυναι-

κείο.

Αποτέλεσμα ήταν να υ-
πάρξουν μεν κατακτήσεις,
που όμως γρήγορα έχασαν τη
δυναμική τους και οδήγησαν
σε αδιέξοδο. Και τούτο διότι η
έξοδος των γυναικών στη με-
γάλη κοινωνία δεν συνοδεύ-
τηκε από την ανάλογη είσοδο
των ανδρών στη μικρή κοινο-
νία του σπιτιού.

Αργήσαμε να συνειδητο-
ποιήσουμε το νέο αδιέξοδο.
Αλλά τώρα ωρίμασε ο καιρός
για μια νέα κοινωνική δέσμευ-
ση. Τώρα η στήριξη πρέπει
να είναι: **ισόρροπη συμμετο-
χή και των δύο φύλων, στη
δημόσια και ιδιωτική ζωή,
στην οικογένεια και την πα-
ραγωγή.**

Είναι πάρα πολύ βασί-
κο να ξεκαθαρίσουμε
με τη νέα οπτική, να
συμφωνήσουμε στη βάση
στη γωνία όρασης. Οι αποφά-
σεις οι πολιτικές και οι νομο-
θετικές ρυθμίσεις έπονται
των ιδεών.

Εάν, λοιπόν, συμφωνούμε,
ότι η βάση αλλάζει, αυτό πρέ-
πει να συνοδεύεται με μια τε-
ράστια θεωρητική, ιδεολογική
ζύμωση. Θα το έλεγα προπα-
γάδα, αν η έννοια δεν είχε
φορτισθεί αρνητικά. Απαιτεί-
ται η διάδοση των νέων ιδεών
και η καλλιέργεια αξιακού πε-
δός ανισότητας και να παρέ-
χεται η δυνατότητα ως πρώτη πρού-
ποθεση. Κι εδώ ο ρόλος των
ΜΜΕ είναι καθοριστικός, ι-
δίως της τηλεόρασης.

Κατά δεύτερο λόγο, απαι-
τούνται πλέον συνολικές ρυθ-
μίσεις και όχι αποσπασματικά
μέτρα. Οφείλουμε να ξεκινή-
σουμε από το επίπεδο των νο-
μοθετικών ρυθμίσεων και των
κανονισμών, που δεν πρέπει
να υποβαθμίζουν τον παρα-
δοσιακό ρόλο των φύλων.
Απαιτείται νέα ανάγνωση ό-
λων της κείμενης νομοθεσίας
στο πνεύμα της ισόρροπης α-
νάπτυξης των φύλων, της ί-
σης συμμετοχής τους στα
δρώμενα της ιδιωτικής και δη-
μόσιας ζωής.

Οι διευκολύνσεις —νομο-
θετικές, ηθικές, υλικές— πρέ-
πει να απευθύνονται στο ζευ-
γάρι, στην οικογένεια. Με ε-
ξαίρεση ό,τι αφορά τη βιολο-
γική μητρότητα. Δεν μπορού-
με πλέον λέγοντας οικογέ-
νεια να υπονοούμε την γυναι-
κα. Οφείλουμε να αποσπασ-
τούμε τη γυναίκα και να ενα-
πονοήσουμε τη γυναικεία
εργασία αλλά και στην κοι-
νική δραστηριότητα, όχι
ποσο παραμένει αιτούμενο,
αλλά αποκτά την φάση ανά-
πτυξης που διανύουμε επικαι-
ροποιείται.

Αυτό, γιατί η εξω-
στρέφηση δραστηριότητα των
γυναικών, όπως δείχνουν τα
στοιχεία της Ευρωπαϊκής
Ένωσης (Ε.Ε.) και τα εθνικά,
δεν είναι συγκριτικό φαινό-
μενο, παρά τις δυσκολίες που
προκύπτουν από την οικονο-
μική ύφεση και την ανάγκη ρι-
ζικών προσαρμογών στην πα-
ραγωγή. Έχει παρόμοιο το χαρκτη-
ριστικό της ανέκκλητης δια-
κρίσεως. Έπειτα, η εξωστρέ-
φηση δραστηριότητα των γυναι-
κών προσλαμβάνει νέα
ποσοτικά στοιχεία εφόσον α-
ντιστοιχεί η τάση συμμετο-
χής τους στα κέντρα των πο-
λιτικών αποφάσεων.

Βρισκόμαστε, δηλαδή,
προσά στην ανάγκη μιας α-
νακατανομής των υποχρεώ-
σεων των ρόλων, του χρόνου
και των δύο φύλων.

Μιας νέας συνολικής ρύθ-
μισης, που το χαρακτηριστικό
της είναι ότι ο συνδυασμός
των καθηκόντων αφορά και τα
δύο φύλα. Περνάμε δηλαδή
από την κοινωνία της εργαζό-
μενης μητέρας στην κοινωνία
των εργαζόμενων πολιτών.

Μέχρι πρόσφατα ίσχυε πε-
ρίπου το εξής: Οι κατακτήσεις
μας ολόκληρης ιστορικής πε-
ρίοδου —που οφείλονται στη
δράση του εργατικού και γυναι-
κειου φεμινιστικού κινήμα-
τος— απέβλεπαν κυρίως στο
διακοπήν της εργασίας, για
παιδευτικές ή οικογενειακές
εργασίες να ανταποκριθεί
οι πολλοί, όπως και οι χαρακτήρες
Ε.Ε. ου και οι χαρακτήρες
της προστατευτικής νομοθε-
σίας. Εναρμονισμένες ήταν αυ-
τοί οι χαρακτήρες και ευανά-
γνωστη η στόχευση στα κρά-
τη υπαρκτού σοσιαλισ-
μού. Το θέμα αυτό αντιμετωπι-
ζόταν μάλλον ως στοιχείο
ταξικής πάλης παρά ως γυναι-

κείο.

Αποτέλεσμα ήταν να υ-
πάρξουν μεν κατακτήσεις,
που όμως γρήγορα έχασαν τη
δυναμική τους και οδήγησαν
σε αδιέξοδο. Και τούτο διότι η
έξοδος των γυναικών στη με-
γάλη κοινωνία δεν συνοδεύ-
τηκε από την ανάλογη είσοδο
των ανδρών στη μικρή κοινο-
νία του σπιτιού.

Αργήσαμε να συνειδητο-
ποιήσουμε το νέο αδιέξοδο.
Αλλά τώρα ωρίμασε ο καιρός
για μια νέα κοινωνική δέσμευ-
ση. Τώρα η στήριξη πρέπει
να είναι: **ισόρροπη συμμετο-
χή και των δύο φύλων, στη
δημόσια και ιδιωτική ζωή,
στην οικογένεια και την πα-
ραγωγή.**

Είναι πάρα πολύ βασί-
κο να ξεκαθαρίσουμε
με τη νέα οπτική, να
συμφωνήσουμε στη βάση
στη γωνία όρασης. Οι αποφά-
σεις οι πολιτικές και οι νομο-
θετικές ρυθμίσεις έπονται
των ιδεών.

Εάν, λοιπόν, συμφωνούμε,
ότι η βάση αλλάζει, αυτό πρέ-
πει να συνοδεύεται με μια τε-
ράστια θεωρητική, ιδεολογική
ζύμωση. Θα το έλεγα προπα-
γάδα, αν η έννοια δεν είχε
φορτισθεί αρνητικά. Απαιτεί-
ται η διάδοση των νέων ιδεών
και η καλλιέργεια αξιακού πε-
δός ανισότητας και να παρέ-
χεται η δυνατότητα ως πρώτη πρού-
ποθεση. Κι εδώ ο ρόλος των
ΜΜΕ είναι καθοριστικός, ι-
δίως της τηλεόρασης.

Κατά δεύτερο λόγο, απαι-
τούνται πλέον συνολικές ρυθ-
μίσεις και όχι αποσπασματικά
μέτρα. Οφείλουμε να ξεκινή-
σουμε από το επίπεδο των νο-
μοθετικών ρυθμίσεων και των
κανονισμών, που δεν πρέπει
να υποβαθμίζουν τον παρα-
δοσιακό ρόλο των φύλων.
Απαιτείται νέα ανάγνωση ό-
λων της κείμενης νομοθεσίας
στο πνεύμα της ισόρροπης α-
νάπτυξης των φύλων, της ί-
σης συμμετοχής τους στα
δρώμενα της ιδιωτικής και δη-
μόσιας ζωής.

Οι διευκολύνσεις —νομο-
θετικές, ηθικές, υλικές— πρέ-
πει να απευθύνονται στο ζευ-
γάρι, στην οικογένεια. Με ε-
ξαίρεση ό,τι αφορά τη βιολο-
γική μητρότητα. Δεν μπορού-
με πλέον λέγοντας οικογέ-
νεια να υπονοούμε την γυναι-
κα. Οφείλουμε να αποσπασ-
τούμε τη γυναίκα και να ενα-
πονοήσουμε τη γυναικεία
εργασία αλλά και στην κοι-
νική δραστηριότητα, όχι
ποσο παραμένει αιτούμενο,
αλλά αποκτά την φάση ανά-
πτυξης που διανύουμε επικαι-
ροποιείται.

Αυτό, γιατί η εξω-
στρέφηση δραστηριότητα των
γυναικών, όπως δείχνουν τα
στοιχεία της Ευρωπαϊκής
Ένωσης (Ε.Ε.) και τα εθνικά,
δεν είναι συγκριτικό φαινό-
μενο, παρά τις δυσκολίες που
προκύπτουν από την οικονο-
μική ύφεση και την ανάγκη ρι-
ζικών προσαρμογών στην πα-
ραγωγή. Έχει παρόμοιο το χαρκτη-
ριστικό της ανέκκλητης δια-
κρίσεως. Έπειτα, η εξωστρέ-
φηση δραστηριότητα των γυναι-
κών προσλαμβάνει νέα
ποσοτικά στοιχεία εφόσον α-
ντιστοιχεί η τάση συμμετο-
χής τους στα κέντρα των πο-
λιτικών αποφάσεων.

Βρισκόμαστε, δηλαδή,
προσά στην ανάγκη μιας α-
νακατανομής των υποχρεώ-
σεων των ρόλων, του χρόνου
και των δύο φύλων.

Μιας νέας συνολικής ρύθ-
μισης, που το χαρακτηριστικό
της είναι ότι ο συνδυασμός
των καθηκόντων αφορά και τα
δύο φύλα. Περνάμε δηλαδή
από την κοινωνία της εργαζό-
μενης μητέρας στην κοινωνία
των εργαζόμενων πολιτών.

Μέχρι πρόσφατα ίσχυε πε-
ρίπου το εξής: Οι κατακτήσεις
μας ολόκληρης ιστορικής πε-
ρίοδου —που οφείλονται στη
δράση του εργατικού και γυναι-
κειου φεμινιστικού κινήμα-
τος— απέβλεπαν κυρίως στο
διακοπήν της εργασίας, για
παιδευτικές ή οικογενειακές
εργασίες να ανταποκριθεί
οι πολλοί, όπως και οι χαρακτήρες
Ε.Ε. ου και οι χαρακτήρες
της προστατευτικής νομοθε-
σίας. Εναρμονισμένες ήταν αυ-
τοί οι χαρακτήρες και ευανά-
γνωστη η στόχευση στα κρά-
τη υπαρκτού σοσιαλισ-
μού. Το θέμα αυτό αντιμετωπι-
ζόταν μάλλον ως στοιχείο
ταξικής πάλης παρά ως γυναι-

κείο.

Αποτέλεσμα ήταν να υ-
πάρξουν μεν κατακτήσεις,
που όμως γρήγορα έχασαν τη
δυναμική τους και οδήγησαν
σε αδιέξοδο. Και τούτο διότι η
έξοδος των γυναικών στη με-
γάλη κοινωνία δεν συνοδεύ-
τηκε από την ανάλογη είσοδο
των ανδρών στη μικρή κοινο-
νία του σπιτιού.

Αργήσαμε να συνειδητο-
ποιήσουμε το νέο αδιέξοδο.
Αλλά τώρα ωρίμασε ο καιρός
για μια νέα κοινωνική δέσμευ-
ση. Τώρα η στήριξη πρέπει
να είναι: **ισόρροπη συμμετο-
χή και των δύο φύλων, στη
δημόσια και ιδιωτική ζωή,
στην οικογένεια και την πα-
ραγωγή.**

Είναι πάρα πολύ βασί-
κο να ξεκαθαρίσουμε
με τη νέα οπτική, να
συμφωνήσουμε στη βάση
στη γωνία όρασης. Οι αποφά-
σεις οι πολιτικές και οι νομο-
θετικές ρυθμίσεις έπονται
των ιδεών.

Εάν, λοιπόν, συμφωνούμε,
ότι η βάση αλλάζει, αυτό πρέ-
πει να συνοδεύεται με μια τε-
ράστια θεωρητική, ιδεολογική
ζύμωση. Θα το έλεγα προπα-
γάδα, αν η έννοια δεν είχε
φορτισθεί αρνητικά. Απαιτεί-
ται η διάδοση των νέων ιδεών
και η καλλιέργεια αξιακού πε-
δός ανισότητας και να παρέ-
χεται η δυνατότητα ως πρώτη πρού-
ποθεση. Κι εδώ ο ρόλος των
ΜΜΕ είναι καθοριστικός, ι-
δίως της τηλεόρασης.

Κατά δεύτερο λόγο, απαι-
τούνται πλέον συνολικές ρυθ-
μίσεις και όχι αποσπασματικά
μέτρα. Οφείλουμε να ξεκινή-
σουμε από το επίπεδο των νο-
μοθετικών ρυθμίσεων και των
κανονισμών, που δεν πρέπει
να υποβαθμίζουν τον παρα-
δοσιακό ρόλο των φύλων.
Απαιτείται νέα ανάγνωση ό-
λων της κείμενης νομοθεσίας
στο πνεύμα της ισόρροπης α-
νάπτυξης των φύλων, της ί-
σης συμμετοχής τους στα
δρώμενα της ιδιωτικής και δη-
μόσιας ζωής.

Οι διευκολύνσεις —νομο-
θετικές, ηθικές, υλικές— πρέ-
πει να απευθύνονται στο ζευ-
γάρι, στην οικογένεια. Με ε-
ξαίρεση ό,τι αφορά τη βιολο-
γική μητρότητα. Δεν μπορού-
με πλέον λέγοντας οικογέ-
νεια να υπονοούμε την γυναι-
κα. Οφείλουμε να αποσπασ-
τούμε τη γυναίκα και να ενα-
πονοήσουμε τη γυναικεία
εργασία αλλά και στην κοι-
νική δραστηριότητα, όχι
ποσο παραμένει αιτούμενο,
αλλά αποκτά την φάση ανά-
πτυξης που διανύουμε επικαι-
ροποιείται.

Αυτό, γιατί η εξω-
στρέφηση δραστηριότητα των
γυναικών, όπως δείχνουν τα
στοιχεία της Ευρωπαϊκής
Ένωσης (Ε.Ε.) και τα εθνικά,
δεν είναι συγκριτικό φαινό-
μενο, παρά τις δυσκολίες που
προκύπτουν από την οικονο-
μική ύφεση και την ανάγκη ρι-
ζικών προσαρμογών στην πα-
ραγωγή. Έχει παρόμοιο το χαρκτη-
ριστικό της ανέκκλητης δια-
κρίσεως. Έπειτα, η εξωστρέ-
φηση δραστηριότητα των γυναι-
κών προσλαμβάνει νέα
ποσοτικά στοιχεία εφόσον α-
ντιστοιχεί η τάση συμμετο-
χής τους στα κέντρα των πο-
λιτικών αποφάσεων.

Βρισκόμαστε, δηλαδή,
προσά στην ανάγκη μιας α-
νακατανομής των υποχρεώ-
σεων των ρόλων, του χρόνου
και των δύο φύλων.

Μιας νέας συνολικής ρύθ-
μισης, που το χαρακτηριστικό
της είναι ότι ο συνδυασμός
των καθηκόντων αφορά και τα
δύο φύλα. Περνάμε δηλαδή
από την κοινωνία της εργαζό-
μενης μητέρας στην κοινωνία
των εργαζόμενων πολιτών.

Μέχρι πρόσφατα ίσχυε πε-
ρίπου το εξής: Οι κατακτήσεις
μας ολόκληρης ιστορικής πε-
ρίοδου —που οφείλονται στη
δράση του εργατικού και γυναι-
κειου φεμινιστικού κινήμα-
τος— απέβλεπαν κυρίως στο
διακοπήν της εργασίας, για
παιδευτικές ή οικογενειακές
εργασίες να ανταποκριθεί
οι πολλοί, όπως και οι χαρακτήρες
Ε.Ε. ου και οι χαρακτήρες
της προστατευτικής νομοθε-
σίας. Εναρμονισμένες ήταν αυ-
τοί οι χαρακτήρες και ευανά-
γνωστη η στόχευση στα κρά-
τη υπαρκτού σοσιαλισ-
μού. Το θέμα αυτό αντιμετωπι-
ζόταν μάλλον ως στοιχείο
ταξικής πάλης παρά ως γυναι-

κείο.

Αποτέλεσμα ήταν να υ-
πάρξουν μεν κατακτήσεις,
που όμως γρήγορα έχασαν τη
δυναμική τους και οδήγησαν
σε αδιέξοδο. Και τούτο διότι η
έξοδος των γυναικών στη με-
γάλη κοινωνία δεν συνοδεύ-
τηκε από την ανάλογη είσοδο
των ανδρών στη μικρή κοινο-
νία του σπιτιού.

Αργήσαμε να συνειδητο-
ποιήσουμε το νέο αδιέξοδο.
Αλλά τώρα ωρίμασε ο καιρός
για μια νέα κοινωνική δέσμευ-
ση. Τώρα η στήριξη πρέπει
να είναι: **ισόρροπη συμμετο-
χή και των δύο φύλων, στη
δημόσια και ιδιωτική ζωή,
στην οικογένεια και την πα-
ραγωγή.**

Είναι πάρα πολύ βασί-
κο να ξεκαθαρίσουμε
με τη νέα οπτική, να
συμφωνήσουμε στη βάση
στη γωνία όρασης. Οι αποφά-
σεις οι πολιτικές και οι νομο-
θετικές ρυθμίσεις έπονται
των ιδεών.

Εάν, λοιπόν, συμφωνούμε,
ότι η βάση αλλάζει, αυτό πρέ-
πει να συνοδεύεται με μια τε-
ράστια θεωρητική, ιδεολογική
ζύμωση. Θα το έλεγα προπα-
γάδα, αν η έννοια δεν είχε
φορτισθεί αρνητικά. Απαιτεί-
ται η διάδοση των νέων ιδεών
και η καλλιέργεια αξιακού πε-
δός ανισότητας και να παρέ-
χεται η δυνατότητα ως πρώτη πρού-
ποθεση. Κι εδώ ο ρόλος των
ΜΜΕ είναι καθοριστικός,

νέα
που
ξεχωρίζουν

ΤΙΜΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

♦ Για πρώτη φορά Ελληνίδα, τιμάται με το ετήσιο βραβείο «γυναίκα της χρονιάς» του Διεθνούς Βιογραφικού Κέντρου του Κέμπριτζ. Η Ελληνίδα αυτή, είναι η μαθηματικός Χριστίνα Φίλη διδάκτωρ της Γαλλίας και τακτικό μέλος της Ακαδημίας Επιστημών της Νέας Υόρκης.

Η Χριστίνα Φίλη πρώτευσε ανάμεσα σε χιλιάδες γυναίκες απ' όλον τον κόσμο για το επιστημονικό της έργο.

Πέρουι η Χριστίνα Φίλη εκλέχτηκε αντεπιστέλλον μέλος της Διεθνούς Ακαδημίας της Ιστορίας των Επιστημών που εδρεύει στο Παρίσι. (Τίτλος που απενεμήθη για πρώτη φορά σε Ελληνίδα).

Το ερευνητικό αντικείμενο της Χριστίνας Φίλη είναι κυρίως η θεμελίωση της μαθηματικής ανάλυσης κατά τον 18ο και 19ο αιώνα, ορισμένοι κλάδοι των μαθηματικών όπως π.χ η αναλυτική θεωρία συνόλων κατά τον 19ο και 20ό αιώνα, καθώς και η έρευνα των εθνικών μαθηματικών σχολών. Το όνομά της έχει συμπεριληφθεί στο Who is who των δεκατοοχόκοστων και στο Who is who International. Πολλές αναφορές για το επιστημονικό της έργο βρίσκει κανείς σε βιβλία, άρθρα και διατριβές.

Η «Γυναίκα της Χρονιάς», '93-'94 είναι μέλος της Αμερικανικής Μαθηματικής Εταιρείας, της Γαλλικής Εταιρείας της Ιστορίας των Επιστημών και της Ελληνικής Φιλοσοφικής Εταιρείας. Επιπλέον έχει γράψει πολλές μελέτες, δοκίμια, κριτικές βιβλίων και εικαστικών σε λογοτεχνικά περιοδικά (Εστία, Λέξη, Ιχθυεύς κ.ά.). Στο βιβλίο της «Αμφίδρομα» (εκδόσεις Σμίλη) παρουσιάζει με αναλυτικό τρόπο τη συνάφεια των μαθηματικών με την τέχνη. Εξάλλου οι τρεις ποιητικές της συλλογές έχουν παρουσιαστεί από το διεθνές λογοτεχνικό περιοδικό World Literature Today, ενώ την προσεχή χρονιά θα κυκλοφορήσει η καινούργια. Τέλος αξίζει να αναφερθεί ότι η Χριστίνα Φίλη μιλάει αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, ρωσικά, ισπανικά και ιταλικά.

♦ Η Ελένη Μαντέλου, ο Γιάννης Μπάρτζης και η Κατερίνα Αναγνώστου τιμήθηκαν με τα βραβεία του πανελλήνιου διαγωνισμού που οργάνωσε η «Γυναίκα Λογοτεχνική Συντροφιά». Επαινους πήραν η Κατερίνα Αναγνώστου και η Μίμικα Βαρουπιμπώρτου. Με την εύφημη μνεία τιμήθηκαν η Σοφία Χατζηδημητρίου, Γιώτα Παρεθνίου, Μάνθος Παπάγγελος, Βασιλική Φωτίου και Αβτζής Μερκούρης.

Ακόμα βραβεύτηκαν μαθητές για την έκθεσή τους με θέμα: Μ' ένα βιβλίο πετάω, πού πάω;»

♦ Ένας πρωτότυπος ξενώνας άρχισε να λειτουργεί εδώ και μερικούς μήνες στο χωριό ψαράδες Πρεσπών, ένα χωριό δίπλα στο «τρίεθνες» όπου συνορεύουν Ελλάδα, Σκόπια, Αλβανία. Η πρωτοτυπία του βρίσκεται στο γεγονός ότι τη διαχείριση και τη λειτουργία του ανέλαβαν οι 14 γυναίκες του γυναικείου αγροτουριστικού συνεταιρισμού της Κοινότητας. Οι γυναίκες εργάζονται όλες στον ξενώνα (δυναμική της 10 δωματίων) και συμμετέχουν στα κέρδη του ως μέτοχοι. Είναι υπεύθυνες για όλες τις εργασίες του ξενώνα από τη διαχείριση των οικονομικών μέχρι την καθαριότητα.

Ο ξενώνας κατασκευάστηκε με χρηματοδότηση του Νομαρχιακού Ταμείου Φλώρινας και κόστισε 150 εκατομμύρια.

♦ Σε ατυχήματα οφείλονται οι περισσότεροι θάνατοι παιδιών στη χώρα μας. Αυτό προκύπτει από στοιχεία που παρουσιάστηκαν σε επιστημονική συνάντηση του ΠΙΚΠΑ που έγινε πρόσφατα. Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά το ποσοστό των θανάτων παιδιών ηλικίας μέχρι 14 ετών από ατυχήματα ανέρχεται στο 30%. Το 90% των ατυχημάτων αυτών σύμφωνα με στατιστική έρευνα θα μπορούσε να είχε προβλεφθεί.

♦ Πάνω από 4.000 παιδιά κακοποιούνται κάθε χρόνο στη χώρα μας. 100 απ' αυτά πεθαίνουν, ενώ άλλα τόσα μένουν ανάπηρα. Οι δράστες προέρχονται κυρίως από το οικογενειακό περιβάλλον.

Τα συγκλονιστικά αυτά στοιχεία παρουσίασε η κοινωνιολόγος - εγκληματολόγος κ. Βάσω Αρτινοπούλου, σε ημερίδα που οργάνωσε πρόσφατα ο Δήμος Αθηναίων με θέμα: Ελληνική οικογένεια, χθες και σήμερα».

Να σημειώσουμε ότι οι υποθέσεις κακοποίησης παιδιών που βγαίνουν στην επιφάνεια, δεν ξεπερνούν το 10% των πραγματικών.

♦ Δυνατότητα εισαγωγής και των γυναικών στο Πυροσβεστικό Σώμα δίνεται πλέον μετά από γνωμοδότηση του Συμβουλίου Επικρατείας. Η γνωμοδότηση έγινε με την ευκαιρία Προεδρικού Διατάγματος για την τροποποίηση του Κανονισμού του Πυροσβεστικού Σώματος, σε ό,τι αφορά στην εισαγωγή και στις μεταθέσεις του προσωπικού.

«Από τούδε δεν θα αναφέρεται για προσέλευση και μεταθέσεις ανδρών στο Πυροσβεστικό Σώμα, αλλά και γυναικών», σημειώνει η γνωμοδότηση του Σ.τ.Ε.

Γυναίκες πυροσβέστες υπάρχουν μέχρι σήμερα, μόνο στη Γαλλία και στην Αμερική. Στη χώρα μας, παρά το γεγονός ότι οι γυναικείες οργανώσεις είχαν θέσει έντονο θέμα, οι γυναίκες αποκλείστηκαν από την Πυροσβεστική.

Η πρώτη είσοδος γυναικών σε «μάχιμες θέσεις», αναμένεται να γίνει μέχρι τα τέλη Ιανουαρίου, που αναμένεται να προκηρυχθεί διαγωνισμός για την πρό-

σληψη 400 ατόμων στο Πυροσβεστικό Σώμα.

♦ Στη τηλεφωνική γραμμή 7237032 η γυναίκα SOS Τηλέφωνο προσφέρει επικοινωνία με κάποια γυναίκα θέλει να μιλήσει για ψυχολογική, μαθηματική κακοποίηση, προβλήματα στις διαπροσωπικές σχέσεις ή να πάρει πληροφορίες από άλλες γυναίκες. Η γραμμή απαντάει από Δευτέρα έως Πέμπτη απόγευμα 6-9 μ.μ.

♦ Τέσσερα χρόνια από την ίδρυση της ομοσπονδίας, ένα παμπάλαιο έθιμο φερόμενο από την Αρχαία Ελλάδα και την Αρχαία Ελλάδα, η εορτή της Γυναίκας, Εδώ και δυο χρόνια θέτει στόχο γυναικών και φιλοδοξεί σύντομα να οργανώσει Συμβουλευτικό Σταθμό Γυναικών και νεύο γυναικών, ενώ με ενδιαφέρον αναμένονται τα αποτελέσματα έρευνας που έκανε η επιτροπή Βολιώτισσες κύρια στον επαγγελματικό τους χώρο.

♦ Στις 8 Γενάρη όπως κάθε χρόνο αναβιώνει η εορτή της Γυναίκας, Εδώ και δυο χρόνια θέτει στόχο γυναικών και φιλοδοξεί σύντομα να οργανώσει Συμβουλευτικό Σταθμό Γυναικών και νεύο γυναικών, ενώ με ενδιαφέρον αναμένονται τα αποτελέσματα έρευνας που έκανε η επιτροπή Βολιώτισσες κύρια στον επαγγελματικό τους χώρο.

Καλλυντικά Μπιζού
Περιποίηση προσώπου
Μακιγιάζ
Μακιγιάζ νύφης
Είδη δώρων
Γιαλιά Ηλίου
20-50% εκπτώσεις
Ε. Παππά - Β. Πάκου
Αραβαντινού 16 & Τσιριγώτη 4
Ιωάννινα τηλ. 30.710

ΒΥΝΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΕΓΓΡΑΦΕΣ

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΕΙΟΥ 9-11
ΤΗΛ. 70111 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Οι νέες δημοτικές αρχές ανέλαβαν τα καθήκοντά τους. Οι συζητήσεις για τις δημοτικές εκλογές έχουν προ πολλού σταματήσει και η δυνατότητα ανάπτυξης απόψεων και διαλόγου δεν υπονομεύεται από την αναπόφευκτη προεκλογική καχυποψία. Ετσι μπορεί, σήμερα, κανείς να διατυπώσει προσωπικές απόψεις με πρόθεση συμβολής σ' ένα γενικότερο προβληματισμό που αφορά τη συμμετοχή των γυναικών στα κέντρα λήψης των αποφάσεων και ιδιαίτερα στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

Πάντοτε αντιμετώπιζα το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών ή μάλλον της απουσίας τους από τα όργανα άσκησης εξουσίας στην κοινωνία. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει. Η κατάσταση αυτή, όμως, δεν είναι η μόνη που μας προβληματίζει.

πο επιβιώνουν και αυτό με προσωπικό κόστος και αποβόλονται συνειδητά ή ασυνείδητα πολλά από τα χαρακτηριστικά του φύλου τους.

Η κατάσταση αυτή φυσικά έχει γίνει συνείδηση του γυναικείου κινήματος το οποίο προσπαθεί στο σύνολο του —και ανεξάρτητα από κομματικές επιλογές— να αντιδράσει επιβάλλοντας ή διεκδικώντας ποσοστώς στην συμμετοχή των γυναικών τόσο μέσα στα κομματικά όργανα όσο και στα ψηφοδέλτια των δημοτικών νομαρχιακών κ.λ.π. εκλογών.

Δεν είμαι αντιθετική με τις κινήσεις αυτές. Πιστεύω ότι παρότι η αποδοχή των προσορτώσεων ε-

της ΛΩΡΕΤΤΑΣ ΡΑΤΣΙΚΑ

την διάθεση για προσφορά που είναι κοινό χαρακτηριστικό υπάρχουν διάφορες απόψεις για τις μορφές και το περιεχόμενο αυτής της συμμετοχής.

Είναι γεγονός ότι υπάρχει μια ιδιαίτερη ευαισθησία των γυναικών απέναντι σε πολλά ζητήματα που αφορούν την κοινωνική πραγματικότητα και την κοινωνική εξέλιξη. Συνήθως έχουν λιγότερο ανταγωνιστικές διαθέσεις κι ακόμη λιγότερο «το σύνδρομο της καρέκλας».

Αυτό όμως δεν πρέπει να γίνεται με αντάλλαγμα την δυνατότητα να επιλέγουν τα θέματα με τα οποία θα ασχοληθούν με βάση τα

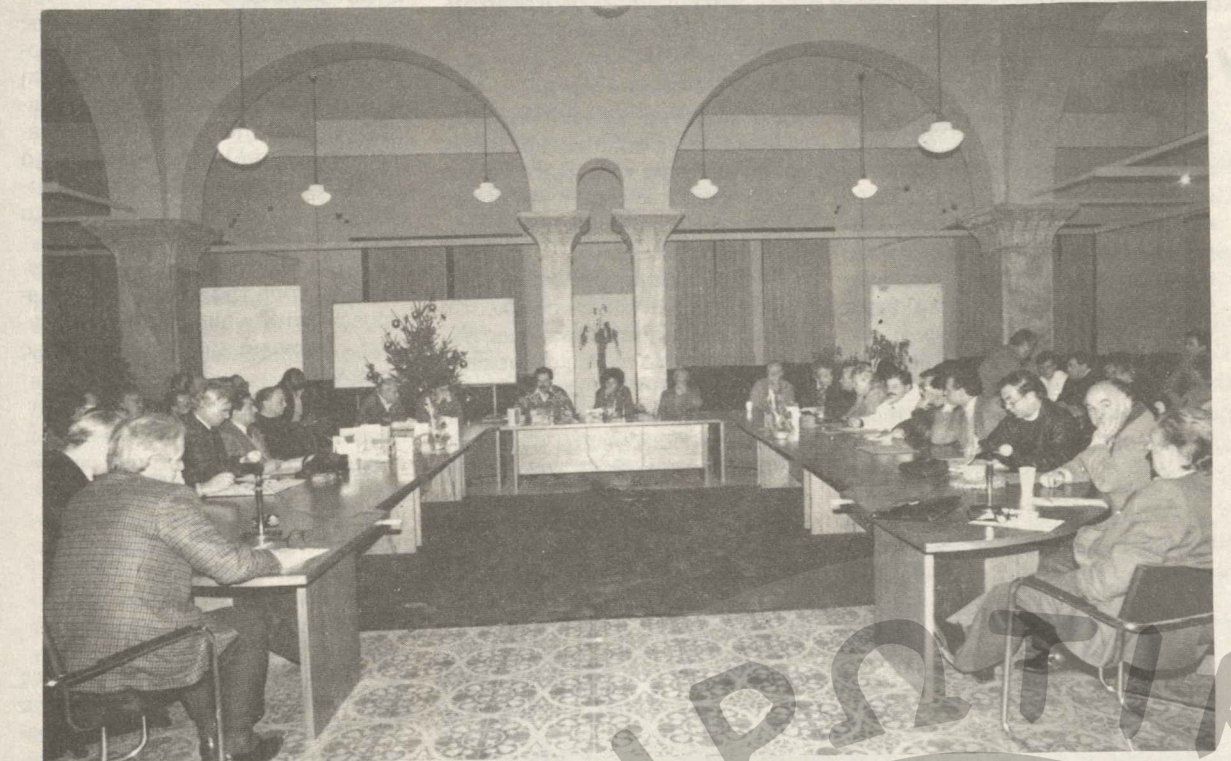
οικονομικά νούμερα ή από κάποιες κόκκινες ή πράσινες γραμμές πάνω σε ένα απόκομμα του σχεδίου πόλης. Πολλές φορές η ψήμιση ή απόρριψη μιας απόφασης σ' ένα δημοτικό συμβούλιο μπορεί να ευνοήσει ή να φέρει σε αδιέξοδο συμπολίτες. Οι συγκρούσεις συμπερόντων που αντικειμενικά υπάρχουν σε κάθε κοινωνία μπορεί να συνοδεύεται από άμεσες ή έμμεσες πιέσεις για την υποθήκευση της μιας ή της άλλης θέσης. Η παραταξιοποίηση των δημοτικών συμβουλίων συνήθως εντείνει τις αντιθέσεις. Μέσα σ' ένα τέτοιο κλίμα οι γυναίκες διεκδικούν την καταξίωση τους η οποία συνήθως δεν εκλαμβάνεται μόνο ως προσωπική αλλά ως καταξίωση ή μη του όλου τους.

Πιστεύω πως κάθε πρόκληση λειτουργεί σαν κίνητρο για ενέργεια —σκέψη και δράση. Οι γυναίκες είναι σήμερα ικανές να ανταποκριθούν στις προκλήσεις της εποχής μας, έχοντας μάλιστα πίσω τους ένα γυναικείο κίνημα που τις στηρίζει.

Θα τολμούσα να πω πως τα χρόνια κεκτημένα δικαιώματα των ανδρών έχουν ευνοήσει μια σειρά ευαισθησίες που οι γυναίκες διατηρούν και αναπτύσσουν. Δεν είναι τυχαίο το ότι σήμερα το γυναικείο κίνημα συναντάται και ενίοτε συμπορεύεται με τα κινήματα των πιο καταπιεσμένων πληθυσμών της γης αλλά και με τα πιο προοδευτικά κινήματα του πλανήτη μας.

Δεν είναι τυχαία η διαπίστωση ότι το βιοτικό επίπεδο ενός λαού συνοδεύεται από αυξημένη συμμετοχή των γυναικών σε όλους τους τομείς και στα κέντρα λήψης των αποφάσεων και αντίστροφα. Η χώρα μας δεν αποτελεί εξαίρεση σ' αυτό τον κανόνα. Το πολιτικό σκηνικό ή αναχρονιστική δομή του κράτους, η πελατειακή συγκεντρωτική άσκηση εξουσίας από τις κυβερνήσεις ή έλλειψη ουσιαστικής αποκέντρωσης με αυτοδιοίκηση, το πολιτιστικό μας επίπεδο δεν είναι ζητήματα ανεξάρτητα από την παρουσία των γυναικών στην πολιτική αλλά και από τον προβληματισμό τους σε σχέση μ' αυτή.

Χωρίς να διακατέχομαι από αισιοδοξία για ριζική αλλαγή του ήδη διαμορφωμένου σκηνικού στο άμεσο μέλλον πιστεύω πως υπάρχουν πολλές δυνατότητες αλλαγής του.

άνδρα που ασχολείται με τα κοινά.

Ο ρόλος των κομμάτων είναι επίσης καθοριστικός σε ότι αφορά την συμμετοχή των γυναικών. Πιστεύω ότι σήμερα δεν διατηρεί πλέον κανείς αυταπάτες για την δομή και τον ρόλο τους στα πολιτικά πράγματα.

Η παλαιότερη εξιδανικευμένη εικόνα των φορέων που αποτελούνταν από ισότιμους ελεύθερα συνευρισκόμενους πολίτες που πάλευαν για κοινούς στόχους χωρίς εσωτερικές αντιθέσεις έχει καταρριφθεί και σαφώς έχει αντικατασταθεί από την εικόνα των μαδωποποιημένων οργανισμών όπου καθημερινά δίνονται μάχες για απόκτηση περισσότερης εξουσίας. Μέσα σ' ένα τέτοιο κλίμα ελάχιστα είναι οι γυναίκες

κλαβάνεται από πολλούς σαν παραχώρηση στο «ασθενές» φύλο και συνοδεύεται από κλίμα υποτίμησης των γυναικών, δίνει την δυνατότητα σταδιακά αύξησης της συμμετοχής των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων, γεγονός που αποτελεί σημαντικό βήμα για την ισότητα συμμετοχής τους, αλλά και για την διαμόρφωση μιας κοινωνικής συνείδησης που αποδέχεται την ουσιαστική ισότητα της γυναίκας. Και φυσικά συμβάλλει στην τόνωση της αυτοεκτίμησης των γυναικών, η οποία κατά την γνώμη μου δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένη.

Πιστεύω πως μια αναφορά στις αντιλήψεις των ίδιων των γυναικών για συμμετοχή τους στα κοινά ως εκλεγμένες δεν είναι χωρίς αντικείμενο. Εκτός από

προσωπικά τους ενδιαφέροντα ή τα ενδιαφέροντα του φύλου τους. Μια τέτοια στάση προδιαθέτει σε μια άλλη μορφή υποτίμησης, χρησιμοποίησης των γυναικών σε ρόλους δευτερευόντες ή χωρίς ουσιαστικό αντικείμενο και αρμοδιότητες.

Παρουσιάζεται έτσι η αναγκαιότητα παράλληλα με την ευαισθησία και την ενασχόληση με ζητήματα παιδείας, υγείας, νεολαίας, γυναικών, ειδικών ομάδων πληθυσμών, περιβάλλοντος, ειρήνης, να κατακτάται η γνώση και να αναπτύσσεται η ευαισθησία σε όλα τα ζητήματα που αφορούν μια τοπική κοινωνία. Συχνά ζητήματα που σχεδιάζουν μακροπρόθεσμα το μέλλον μιας τοπικής κοινωνίας εκφράζονται μέσα από δυνατότητα

Studio line
κομμώσεις γυναίκες - παιδικές
ΣΑΚΚΑ ΕΛΙΣΑΒΕΤ - ΠΕΤΣΙΟΥ ΑΡΕΤΗ
Φ. ΤΖΑΒΕΛΛΑ 21-23 ΙΩΑΝΝΙΝΑ
ΤΗΛ. 20574

Βιβή Γιώτη
Λογιστική
Διατ. Ακαδημίας Λογιστικής
Βροχιάδων
Η αισθητικός συνεργάζεται μόνιμα με γιάτρο
Κοραή 14 Ιωάννινα
τηλ. 35222

αξίζετε το καλύτερο

ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΤΕ ΤΟ

ΑΓΓΛΙΚΑ
ΣΟΦΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
Μιχαήλ Αγγέλου & Χ. Τρικούπη 27
τηλ. 71487

Γιατί η δύναμη στον άνθρωπο είναι η γνώση
Γιατί η γλώσσα δεν είναι μόνο τέχνη & τεχνική
Γιατί ο Λόγος είναι Αξία.

* Εμφαση στη προφορική έκφραση

La Beaute
ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ

ΒΥΝΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΕΓΓΡΑΦΕΣ

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΕΙΟΥ 9-11
ΤΗΛ. 70111 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

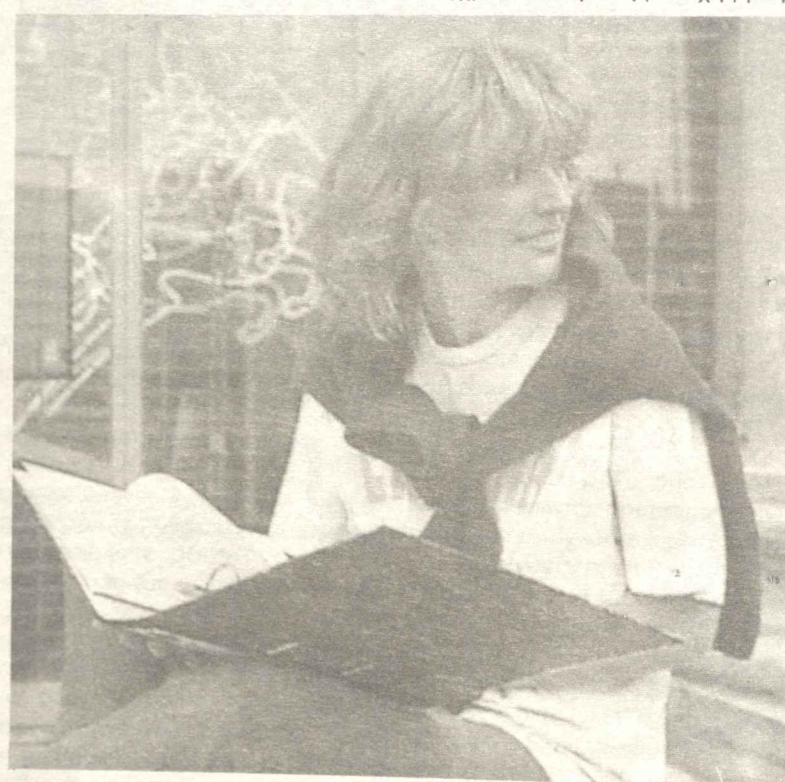
Η συζήτηση γύρω από θέματα ισότητας είναι σήμερα στο κέντρο του ενδιαφέροντος, γιατί παρά το γεγονός ότι ο δυτικός πολιτισμός και η συνταγματική του παράδοση διακήρυξαν την ισότητα και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, το ιδανικό αυτό ακόμα δεν έχει υλοποιηθεί. Η ανισότητα σ' όλες τις κοινωνίες, ακόμα και τις πλέον αναπτυγμένες αποτελεί και σήμερα την πραγματικότητα. Το φύλο, το κοινωνικό στρώμα, η εθνική υπαγωγή αποτελούν τους κύριους λόγους της πολιτικής και κοινωνικής ανισότητας.

Ειδικότερα το φύλο, ως παράγοντας ανισότητας στηρίχθηκε στις πατριαρχικές αντιλήψεις που κυριαρχούσαν και που εκφράζονταν μέσω της φιλοσοφίας, αλλά και κρατούσε ιδεολογίες, οι οποίες, περιορίζοντας τη γυναίκα στον από τη φύση δοσμένο ρόλο της, την έθεσαν στο περιθώριο της οικονομικής, κοινωνικής, πολιτικής και πολιτιστικής ζωής. Και χρειάστηκαν αγώνες και θυσίες με κινητήρια δύναμη κυρίως το φεμινιστικό κίνημα, για να γίνει παγκόσμια συνειδηση ότι η περιθωριοποίηση της γυναίκας αποτελεί ένα από τα σοβαρότερα κοινωνικά προβλήματα, αλλά και πρόβλημα δημοκρατίας.

Βέβαια, το τέλος του Β' παγκοσμίου πολέμου σηματοδοτεί, αναμφισβήτητα, την αφετηρία ενός αναγεννημένου ανθρωπισμού. Εθνικά συντάγματα στον ευρωπαϊκό χώρο, αλλά και διακηρύξεις και συμβάσεις, σε διεθνές και περιφερειακό επίπεδο, θέτουν τα νέα θεσμικά πλαίσια για την κατοχύρωση των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου.

II. Σε εθνικό επίπεδο,

Σε εθνικό επίπεδο, στη χώρα μας σήμερα, το ίδιο το Σύνταγμα του 1975/86 περιέχει ειδικές διατάξεις για τη γυναίκα. Σταθμό στην ισότητα μεταξύ των δύο φύλων αποτελεί, ασφαλώς, η παράγραφος 2 του άρθρου 4 του Συντάγματος μας, η οποία ορίζει ότι οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις, ενώ όλα τα προηγούμενα ελληνικά Συντάγματα αρκούσαν στη διακηρυκτική αρχή ότι όλοι οι Έλληνες είναι ίσοι έναντι του νόμου. Και αν και θάπρεπε να θεωρείται αυτονόητο ότι η πάγια αυτή διάταξη περιελάμβανε και της Ελληνίδες, εντούτοις, η ερμηνεία της έγινε αιτία αποκαλεισμού των γυναικών από τη δημόσια ζωή και τον πολιτικό στίβο, με απαράδεκτες αρνήσεις της ανθρωπίνης αξιοπρέπειάς της, ακόμα και στον οικογενειακό χώρο. Έτσι, η νέα διάταξη χαρακτηρίστηκε ως επαναστατική. Σκοπός της ήταν η κατάργηση της προαιώνιας ανισότητας που την αντιπροσώπευε μέχρι τότε. Δεν κρίθηκε περιττή και δεν αποτέλεσε πλεονασμό, γιατί η θεμελιώδης αρχή της ισότητας των Ελλήνων αποδείχθηκε στην πράξη ανεπαρκής να συμπεριλάβει τα ίσα δικαιώματα της γυναίκας. Και δεν αρκέστηκε ο συνταγματικός νομοθέτης στη διάταξη αυτή, που ας σημειωθεί έγινε αποδεκτή ύστερα από πιέσεις των γυναικείων οργανώσεων. Το ίδιο το Σύνταγμα έδινε εντολή στον κοινό νομοθέτη να καταργηθούν με νόμο, το αργότερο ως το τέλος του 1982, διατάξεις νόμων που ήταν αντίθετες προς την αρχή της ισότητας που καθιέρωσε το άρθρο αυτό (άρθρο 116 παρ. 2). Το ίδιο το Σύνταγμα, εξάλλου, επιτρέπει αποκλίσεις από την αρχή αυτή μόνο για σοβαρούς λόγους στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος. Η διάταξη αυτή, αν και βρίσκεται στις μεταβατικές διατάξεις του Συντάγματος, πρέπει να θεωρηθεί ως πάγια ρύθμιση, η οποία τέθηκε προς όφελος των γυναικών.

Εκτός όμως από τη βασική αυτή διάταξη το Σύνταγμα περιλαμβάνει και άλλες που αφορούν στη γυναίκα. Και πρώτα πρώτα, ύψιστης σημασίας είναι η διακηρυκτική αρχή του άρθρου 2 για την «προστασία της αξίας του ανθρώπου» ως πρωταρχικής υποχρέωσης του κράτους προδιορίζοντας όλα τα δικαιώματα, και αυτά αφορούν πλέον σαφώς και τη γυναίκα, καθώς επίσης, και οι διατάξεις του άρθρου 5 για το δικαίωμα «ελεύθερης ανάπτυξης της

τός της για ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς της, με την προστασία του γάμου και της μητρότητας, που θεωρούνται ύψιστες αξίες για το κοινωνικό σύνολο. Βέβαια, δεν μπορεί να παραγνωρίσει κανείς ότι, στην πράξη, η εξισορρόπηση των δύο αυτών βασικών αξιών, ατομικών και κοινωνικών, μπορεί να οδηγήσει σε σύγκρουση δικαιωμάτων.

Ύστερα απ' αυτές τις ρητές συνταγματικές, αλλά και συμβατικές δεσμεύσεις της χώρας, διαπιστώνει κανείς ότι τα θεσμικά πλαίσια που αφορούν τη γυναίκα στην Ελλάδα, έχουν εξαλείψει κάθε θεσμική νομική ανισότητα σε βάρος της, ενώ, επίσης, έχουν θεσπίσει αρκετά ευ-

νοϊκά μέτρα, που έχουν αναληφθεί συγκεκριμένες πολιτικές, οι οποίες προσπαθούν να καλύψουν τις κοινωνικές, πολιτικές και πολιτισμικές ανισότητες μεταξύ των δύο φύλων. Ειδικότερα:

1. Πραγματική επανάσταση για τη θέση της γυναίκας αποτέλεσε η μεταρρύθμιση του Αστικού μας Κώδικα στα θέματα του Οικογενειακού Δικαίου (ν. 1329/1982), η οποία αποκατέστησε την αξιοπρέπεια της γυναίκας στην οικογένεια αναγνωρίζοντας σε όλους τους τομείς ίσα δικαιώματα με τον άνδρα στη διαχείριση του σπιτιού και τις ευθύνες ανατροφής των παιδιών. Ενώ το σύγχρονο πνεύμα της εποχής μας

προσωπικότητας» και την προσωπική ελευθερία, με ρητή απαγόρευση διακρίσεων που θα στηρίζονταν μεταξύ άλλων, και στο φύλο. Ειδικότερα επίσης: Η εργασία αναγνωρίζεται ότι αποτελεί δικαίωμα και κατοχυρώνεται η ισότητα των αμοιβών (άρθρο 22 παρ. 1). Η οικογένεια προστατεύεται, θεωρούμενη ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του έθνους, καθώς επίσης ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία (άρθρο 21 παρ. 1). Από τη στιγμή που διαπιστώνεται ότι οι συντακτικές νομοθέτες θέλησαν να συγκεκριμενοποιήσουν τις αξίες της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και ελευθερίας της γυναίκας και του δικαιώμα-

2. Στον τομέα της εργασίας, η άρση των εμποδίων για την επαγγελματική εξέλιξη της γυναίκας αρχίζει σταδιακά μόλις από τη δεκαετία του '30, και κυρίως τη δεκαετία του '50, για να αποκατασταθεί η ισότητα των ευκαιριών μόλις στη δεκαετία του '80. Έτσι, δεν υπάρχουν πια κλειστά επαγγέλματα για τη γυναίκα. Ακόμη και στις ένοπλες δυνάμεις και τα σώματα ασφαλείας έχει γίνει δεκτή, με κάποιες βεβαίως περιορισμούς. Νομοθετικά, επίσης, δεν επιτρέπεται ούτε άσκηση μεταχείρισης ως προς τις αποδοχές.

3. Στον τομέα της εκπαίδευσης επίσης, πρέπει να αναφερθεί ο επαγγελματικός προσανατολισμός με στόχο και τις αρχές της ισότητας, και κυρίως η συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επαγγελματική κατάρτιση των γυναικών με ειδικά προγράμματα.

4. Σε θέματα προσωπικότητας της γυναίκας, θα πρέπει να αναφερθούν τα μέτρα για την πορνεία, τη βία κατά των γυναικών, τη γυναικεία εγκληματικότητα, την ιθαγένεια, και με πολλές επιφυλάξεις, τα μέτρα που διασφαλίζουν το σεβασμό στη γυναικεία προσωπικότητα στα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

5. Σε θέματα πολιτικών δικαιωμάτων η άρση της απαράδεκτης αρνήσεως στη γυναίκα πλήρων πολιτικών δικαιωμάτων, έγινε μόλις το 1952.

6. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

7. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

8. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

9. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

10. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

11. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

12. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

13. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

14. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

15. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

16. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

17. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

18. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

19. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

20. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

21. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

22. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

23. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

24. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

25. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

26. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

27. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

28. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

29. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

30. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

31. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

32. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

33. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

34. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

35. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

36. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

37. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

38. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

39. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

40. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

41. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

42. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

43. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

44. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

45. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

46. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

47. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

48. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

49. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

50. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

51. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

52. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

53. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

54. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

55. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

56. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

57. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

58. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

59. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

60. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

61. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

62. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

63. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

64. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

65. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

66. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

67. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

68. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

69. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

70. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

71. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

72. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

73. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

74. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

75. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

76. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

77. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

78. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

79. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

80. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

81. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

82. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

83. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

84. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

85. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

86. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

87. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

88. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

89. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

90. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

91. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

92. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

93. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

94. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

95. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

96. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

97. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

98. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

99. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

100. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

101. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

102. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

103. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

104. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

105. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

106. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

107. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

108. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

109. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

110. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

111. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

112. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

113. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

114. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

115. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

116. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

117. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

118. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

119. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

120. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

121. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

122. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

123. Η διασφάλιση των δικαιωμάτων ως προς την ιθαγένεια (άρθρο 9).

124. Η προώθηση των ευκαιριών στην εκπαίδευση να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για επαγγελματικό προσανατολισμό (άρθρο 10).

125. Η εξαλείφση των ανισοτήτων στον επαγγελματικό τομέα, είτε σε θέματα αμοιβών, είτε σε θέματα επιλογής επαγγελματικού προσανατολισμού (άρθρο 11).

Μέσα από τις έρευνες, τα στοιχεία, και τους αριθμούς επιβεβαιώνονται κάποιες πολύ βασικές επισημάνσεις που είχαμε κάνει εδώ και πολύ καιρό σαν φεμινίστριες. Οι επισημάνσεις αναφέρονταν στην ιδιαίτερη σχέση των Γυναικών με το δίπολο Εργασία — Οικογένεια, Δημόσιο — Ιδιωτικό στην εξαιρετική καταπίεση που υφίστανται, οικονομική, σωματική και ψυχολογική, αλλά και σ' έναν ιδιαίτερο τρόπο να βλέπουν τον κόσμο και να θέτουν προτεραιότητες.

Το «φασόν» ή η δουλειά με το κομμάτι στο σπίτι δεν είναι μια νέα μορφή απασχόλησης ή ένας νέος τρόπος παραγωγής προϊόντων. Είναι μια παλιά μέθοδος που σε ορισμένες χώρες, όπως π.χ. στην Αγγλία, χάνεται στα βάθη των αιώνων. Πληροφορίες μας λένε ότι οι γυναίκες δούλευαν με το κομμάτι από τον 15ο αιώνα.

Σήμερα πια είναι μια πάρα πολύ διαδεδομένη μορφή άτυπης εργασίας που όσο πάει και αυξάνεται σε παγκόσμια κλίμακα και όχι μόνο στις οικονομικά μη ανεπτυγμένες χώρες.

Η κατεύθυνση, τόσο στις μικρές ή μεγαλύτερες βιοτεχνίες όσο και σε κάποιους κλάδους της βιομηχανίας, είναι η «διαδικασία αποκέντρωσης της παραγωγής» δηλαδή το «σπάσιμο» της συνέχειας της παραγωγής στον ίδιο χώρο.

νέα μορφή εργασίας

Γιατί μιλάνε λοιπόν για «νέα μορφή εργασίας»; Γιατί τώρα μόλις αντιμετωπίζονται νομοθετικά, που σημαίνει ότι αναγνωρίζεται επίσημα, η ύπαρξή της. Το πιο ουσιαστικό όμως πιστεύω είναι το ότι προτείνεται σαν ένας αποτελεσματικός τρόπος αντιμετώπισης της αυξανόμενης ανεργίας. Μέχρι πριν λίγα χρόνια το σύνολο σχεδόν των εργαζομένων στο φασόν ήταν γυναίκες που βέβαια ποτέ δεν διεκδίκησαν την νομοθετική κατοχύρωση των δικαιωμάτων τους, αλλά και κανείς δεν σκέφτηκε να τους τα αναγνωρίσει.

Τα τελευταία χρόνια, μέσα στην οικονομική κρίση όλο και περισσότεροι άντρες άρχισαν να δουλεύουν με το κομμάτι μέσα και έξω από τον χώρο της κύριας παραγωγής, οπότε θα μπορούσαμε να πούμε ότι τόσο το φασόν όσο και οι άλλες άτυπες μορφές εργασίας — μειωμένο ωράριο, σύμβαση ορισμένου χρόνου ή έργου, κ.ά. — αναβαπτίζονται και αναγνωρίζονται σαν εργασία. Άρα θα πρέπει πλέον να ρυθμίσουν τα θέματα

4. Αυξάνει τον έλεγχο του κεφαλαίου πάνω στην προσφερόμενη εργασία.
5. «Αναβαπτίζει» την χειρωνακτική εργασία.
6. Και, ιδιαίτερα για τις γυναίκες εργαζόμενες, δραστηριοποιεί την ιδεολογία της κυριαρχίας της Οικογένειας στη ζωή των γυναικών.
Η χρονική διάρκεια της δουλειάς με το κομμάτι μπορεί να είναι μόνιμη ή ευκαιριακή, ταχτική ή εποχιακή.
Η εποχιακότητα της ζήτησης εργασίας σε κάποιους κλάδους όπως ιματισμό, παπουτσία, δέρμα, παιχνίδια δημιουργεί συνθήκες υποαπασχόλησης για κάποια χρονικά διαστήματα αλλά και υπερβολικό φόρτο δουλειάς σε κάποια άλλα.

Σε περιόδους ύφεσης οι εργαζόμενες-νοι ψάχνουν για δεύτερη δουλειά ώστε να συμπληρώσουν το μεροκάματό τους.

Σε περιόδους έντασης και αιχμής, όχι μόνο οι ίδιες-οι δουλεύουν γύρω ή και περισσότερο από 15 ώρες τη μέρα, αλλά επιστρατεύουν ολόκληρη την οικογένειά τους — σύζυγος, μικρά παιδιά — για να αντεπεξέλθουν. Έτσι κάθε εργαζόμενη-ος

Η αμοιβή γίνεται με το «κομμάτι» και αυτό είναι το κύριο στοιχείο που χαρακτηρίζει αυτή τη μορφή εργασίας και που επιφέρει μια σειρά από παρεπόμενες συνέπειες όπως, έλλειψη ωραρίου, εντατικοποίηση, αυτοεξαναγκασμό για περισσότερη δουλειά και μάλιστα χωρίς να υπάρχει φανερός ανταγωνισμός με άλλη εργαζόμενη, υπερνέταση κτλ.

Ο νέος τρόπος αμοιβής καταργεί τις παλιότερες και ήδη κατοχυρωμένες μορφές αμοιβής, μεροκάματο, βδομαδιατικό, δεκαπενθήμερο.

Δεν δημιουργεί καμία υποχρέωση στον εργοδότη για ασφαλιστική κατοχύρωση των εργαζομένων.

Το νομικό καθεστώς που ίσχυε μέχρι πρόσφατα ήταν οι Ν. 1654/1986 και 1759/1988. Νόμοι που δημιουργούσαν μεν την υποχρέωση ασφάλισης των εργαζομένων στο ΙΚΑ, αλλά που ουδέποτε εφαρμόστηκαν από τους εργοδότες ή τους-τις εργαζόμενους-νες. Παρέμειναν α-δυναμίες —πραγματικής ή πλαστής— του κράτους να τους επιβάλλει αλλά και να ελέγξει την εφαρμογή τους, όσο και εξαιτίας της άρνησης εργοδοτών και εργαζομένων να τους αποδεχτούν.

Και για μεν τους εργοδότες είναι κατανοητό, διότι αυξάνει τα κέρδη τους και μειώνει το κόστος και τις υποχρεώσεις τους. Για τις-τους εργαζόμενες-νους όμως δημιουργείται ένα ερωτηματικό για ποιούς λόγους δεν διεκδίκησαν την εφαρμογή τους. Ερωτηματικό που έχει πολλές απαντήσεις:

1. Ο φόβος να μην χάσουν τη δουλειά τους μετά από μια τέτοια απαίτηση.
2. Η επιλογή να εισπράττουν ολόκληρη την αμοιβή χωρίς κρατήσεις.

3. Το αίσθημα της προσωρινότητας της εργασίας τους.

4. Η συνειδητή εγκατάλειψη δικαιωμάτων και κατακτήσεων των εργαζομένων.

5. Η έλλειψη συλλογικής συνειδησης εργαζόμενης-νου. Η μορφή της εργασίας που συνεπάγεται την απομόνωση εξαθεσνίζει έως και εξαφανίζει το αίσθημα διεκδίκησης δικαιωμάτων.

Σήμερα ισχύουν οι ρυθμίσεις του Νόμου για τις συλλογικές συμβάσεις όπου ρητά αναγνωρίζεται η μερική απασχόληση και η δουλειά με το κομμάτι.

Αλλά δεν είναι καθόλου σίγουρο ότι και αυτός ο Νόμος εφαρμόζεται.

Οι υπό συζήτηση οδηγίες των Ε.Κ. για την αναγνώριση και

κατοχύρωση των άτυπων μορφών εργασίας θα είναι υποχρεωτικές για τα Κράτη-Μέλη αλλά στην εφαρμογή τους θα φανεί κατά πόσο είναι ικανές να τις επιβάλλουν στην πράξη.

Ο τόπος εργασίας των φασονιστριών μπορεί να είναι ή μέσα στον χώρο της επιχείρησης ή έξω από αυτόν, είτε σε ιδιαίτερο χώρο, τα φασονατζήδικα — ημιυπόγεια ή υπόγεια πολυκατοικιών — είτε στο σπίτι της εργαζόμενης.

Η εργαζόμενη έχει στην ιδιοκτησία της κάποια μηχανήματα απαραίτητα για την εργασία της ή και ένα μεγαλύτερο μηχανολογικό εξοπλισμό. Είναι πάντα δική της η ευθύνη και η υποχρέωση να τα συντηρεί ή να τα ανανεώνει με περισσότερη σύγχρονα, για να διευκολύνει τη δουλειά της.

Τι δείχνουν οι έρευνες

Σήμερα με την έκταση που έχει πάρει το φαινόμενο του φασόν, δεν μπορεί να υπάρξει ακριβής αριθμητικός υπολογισμός των εργαζομένων σ' αυτό. Άλλωστε η δουλειά με το κομμάτι δεν δηλώνεται σχεδόν ποτέ και πούθενά.

Σύμφωνα με την έρευνα «Διάχυτη εκβιομηχάνιση στη Θεσσαλονίκη», στο Πολυεθνικό συγκρότημα Θεσ/νίκης υπολογίζεται ότι υπάρχουν 10-12.000 εργαζόμενες μόνο στο φασόν έτοιμοι ενδύματος.

Δεν υπάρχει όμως η παραμικρή αμφιβολία ότι η μεγαλύτερη πλειοψηφία είναι γυναίκες. Είναι πάνω από 70% των εργαζομένων.

Στον κλάδο του ιματισμού φτάνουν το 90%, ίσως και περισσότερο.

Οι ηλικίες κυμαίνονται κατά κύριο λόγο μεταξύ 20-40 χρόνων με ιδιαίτερη έμφαση στα 30-40 χρόνια. Δηλαδή η ηλικία που έχουν ήδη παντρευτεί και έχουν μικρά παιδιά. Αυτές οι περιπτώσεις είναι περίπου τα 3/4 του συνόλου των εργαζομένων γυναικών. Παράλληλα με αυτές τις ηλικίες, δουλεύουν φασόν και γυναίκες πάνω από 60 χρονών.

Η δουλειά τους ξεκινάει πάντα σαν προσωρινή, περιστασιακή, για την κάλυψη κάποιας επείγουσας οικονομικής ανάγκης ή μέχρι να μεγαλώσουν λίγο τα παιδιά.

Το σύνθημα αποτέλεσμα όμως είναι να καταλήγουν σε μόνιμη εργασία και να διαρκεί για πολλά χρόνια.

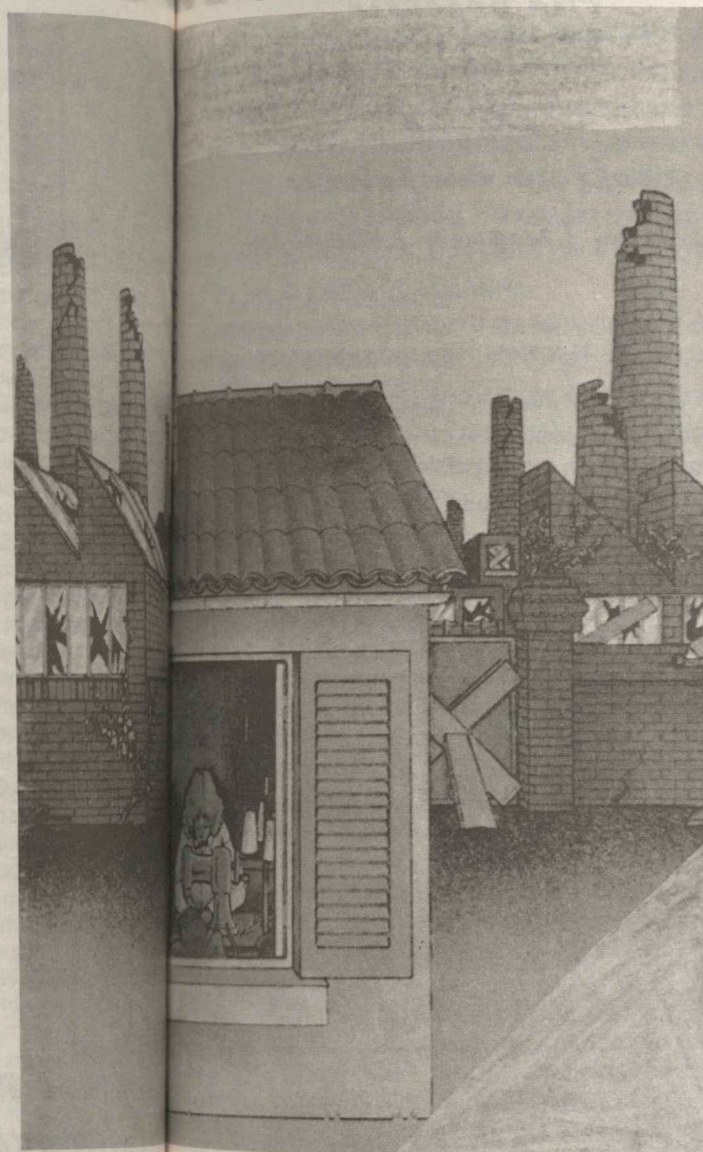
Οι εργαζόμενες γυναίκες με το κομμάτι είναι ειδικευμένες εργάτριες στην ουσία. Έχουν αποκτήσει την ειδικότητα τους εμπειρικά αλλά δεν τους αναγνωρίζεται σχεδόν ποτέ.

Μόνο το 55% έχει μόνιμη εργασία με μικρές διακοπές, όχι βέβαια συνεχώς με την ίδια ένταση, άρα και με την ίδια αμοιβή.

Κατά 45% θεωρούν ότι πληρώνονται πάνω από την ύλη που παράγουν, ενώ το 30% αρνείται να υποβάλει την άποψή του. Χωρίς όμως να σημαίνει ότι οι ώρες εργασίας τους είναι οι ίδιες με τις σπριζιές. Ο γίαιος τους είναι οι φίλοι τους. Ο γίαιος τους είναι οι φίλοι τους. Ο γίαιος τους είναι οι φίλοι τους.

ΜΙΑ ΝΕΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΔΟΥΛΕΙΑ ΑΛΛΑ ΜΑΛΙΑ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ

της ΖΩΝΑΚΗ

μόνο το 30% αρνείται να υποβάλει την άποψή του. Χωρίς όμως να σημαίνει ότι οι ώρες εργασίας τους είναι οι ίδιες με τις σπριζιές. Ο γίαιος τους είναι οι φίλοι τους. Ο γίαιος τους είναι οι φίλοι τους. Ο γίαιος τους είναι οι φίλοι τους.

Μ' αυτόν τον τρόπο η δουλειά με το κομμάτι δεν δηλώνεται σχεδόν ποτέ και πούθενά. Σύμφωνα με την έρευνα «Διάχυτη εκβιομηχάνιση στη Θεσσαλονίκη», στο Πολυεθνικό συγκρότημα Θεσ/νίκης υπολογίζεται ότι υπάρχουν 10-12.000 εργαζόμενες μόνο στο φασόν έτοιμοι ενδύματος.

Δεν υπάρχει όμως η παραμικρή αμφιβολία ότι η μεγαλύτερη πλειοψηφία είναι γυναίκες. Είναι πάνω από 70% των εργαζομένων. Στον κλάδο του ιματισμού φτάνουν το 90%, ίσως και περισσότερο.

Οι ηλικίες κυμαίνονται κατά κύριο λόγο μεταξύ 20-40 χρόνων με ιδιαίτερη έμφαση στα 30-40 χρόνια. Δηλαδή η ηλικία που έχουν ήδη παντρευτεί και έχουν μικρά παιδιά. Αυτές οι περιπτώσεις είναι περίπου τα 3/4 του συνόλου των εργαζομένων γυναικών. Παράλληλα με αυτές τις ηλικίες, δουλεύουν φασόν και γυναίκες πάνω από 60 χρονών.

Η δουλειά τους ξεκινάει πάντα σαν προσωρινή, περιστασιακή, για την κάλυψη κάποιας επείγουσας οικονομικής ανάγκης ή μέχρι να μεγαλώσουν λίγο τα παιδιά.

Το σύνθημα αποτέλεσμα όμως είναι να καταλήγουν σε μόνιμη εργασία και να διαρκεί για πολλά χρόνια.

Οι εργαζόμενες γυναίκες με το κομμάτι είναι ειδικευμένες εργάτριες στην ουσία. Έχουν αποκτήσει την ειδικότητα τους εμπειρικά αλλά δεν τους αναγνωρίζεται σχεδόν ποτέ. Μόνο το 55% έχει μόνιμη εργασία με μικρές διακοπές, όχι βέβαια συνεχώς με την ίδια ένταση, άρα και με την ίδια αμοιβή. Κατά 45% θεωρούν ότι πληρώνονται πάνω από την ύλη που παράγουν, ενώ το 30% αρνείται να υποβάλει την άποψή του. Χωρίς όμως να σημαίνει ότι οι ώρες εργασίας τους είναι οι ίδιες με τις σπριζιές. Ο γίαιος τους είναι οι φίλοι τους. Ο γίαιος τους είναι οι φίλοι τους. Ο γίαιος τους είναι οι φίλοι τους.

το χώρο της δουλειάς τους. Συνήθως είναι ένα χωριστό δωμάτιο όπου υπάρχει η ραπτομηχανή, η σιδερώστρα, το στοκ των κομματιών αλλά και η σκόνη, το χνούδι, ο θόρυβος, που δημιουργούνται και επιβαρύνουν την ατμόσφαιρα, όχι μόνο του συγκεκριμένου δωματίου αλλά και ολόκληρου του διαμερίσματος.

Στην προσπάθειά τους να προσδιορίσουν τα μειονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα αυτής της μορφής εργασίας, οι γυναίκες που δουλεύουν φασόν καταλήγουν σε αντιφάσεις που όμως δεν τις συνειδητοποιούν, όπως π.χ. θεωρούν θετικό το: «είμαι στο σπίτι μου», «κοιτάζω τα παιδιά μου», «κάνω παράλληλα και τις δουλειές του σπιτιού» αλλά και αρνητικό «δεν μένει καιρός να δω τα παιδιά μου», «γίνεσαι το σπίτι άνω κάτω», «δεν βλέπω φίλους».

Εκείνο όμως που ξέρουν πολύ καλά είναι ότι δίπλα τους ή λίγο πιο πέρα υπάρχουν και άλλες γυναίκες που δουλεύουν με το κομμάτι. Όμως δεν συνεργάζονται μεταξύ τους και αποφεύγουν να έχουν τον ίδιο εργοδότη.

Για τις φεμινίστριες είναι σαφές ο διαχωρισμός των Επαγγελματιών σε αντρικά και γυναικεία. Κατά 85% απαντούν ΝΑΙ και τα διαχωρίζουν από τη φύση του επαγγέλματος. Για παράδειγμα ξυλουργοί, σιδηρουργοί, ηλεκτρολόγοι, είναι μόνο άντρες.

Με αυτή την άποψη το 60% αρνείται να δουλέψει σ' ένα επάγγελμα που κοινωνικά χαρακτηρίζεται σαν αντρικό.

Η αντίληψη ότι οι γυναίκες δουλεύουν φασόν στο σπίτι για να αντεπεξέλθουν και στις οικογενειακές τους υποχρεώσεις, είναι βαθιά ριζωμένη μέσα τους.

Το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο — συνήθως απόφοιτες Δημοτικού ή πρώτων τάξεων Γυμνασίου — δεν τις βοηθάει να αναπτύξουν τις πνευματικές τους ικανότητες.

Για το 45%, η έλλειψη χρόνου και

Μια παιδική ιδεαλογία

η έλλειψη οικονομικών πόρων είναι οι λόγοι που τις εμποδίζουν να συνεχίσουν την εκπαίδευσή τους, παρόλο που θα το ήθελαν.

Πιστεύουν ότι η μόρφωση προσφέρει περισσότερες δυνατότητες επαγγελματικής απασχόλησης, αλλά και καλύτερη ποιότητα ζωής. Περισσότερες δυνατότητες επικοινωνίας και τα προσόντα για καλύτερη διαπαιδαγώγηση των παιδιών τους.

Στο σημείο αυτό είναι φανερό η διαφορά των επιλογών για τη μόρφωση από αυτές των ανδρών. Οι άνδρες συνάδελφοί τους θεωρούν ότι η μόρφωση δίνει κύριο λόγο τη δυνατότητα για οικονομική καλύτερευση της δουλειάς τους.

Οι φασονίστριες μέσα από τις συνθήκες που ζουν έχουν φτάσει στο σημείο να μην έχουν προσδοκίες από τη ζωή τους ή να μην πιστεύουν ότι θα αλλάξει προς το καλύτερο.

Μπορεί να είναι απαισιόδοξες γι' αυτές τις ιδέες, είναι όμως αισιόδοξες για το μέλλον των παιδιών τους — κατά 65% — και θέλουν να τα μορφώσουν για να πετύχουν στη ζωή τους.

Έχουν ενοχές που δεν έχουν πολύ χρόνο για να ασχοληθούν μαζί τους και προσπαθούν με την παροχή χρημάτων ή αγοράς να καλύψουν αυτό το κενό.

Με τις συνθήκες εργασίας που έχουν από άποψη ωραρίου είναι φανερό ότι δεν έχουν ελεύθερο χρόνο για να ασχοληθούν με κάτι διαφορετικό εκτός από τα οικιακά. Η μόνη διέξοδος τους είναι κάποιες συναντήσεις με φίλους.

Είναι χαρακτηριστικό ότι στην ερώτηση «με τι ασχολείστε τον ελεύθερο χρόνο σας;» απαντούν «Με την Οικογένεια» που σημαίνει με όλες τις οικιακές υποχρεώσεις τα παιδιά και τους ηλικιωμένους. Ούτε φαντάζονται διαφορές τον ελεύθερο χρόνο τους, ή ότι μπορούν να κάνουν κάτι για τονεαυτό τους.

Η έλλειψη χρόνου, το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, η έλλειψη εμπιστοσύνης σε συλλογικές διαδικασίες, η αφοσίωσή τους στα Οικογενειακά και η μη ύπαρξη συνειδητοποίησης σαν εργαζόμενες τις κάνει αδιάφορες για τα δημόσια πράγματα κατά 90%. Τόσο στο να μάθουν να συμβαίνει κάτι στην περιοχή τους όσο και στο να συμμετάσχουν σε κάποια δραστηριότητα πολιτική ή πολιτιστική.

Αισθάνονται ελάχιστα ικανοποιημένες από τις δυνατότητες που προσφέρει η περιοχή τους για τις ιδέες. Αίσθηση που βέβαια αντανακλώνται στην πραγματικότητα, αφού κανείς ποτέ δεν έχει ασχοληθεί με τα προβλήματα τους και τις ιδιαίτερες ανά-

γκές τους.

Ανάγκες και προβλήματα που ούτε οι ίδιες όμως μπορούν να προσδιορίσουν επακριβώς.

Είναι χαρακτηριστικό ότι την ύπαρξη και λειτουργία Συμβουλευτικών Κέντρων την αισθάνονται μόνο σαν 3η ή και 4η επιλογή τους και γι' αυτό ελάχιστα ζητούν συμπαράσταση ή συμβουλή, έστω και από την Κοινωνική Λειτουργό που βρίσκεται στο Δήμο τους.

Οι γυναίκες που δουλεύουν φασόν στο σύνολό τους σχεδόν, δεν αμφισβητούν τον αποκλειστικό και κυρίαρχο ρόλο της Οικογένειας στη ζωή τους και βέβαια την δική τους λειτουργία μέσα σ' αυτήν. Η μοναξιά, η απομόνωση και η αποξένωση που καθημερινά ζουν τις οδηγούν ακόμη περισσότερο στην πεποίθηση ότι ο μοναδικός χώρος τους αλλά και εκεί που μπορούν να στηριχτούν είναι η Οικογένεια.

Η δουλειά με το κομμάτι στο σπίτι έχει έντονα γυναικεία χαρακτηριστικά που ενισχύονται ακόμη περισσότερο από την συμμετοχή του χώρου κατοικίας με το χώρο εργασίας των γυναικών.

Η ταύτιση του χώρου επιφέρει αλληλεπικάλυψη και στους χρόνους της ζωής τους.

Ο ιδιωτικός-οικογενειακός χρόνος δεν διαχωρίζεται από το χρόνο της εργασίας. Τόσο θεωρητικά όσο και στην πράξη, η φασονίστρια είναι υποχρεωμένη να καλύψει τις πολλαπλές αλλά διαφορετικές υποχρεώσεις της παράλληλα. Οι ρυθμοί και ο χρόνος της εργασίας αναγκαστικά έρχονται σε σύγκρουση με τους ρυθμούς και τον χρόνο της Οικογενειακής ζωής και τους απορροβούν με αρνητικές συνέπειες για τα μέλη της Οικογένειας και τις μεταξύ τους σχέσεις, ιδιαίτερα στις Γυναίκες συζύγους-μητέρες δημιουργούν αισθήματα ενοχής, περιόρισμένου ενδιαφέροντος και απομακρύνουν από τα άτομα που αγαπά και για τα οποία δουλεύει.

Η ιδιότητα της νοικοκυράς αλλά και της εργαζόμενης μέσα στον ίδιο χώρο και τον ίδιο χρόνο τους προκαλεί άγχος στην προσπάθειά τους να τα συμβιβάσουν.

Αυτό απορροβώνει την οικογένεια, δημιουργεί προστριβές, ένταση και συγκρούσεις ανάμεσα στη γυναίκα και στον άνδρα, την μητέρα και τα παιδιά.

Η συνεχής παραμονή της μέσα στο σπίτι μετράει το άλλοθι στον άντρα-σύζυγο να μένει μα-

κριά από τις οικιακές υποχρεώσεις και μ' αυτό τον τρόπο να διατηρείται ο κατά φύλα καταμερισμός της εργασίας. Η φασονίστρια νοικοκυρά-εργαζόμενη, συγκεντρώνει όλα τα αρνητικά των δύο ιδιοτήτων χωρίς να μπορεί να απολαύσει κανένα από τα θετικά τους. Παράλληλα με την εκμετάλλευση που υφίσταται από τον εργοδότη της διατηρείται και αυτή από τον σύζυγο.

Μέσα λοιπόν από τη δουλειά με το κομμάτι στο σπίτι περνά μια συγκεκριμένη ιδεολογία για τη θέση και το ρόλο των γυναικών που στηρίζεται και στηρίζει τα στερεότυπα των δύο φύλων.

Η ίδια η γυναίκα γίνεται φορέας των πιο συντηρητικών αντιλήψεων για τις αξίες και τους στόχους της ζωής της και βέβαια αυτό δεν την βοηθάει καθόλου να χειραφετηθεί, πολύ δε περισσότερο, να απελευθερωθεί.

Υ.Γ. — Με βάση τα στοιχεία των ερευνών και την ανάληψή τους για τον χαρακτήρα του φασόν, πιστεύω ότι διαφωροποιείται από τις άλλες μορφές άτυπης εργασίας και γι' αυτό δεν μπορεί να ρυθμιστεί με ενιαίες διατάξεις.

Μια πρόταση θα μπορούσε να είναι, πέρα από την οικονομική, ασφαλιστική, συνταξιοδοτική κάλυψη, η υποχρεωτική (!) δημιουργία χώρων εργασίας έξω από το σπίτι, σαν πρώτη προσπάθεια να ξεπεραστούν τα προβλήματα που αναλύσαμε.

Όσο οι γυναίκες δουλεύουν μέσα στο ίδιο τους το σπίτι, ούτε συνειδηση εργαζόμενης αποκτούν, ούτε συλλογικότητα αλλά ούτε αμφισβητούν τον παραδοσιακό τους ρόλο.

Το κείμενο στηρίζεται στα στοιχεία δύο ερευνών στις οποίες η Ζωή Χρονάκη συνεργαστηκε. Η πρώτη είναι «Διάχυτη εκβιομηχάνιση στη Θεσσαλονίκη» με ερευνητική ομάδα τους Ντ. Βαίου, Λ. Λοιμωτιστή, Κ. Χατζημιχάλη, Ζ. Χρονάκη. Η δεύτερη έγινε στο πρόγραμμα για την κοινωνική και οικονομική ενσωμάτωση των λιγότερο ευνοημένων ομάδων σε τρεις δήμους της Δ. Θεσσαλίας Κάρδακι, Εύσμο, Μανιμενί, Ακόμη χρησιμοποίησε τα ΑΝΑ στοιχεία, από την έρευνα της ΓΣΕΕ του 1989-90 «Ο Σύγχρονος Έλληνας Εργαζόμενος» σχετικά με τις εργαζόμενες με το κομμάτι στο σπίτι.

Η ΖΩΓΙΑ ΧΡΟΝΑΚΗ είναι ιδρυτικό μέλος της Ομάδας Γυναικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

που προκύπτουν από την ύπαρξή τους — υποχρεώσεις και δικαιώματα εργοδοτών και εργαζομένων.

Το φασόν δεν είναι μια αδυναμία του καπιταλιστικού συστήματος, αλλά ένα δομικό χαρακτηριστικό του που του επιτρέπει να αποκάτα ένα ευέλικτο σύστημα συσσώρευσης, γιατί:

1. Μειώνει αισθητά το κόστος παραγωγής.

2. Καταργεί τις ευθύνες και τις υποχρεώσεις του εργοδότη απέναντι στην/στον εργαζόμενο.

3. Καταργεί κατακτημένα δικαιώματα των εργαζομένων όπως ωράριο, ασφάλιση, επιδόματα, κλπ.

ΕΦΗ ΠΑΝΣΕΛΗΝΟΥ:

Έφη Πανσέληνου: η γυναίκα, η μάννα, η αγωνίστρια, η συγγραφέας, η ποιήτρια, η ζωγράφος, και όπως η ίδια μας είπε: «Είμαι τόσο πολλά που δεν μπορώ να τα προσδιορίσω». Όμως όποιος γνωρίσει από κοντά την Έφη, αλλά και από τα βιβλία της, θα δει έναν άνθρωπο ευαίσθητο με «νου ξυράφι», που ακόμη νοιάζεται για το τί συμβαίνει γύρω της, όπως και μερίδιο της ζωής της έδωσε γι' αυτά που συνέβηκαν γύρω της... Ενεργό μέλος της Αντίστασης στα χρόνια της κατοχής έγραψε ιστορία, τη δική της ιστορία αλλά και των νέων της εποχής της. Ήταν η Ηλέκτρα, η Έφη, η Λούλα και η Αύρα, η Ρούλα και η Μαρία, ο Πέτρος, ο Λεωτέρης, ο Ανδρέας... οι ήρωες των βιβλίων της αλλά και οι πραγματικοί ήρωες και ηρωίδες της Ελλάδας μας.

ΓΥΝΑΙΚΑ: Η ΙΔΙΑ Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ, Η ΠΟΙΗΣΗ...

— «Αγωνίστρια συνειδητά, όχι μόνο για τον άνθρωπο τον κοινωνικά αδικημένο αλλά και για τη μερίδα εκείνη που η ζωή της είναι τόσο δύσκολη και το φορτίο βαρύ, για τη γυναίκα, την εργαζόμενη που φορτώθηκε την βιοποριστική δουλειά έξω από το σπίτι, αλλά και το σπίτι και το παιδί, και κανείς δεν την ελάφρωνε, αλλά επιπλέον η γυναίκα πήρε και το όπλο στο χέρι. Αυτό το μεγαλείο βγήκε από τα βιβλία μου. Αυτά κάθε γυναίκα τα ζει ή μπορεί να τα έχει ζήσει, ποιος όμως θα τα εκφράσει.

Θα τα γράφει; Εδώ φαίνεται ποιος είναι ο ρόλος του συγγραφέα του ποιητή.

ΞΑΝΑΖΗΣΑ ΤΗ ΖΩΗ ΜΟΥ

— Η Γιώτα Παρβενίου πήρε τα σπλάχνα μου που εγώ τα έγραφα στα βιβλία μου και τα ξαναέγραψε και τα έβγαλε σε μια τοιχογραφία για τους άλλους ανθρώπους, που εγώ διαπίστωσα ότι είχαν μεγάλη απήχηση σ' αυτούς αλλά και σε μένα την ίδια.

Όταν ήρθε η Γιώτα να γνωρίσει το περιβάλλον όπου ζω και συζητάγαμε τα βιβλία μου ενώ ξαναζούσα μαζί της τη ζωή μου, και ακριβώς το

χωρίς να το θέλω, η φιλοσοφική ήταν το όνειρό μου, αλλά έπρεπε να δίνω παρουσίες στη σχολή, και δεν μπορούσα γιατί έπρεπε να δουλεύω για να ζήσω, σαν λογιότρια στο κατάστημα ενός Εβραίου όπου κρατούσα διπλά λογιότικά βιβλία για τον εαυτό μου και την Εφορία... Παράλληλα δανειζόμουν και τα βιβλία ενός ξαδέρφου μου δικηγόρου. Γενικά αγαπώ ό,τι κάνω και παρ' όλο που δεν συμπαθούσα αυτό το επάγγελμα, όταν άρχισα να δικηγورώ έβρισκα σχεδόν ηδονή και συμπαραστάθηκαν σε ό,τι και λίγους ανθρώπους που η ζωή τους αδικούσε.

Και δεν μπορώ να λησμονήσω και την μητέρα Έφη, και την ευφορία, την ευτυχία που ένιωθα φεύγοντας από το δικαστήριο και τρέ-

«Οι δρόμοι της Αθήνας», «η καταχτημένη χήρα», «ο τελευταίος τρύγος», είναι βιβλία της Έφης Πανσέληνου, βιβλία από όπου περνάει η ζωή της αλλά και η ζωή της πατρίδας μας από τον ξεριζωμό της Θράκης, στην Κων/πολη την Μικρασιατική καταστροφή, τη δικτατορία του Μεταξά την κατοχή, την αντίσταση, τον εμφύλιο, την δικτατορία των συνταγματαρχών έως το Πολυτεχνείο. Και είναι και τα βιβλία της γάλα της σκοπιάς» και είναι και τα βιβλία της ποίησης: «Αυλός του ανέμου», «Γράμμα από το Καλοκαίρι» «Καθρέφτης της υποτροπής», «Πετροθάλασσα», και είναι και οι μεταφράσεις, και οι μελέτες, και η Δικογραφία και είναι όλα αυτά η ακούραστη Έφη Πανσέληνου.

Αλλά ας δούμε τι η ίδια μας είπε στην κουβέντα μας:

ίδιο αισθάνθηκα φέτος όταν ήρθε μία Ιρλανδέζα Ελληνίστρια που για 15 μέρες μιλούσαμε και μετέφραζε και ανέλυε, για να μπορέσει να αποδώσει το ποιήμα μου «Σού'τα σε 14 ποιήματα» που περιέχεται στο βιβλίο μου «Αυλός του ανέμου» που είναι ποιήματα μέθης που έζησα στην Πάρο, μέθης από το τοπίο, το Αιγαίο, την ατμόσφαιρα, τον έρωτα, τις καλμιές και τους ανέμους του νησιού...

Η ΔΙΚΗΓΟΡΙΝΑ, Η ΜΑΝΝΑ

— Έχω ζήσει πάρα πολλές ζωές, η Δικηγόρινα είναι η επιστήμη και η ανθρωπιά. Σπούδασα δικηγόρος

χοντας στους δρόμους της Αθήνας να πάω να θηλάσω το γιο μου...».

ΔΙΕΘΝΕΣ ΒΡΑΒΕΙΟ ΠΟΙΗΣΗΣ

Η Έφη Πανσέληνου βραβεύτηκε το 1992 στην Πιστόια της Ιταλίας με το δεύτερο Διεθνές βραβείο ποίησης «GIORGIO LA RIRA» με το

ποιήμα της «Τοιχογραφία Δωματίου». Το αιτιολογικό της επιτροπής που έδωσε το βραβείο είναι: «Ποίηση πλούσια σε όμορφες εικόνες, ενός δημιουργού που έχει πετύχει ένα βαθύτατο δόσιμο με συνναρπαστικά γοητευτικές απόψεις από τη φύση, μέσα από μια βαθειά παραδοσιακή πολιτιστική καλλιέργεια. Αλλά και με τη συνείδηση της αβεβαιότητας και των απειλών που ενσκήπτουν μέσα από τη σύγχρονη πραγματικότητα».

Και η Έφη Πανσέληνου αφού ζωγράφιζε και κράτησε βαθειά μέσα της τα «ταξίδια και αγκάθια» «τα χρώματα, τη μέθη, τα άνθη των κυμάτων» αφού τα αποτύπωνε στον τοίχο του δωματίου της τα έκανε στίχους...

Αγωνίστρια, συγγραφέας, ποιήτρια...

Μια παρουσία στην πόλη μας και μια κουβέντα - παρουσίαση από τη Γεωργία Σκοπούλη.

Η ΓΙΩΤΑ ΠΑΡΒΕΝΙΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕ ΤΗΝ ΈΦΗ ΠΑΝΣΕΛΗΝΟΥ

Με πολλή αγάπη και ευαισθησία, αλλά και κόπο ενός χρόνου, μελετώντας τα βιβλία της Έφης Πανσέληνου, η ποιήτρια και Σχολική Σύμβουλος Γιώτα Παρβενίου κατάφερε σε μιάμιση ώρα στην αίθουσα της ΕΗΜ να παρουσιάσει την συγγραφέα και το έργο που προσπαθεί να εκφράσει

τα βιώματα ενός λαού και μιας νωνίας κατά τη διάρκεια 60 χρόνων. Και η απόδοση αυτή της Γιώτας Παρβενίου πέτυχε, γιατί πάλι με την οποία το κοινό παρακολούθησε, αλλά και η ολοφάνερη ανησυχία και τα δακρυσιμένα μάτια.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΣΚΟΠΟΥΛΗ

«Ναι. Και νομίζω πως τα μεγαλύτερα έργα τέχνης θα γίνονται όταν θα κατορθώσει η γυναίκα να καταγράψει απλώς και μόνο αυτό που ζει. Όταν το συλλαβίζει και το εκφράσει, θα είναι κιόλας τέχνης. Γιατί είναι η ίδια η δημιουργία η ποίηση - που η γυναίκα τη ζει μέσα στα σπλάχνα της... Ένα κομμάτι της σελίδας 131 απ' το βιβλίο της «Δρόμοι της Αθήνας»:

ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑ ΔΩΜΑΤΙΟΥ

Εν όψει του έτους 1992 μετά Χριστόν

I
Οι τοίχοι μου ιστορούν ταξίδια και αγκάθια: Τα χρώματα, τη μέθη, τα άνθη των κυμάτων τον οργασμό του ανέμου. Τα Κύθηρα, τη Λέσβο, την Πάρο και την Πάτμο και την Αυστραλία: Το Αιγαίο.

O καθρέφτης του Πηλίου, στολίδι παραθύρων στα αψηλά του σπύτια, διαφύλλα αποθέτει στο φωτεινό μου δώμα και λίγων αττικών ουρανών «μόδας παλιάς» γαλάζιον.

Πιο κάτω άλλος καθρέφτης - της «υποτροπής» εκείνος, στον τοίχο αναρτημένος - βιβλίο έχει γίνει: «Καθρέφτης της υποτροπής», απόσταγμα ονείρων πικρής ζωής κι ερωτών.

II
Στη λίμνη των Ιωαννίνων, πολύχρωμα πλατάνια το χρώμα έχουν στολίσει, κι η βάρκα της Φροσύνης λικνίζει το τραγούδι που ξέπνοο ταξιδεύει κοντά δύο αιώνες απ' του Βελή το στέρني - το ηθδόνι είχε αποθέσει πόνον βαθύν αγάπης στα φύλλα του πλατάνου.

Φίλων φωνές αιωρούνται, η έξαρση των στίχων, δειλών ερώτων ώρες.

Στίλβη του Γαλαξία στην Τζιτζικιάς τα άνθη του ήλιου οι σταγόνες τις διάφανες τις ρόγες με έκσταση μεθούν.

Του Αη-Γιώργη το κοντάρι των παιδικών ονείρων της μυγδαλιάς τα άνθη τη γεύση μου θωπεύαν - παιδί - τα μύδαλα με πέτρα στο χέρι εκπροθύουσα. Κι εδώ λίγο πιο πέρα, το «ρόδον της ερήμου» πυρά νερού και ήλιου πέτρωσε το άρωμά του στις άμμου του πλάγι.

III
Κι ο ήλιος σελαγίζει στου Γενναρίου το σώμα κι επίμονα σταλαίζει μέθη και ζεστασιά. Από το παραθύρι πνοές γλυκές ριπίζουν το στήθος μου δροσίζοντάς με, κι όμως λίγες είναι οι μέρες που το ΟΝΕΙΡΟ των ονείρων μου προστά στα μάτια μου είδα -σημαία που κατεβαίνει- στο χάος να βυθά.

Και άφωνη αντικρύζω το νέο χρόνο ν' αναθρόνισκει καταφόρτος με όπλα «έξυπνα και στιλπνά» Στον πόλεμο του Κόλπου η πρώτη τους δοκιμή.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΡΑΤΣΙΚΑΣ
έκθεση ζωγραφικής
στα Γιάννενα

Σημαντικό πολιτιστικό γεγονός αποτελεί για την πόλη μας η έκθεση ζωγραφικής του ΔΗΜΗΤΡΗ ΡΑΤΣΙΚΑ που γίνεται αυτές τις μέρες (25 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ- 25 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ) στο ΧΩΡΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ «Αμυμώνη» (ΠΛΑΤΕΙΑ Ν. ΜΠΟΤΣΑΡΗ 1). Ο Γιαννιώτης ζωγράφος ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΡΑΤΣΙΚΑΣ θεωρείται σήμερα από τους κορυφαίους της σύγχρονης ζωγραφικής στην Ελλάδα και ο κυριώτερος εκπρόσωπος του νεο-εμπρεσιονισμού κινήματος στην Ελλάδα. Το καλλιτεχνικό και επιστημονικό του έργο έχει ξεπεράσει τα σύνορα της πατρίδας μας και έχει κερδίσει την εκτίμηση και τον σεβασμό των θεωρητικών της τέχνης της Γαλλίας.

Χαρακτηριστικά είναι αυτά που έγραψε ο Α. ΦΑΣΙΑΝΟΣ πρόσφατα για τον Γιαννιώτη καλλιτέχνη. (Δημοσιεύουμε ένα απόσπασμα).

«Όπως τα χρόνια περνούν στην ζωγραφική το δρόμο, έτσι από τις συγκρίσεις που κάνω βλέποντας πολλούς ζωγράφους, ακόμη και θεωρημένους πρωτοποριακούς, μπορώ να ξεχωρίσω τον Δημήτρη Ράτσικα που με συγκίνηση και ευχαρίστηση βλέπω και ξενοδέπω τα έργα του. Τον έχω δει να ζωγραφίζει και πραγματικά ταυτίζεται με το έργο του. Ας και εισέρχεται μέσα σ' αυτό. Χωρίς υπερβολή, το έργο του και ο τρόπος έκφρασης του αποτελεί ένα ιδιαίτερο φαινόμενο, που εκφράζει μια καινούργια ζωγραφική κλασικότητα. Προσπαθεί και το πετυχαίνει να ενώσει το επίπεδο με τον όγκο και το ισοπέδο να ταυτιστεί με την πραγματικότητα και τανάπαλιν...»

Ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΡΑΤΣΙΚΑΣ —για πρώτη φορά— με την ευκαιρία του αφιερώματος της εφημερίδας μας γράφει για τη «γυναίκα» στη ζωγραφική του, αποκλειστικά για τις «γυναίκες σελίδες».

Οι «γυναίκες» στη ζωγραφική μου

Στην αρχή γελάω μ' αυτό το στοχασμό όμως όταν κοιτάω τους πίνακές μου σκέπτομαι πως όλα μοιάζουν να έχουν λόγο μέσα στη φιλία μου με τις γυναίκες που δεν είναι πάντα μια σταθερά. Φαντάζομαι ότι οι φίλες που μου παζάρουν έχουν κατά

πλήνουν στην επιφάνεια τα παιχνίδια του σώματος· κυρίως αναδύεται απαστράπτουσα η ανάγκη να δοθεί ένα καινούργιο νόημα που θα γεμίσει το κενό που αφήνει ο θάνατος του παλιού. Η αλλοίωση και η παρακμή του παλιού, συγχρόνως ελευθερώνει δυνατότητες για έναν νέο κόσμο και αποσαφηνίζουμε, όταν είναι δυνατόν, αυτό που χάνεται, κι αυτό που έρχεται, σαν τη παραλαβή να 'σαι αφαιρικά η παράσταση που αναδύεται και πως

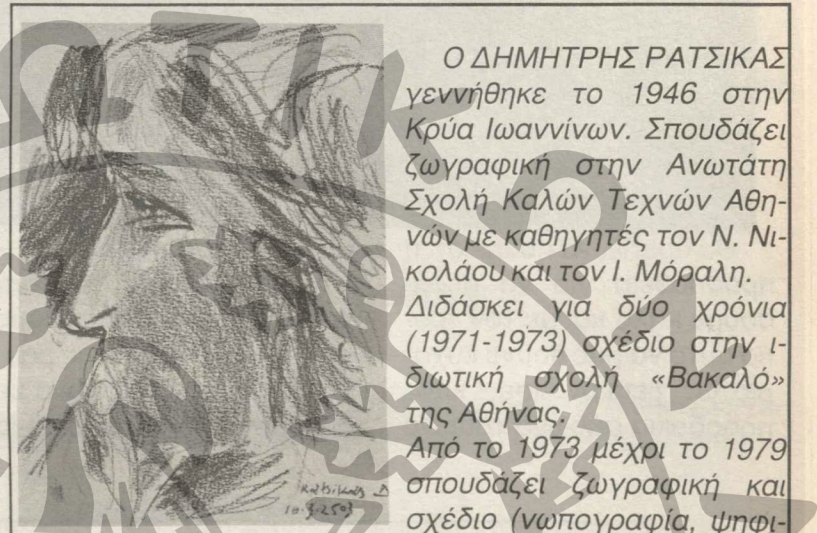
μπορεί να απεικονιστεί, σε μια λεία υλική επιφάνεια επιπέδη.

Οι γυναίκες μέσα στον θυελώδη αιώνα που ζούμε αναδύονται και επιβάλλονται, όχι μόνο σαν αφοδίες και μητέρες αλλά κυρίως σαν πολίτες και είναι άκρως ενδιαφέρον τουλάχιστον για μένα το να εξετάζω πώς παίζουν αυτόν τον καινούργιο ρόλο που δικό τους δημιούργημα είναι και της κοινωνίας μας. Γιατί απ' όλα τα πολιτι-

συνεχ. στη σελ 22

Ποιος είναι

Ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΡΑΤΣΙΚΑΣ γεννήθηκε το 1946 στην Κρύα Ιωαννίνων. Σπουδάζει ζωγραφική στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών Αθηνών με καθηγητές τον Ν. Νικολάου και τον Ι. Μόραλη. Διδάσκει για δύο χρόνια (1971-1973) σχέδιο στην ι-διωτική σχολή «Βακαλό» της Αθήνας. Από το 1973 μέχρι το 1979 σπουδάζει ζωγραφική και σχέδιο (ντοπογραφία, ψηφιδωτό, υφαντό, βιτρό, λιθογραφία) στην Ecole Nat Sup. Des Beaux Arts De Paris (EN.S.B.A) (υπότροφος της Γαλλίας), καθηγητές G. Singier, R. Licaia, Norman. Πάινει ανώτατο δίπλωμα πλαστικών τεχνών στη ζωγραφική «Mention Bien» της ως άνω σχολής. Από το 1980 έως το 1986 σπουδάζει πλαστικές τέχνες (ζωγραφική) και επιστήμες της τέχνης (Αισθητική) στο Πανεπιστήμιο Paris I (Pantheon - Sorbonne) Maîtrise της Arts Plastiques (Mention Bien), D.E.A (Δίπλωμα εμπεριστατωμένων σπουδών). Διδακτορικό αισθητικής. Από το 1982 ως το 1987 εργάζεται στο εργαστήριο έρευνας της ψυχοφυσιολογίας και της ψυχοφυσικής της όρασης του Ινστιτούτου της Αισθητικής του Πανεπιστημίου της Σορβόνης ως συνεργάτης του διευθυντού έρευνών F. Molnar.

Από το 1978 μέχρι σήμερα ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΡΑΤΣΙΚΑΣ πραγματοποίησε 25 ατομικές εκθέσεις ζωγραφικής στη Γαλλία, στην Αθήνα και σε πολλές πόλεις της Ελλάδας. Από το 1975 μέχρι σήμερα πήρε μέρος σε 30 ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και την Γαλλία.

ΘΕΣΕΙΣ - ΑΠΟΦΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

«Κίνηση Φιλίας και Φροντίδας για τα παιδιά της Σερβίας»

Η «Κίνηση Φιλίας και Φροντίδας για τα παιδιά της Σερβίας» επιτέλεσε το έργο της και επιθυμεί να ενημερώσει τις φίλες και φίλους της Κίνησης και τους συμπολίτες μας, ότι τα μέλη της αποστολής ανθρωπιστικής βοήθειας για την πόλη Ποζάρεβατς της Σερβίας επέστρεψαν στα Γιάννινα στις 15.1.1995, ημέρα Κυριακή.

Το ταξίδι και η παραμονή στην αδελφή πόλη ήταν για όλους μια εξαιρετική εμπειρία και μία άνευ προηγουμένου ανθρώπινη επαφή που θα μας συνοδεύει για πολύ καιρό.

άνθρωπο που απλά έκανε το καθήκον του να συντρέξει σε μια δύσκολη στιγμή έναν λαό που δοκιμάζεται σκληρά.

Και είναι αλήθεια ότι δοκιμάζονται σκληρά. Χωρίς φώτα, χωρίς βενζίνη, χωρίς φάρμακα, χωρίς στοιχειώδεις μικρές ανάγκες πολυτιμής για την καθημερινή ζωή κρατούν ένα υψηλό επίπεδο αξιοπρέπειας και συμπεριφοράς που σε κάνει να υποκλίνεσαι μπροστά τους μιας και το μέλλον τους είναι τόσο αβέβαιο όσο και τρομαχτικό.

Η πόλη στην οποία πήγαμε αγαπητοί συμπολίτες

της, με τα άλογά της.

Τα μέλη των γυναικείων συλλόγων της πόλης μας, τα οποία συνόδεψαν την αποστολή, με την επιστροφή τους στα Γιάννινα, μεταφέρουν σε όλους εσάς, την αγάπη και την ευγνωμοσύνη πολλών ανθρώπων.

Οι γυναίκες, τα μικρά παιδιά, οι ηλικιωμένοι, που συναντήσαμε και μιλήσαμε μαζί τους, θέλουν να πούμε σε όλους εσάς, ότι η Σερβία θα είναι πάντα μία γωνιά για ένα ποτήρι κρασί και ένα κομμάτι πηκτή για κάθε Γιαννιώτη και Γιαννιώτισσα που θα περάσει από εκεί.

Ακόμα, με τη γλυκειά

Θα πρέπει να πούμε ότι η προσπάθεια για να περάσουμε καλά και με τον τρόπο αυτό να μας πούνε ευχαριστώ ξεπερνούσε κάθε προσδοκία από ένα ταπεινό

μας, είναι ήσυχη πόλη με ήσυχους ρυθμούς, πνιγμένη μέσα στους παραδοσιακούς ρυθμούς της σέρβικης μουσικής και δεμένη έντονα με το χρώμα της, με τα ποτάμια

μουσική του ακορντεόν, σας τραγουδούν το «Tamo Daleko» και σας λένε «Srećna Nova Godina», «Ευτυχισμένο το Νέο Έτος».

Ευχαριστούμε πολύ.

Ο Γ Ε
Περιφερειακή συνάντηση των Συλλόγων Γυναικών Ηπείρου Κέρκυρας Λευκάδας

Στις 4-2-1995 θα πραγματοποιηθεί στα Γιάννινα περιφερειακή συνάντηση των συλλόγων γυναικών Ηπείρου Κέρκυρας Λευκάδας της ΟΓΕ. Η συνάντηση θα γίνει στις 10-11-12 Μάρτη 1995. Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον αναμένεται η παρουσία της Ομοσπονδίας Γυναικών Ελλάδας που θα πραγματοποιηθεί στην Αθήνα στις 10-11-12 Μάρτη 1995. Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον αναμένεται η παρουσία της Ομοσπονδίας Γυναικών Ελλάδας που θα πραγματοποιηθεί στην Αθήνα στις 10-11-12 Μάρτη 1995. Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον αναμένεται η παρουσία της Ομοσπονδίας Γυναικών Ελλάδας που θα πραγματοποιηθεί στην Αθήνα στις 10-11-12 Μάρτη 1995.

Χοροί Γυναικών

Στις 29 Γενάρη 1995, ημέρα Κυριακή, στις 9.00' το βράδυ, οι γυναίκες του Συλλόγου Γυναικών Ν. Ξαρχαίων, θα κάνουν τον πρωτοχρονιάτικο χορό τους και θα κόψουν την πίττα τους στο κέντρο «Σκορπιός», με τη συντροφιά ρεμπέτικης κομπανίας.

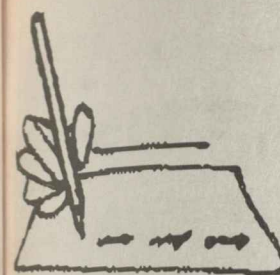
Στα μεταξύ έμεινε πρόσφατα ο καρός της ΕΡΕ Ιωαννίνων με μεγάλη επιτυχία.

Χ Ε Ν
ΤΜΗΜΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Η ΧΕΝ Ιωαννίνων οργάνωσε πρόσφατα συγκέντρωση με σκοπό την υλική και ηθική βοήθεια προς το Σύλλογο Γονέων και Φίλων παιδιών με νεοπλασματική ασθένεια «ΦΛΟΓΑ»

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΗΠΕΙΡΟΥ

Ο Σύνδεσμος Γυναικών Ηπείρου τιμώρησε τη Γυναικεία Πίνδο. Το Σάββατο 14 Ιανουαρίου 1995 διοργάνωσε εκδήλωση μνήμης για τα 55 χρόνια από την προσφυγική της στο έπος του 1940. Στη συνέχεια κόπηκε η κέικ μνήμης της ηπειρώτισσας με πλούσιο καλλιτεχνικό πρόγραμμα και ακολούθησε δεξίωση.

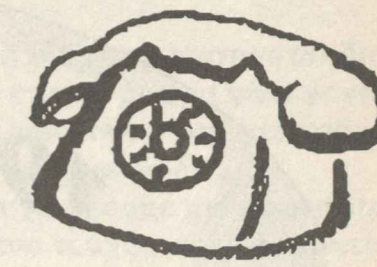
Αγαπητές φίλες, Νιώθω εδώ και πολύ καιρό την ανάγκη να επικοινωνήσω μαζί σας, κι όλο το αναβάλλω. Είμαι, σχεδόν χωρίς λόγο, τόσο πάλι, γιατί στη φάση που βρίσκομαι, αναλίσκομαι κυρίως εσωτερικής αναδιπλώσεως και αυτοκαθορισμού, λόγω των καινούριων εμπειριών μου από το χώρο της πολιτικής. Οριοθέτηση —θα την έ-

τρομάζει...

Γίνονται αποδέκτης εικόνας και μηνυμάτων μέσα από τη θαυμαστή δύναμη των λέξεων. —Αρώματα και πινελιές ενός γυναικείου δυναμισμού και ευαισθησίας—, κόντρα στη μαλθακότητα, την ισοπέδωση και τον αμοραλισμό της ηλεκτρονικής μας εποχής.

Συμπάσχω και συνομιλώ με τις γυναίκες της πράξης

Οι αναγνώστριες - τες μας έγραψαν

κολία. Που ελπίζει και απογοητεύεται με την ίδια απερισκεψία —όλα στο μέγιστο βαθμό— λες και συνηγάει την εμαρμένη της που ξεπήδησε από το βάθος των αιώνων και χάνεται στην απεραιτοσύνη του μέλλοντος.

Ανυπότακτη κι εκτεθειμένη η γυναικεία ψυχή. Σ' έναν κόσμο παράλογο και σε μια κοινωνία που αποδέχεται κι απορρίπτει τα πάντα ταυτό-

Με ειλικρινείς ευχές για τα Χριστούγεννα και το Νέο Έτος και την ξεχωριστή ευχή η εφημερίδα σας να συνεχίσει την τόσο αξιόλογη προσφορά της για την αναβάθμιση της θέσης της γυναίκας.

ΝΙΚΗ ΚΑΛΤΣΟΓΙΑ -ΤΟΥΡΝΑΒΙΘΗ Αθήνα

Αναπλ. καθηγ. Συνταγματικού Δικαίου Παντείου Πανεπιστημίου.

«Σας αξίζουν πολλά και θερμά συγχαρητήρια. Δεν γνώριζα την ύπαρξη αυτής της τόσο πλούσιας σε ύλη και περιεχόμενο, μάχιμης στα Γυναικεία ζητήματα, εφημερίδας. Πολύ καλά κάνετε και με σκεφτήκατε. Κυριολεκτικά τη ρούφηξα διαβάζοντας. Μπράβο και πάλι μπράβο!»

Μ. ΛΕΥΤΑΚΗ, Πάτρα

«Νιώθω πολύ περήφανη που μια τέτοια εφημερίδα εκδίδεται στα Γιάννινα από Γιαννιώτισσες».

Η. KITSANTONIS, London

«Συγχαρητήρια για τις γυναίκες σελίδες!

Με χαρά έφτασε στα χέρια μου- και πολλών άλλων γυναικών- η εφημερίδα σας. Σ' αυτή τη περίοδο υποτονικής γυναικείας δραστηριότητας, μια φωνή από την επαρχία φανερώνει τις ανάγκες αλλά και τη ζωτικότητα του γυναικείου δυναμικού εκεί. Στην Αθήνα, όπως ίσως ξέρετε, δεν υπάρχει κανένα φεμινιστικό περιοδικό - εκτός από τη «ΔΙΝΗ» που είναι θεωρητικό- που να καλύπτει την τρέχουσα επικαιρότητα.....

Ευχομαι δύναμη και κουράγιο στις «γυναίκες σελίδες» και συγχαρητήρια, για άλλη μια φορά, σε όλες σας.»

ΓΙΩΤΑ ΜΠΟΥΖΙΟΥ Αθήνα

Fernand Léger: Η ανάγνωση 1924

λεγα— και άμυνα απέναντι στον πιθανό κίνδυνο μιας αλλοτρίωσης και αλλοτρίωσης του εαυτού μου.

Γι' αυτό, μη λάβετε τη μέ-

τραπάρια σωτήριό μου ως λήθη ή ανυπομονησία. Εξ άλλου, στις ώρες της απομονώσεώς μου και της κατάδυσης στο βυθό των συναισθημάτων και των ανησυχιών μου, ανατρέχω στις σελίδες σας βρίσκοντας τη σιγουριά και τη ζεστασιά μιας παλιάς φιλικής συντροφιάς. Όπως εκείνες, των συμβατικών καρτέλ. Με τα «σοσόνια» και την παιδίστικη παραφροσύνη να δρασκελίσουμε το ουράνιο τόξο, για να γίνει αληθινή η απραγματοποίητη κι ανυπολόγητη επιθυμία...

Και πρεμύ φίλες μου, γιατί χωρίς εσείς να το ξέρετε, εργάζομαι κοντά, επικοινωνώ με εσάς, κι άλλοτε όταν αυτό δεν πρέπει, θυμάμαι τη σκληρόδα μιας πραγματικότητας, που πολλές φορές με

και της ζωής. Τις γυναίκες των πολλαπλών ρόλων κι ευθυνών —όλες σ' ένα πλαίσιο ανάμεσα στο μύθο και την αλήθεια. Σαν σε πίνακα ζωτανό, όπου όλα ρέουν, κινούνται και εμπλέκονται σε σχήματα ζωής και σε δρώμενα. Χωρίς μάσκες. Με τ' αληθινά χρώματα, τα γήινα και τ' ανεξίτηλα, του πόνου και τη χαρά, της ελπίδας και της απογοήτευσης, της ερημιάς, της αλληλεγγύης, του έρωτα και του θανάτου, της γνώσης και της άγνοιας... Όλες, όλες μας δεμένες σ' ένα κουβάρι με μύριες άκρες και μύριους κόμπους, ενωμένες με τις αδυναμίες μας και τις περιστροφές δυνατότητές μας, τις φανερές και αφανέρωτες...

Να πορευόμαστε στο χώρο και το χρόνο, η κάθε μια και όλες μαζί, χωρίς πολλές φορές ν' ανακαλύπτουμε τα κοινά σημεία που έχουμε. Με πρώτο, τη γυναικεία ψυχή, που λατρεύει και μισεί με το ίδιο πάθος. Που αγωνίζεται και παραιτείται με την ίδια ευ-

χρονα...

Σας εύχομαι λοιπόν φίλες μου, γιατί έτσι «ανατίθω» γίνεστε η αφορμή και ξανάπιάνω το αόρατο εκείνο νήμα, που στο βάθος των πραγμάτων υπάρχει και θα υπάρχει πάντα για να ενώνει όλους όσους αγωνιούν και αγωνίζονται για τα μικρά και τα μεγάλα του κόσμου τούτου. Αλλά και γιατί, μέσα σ' αυτά τα χρόνια της χαμένης συντροφικότητας και του ξέφρενου ανθρώπινου ανταγωνισμού, μπορείτε και χαράζετε πάνω σε άσπρες επιφάνειες τις δικές σας και τις δικές μας γνήσιες λέξεις. Τις ξεκαθαρές απόψεις, τις μη παζαρεύσιμες. Γιατί μπορείτε και αντιστέκεστε με σαφήνεια και φρεσκάδα νου, στους κάλπικους λόγους και στους διφορούμενους καιρούς.

ΕΛΕΝΗ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ Κόνιτσα

*Η ΕΛΕΝΗ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ είναι αρετή Νομαρχική Σύμβουλος στο Δήμο Ιωαννίνων.

«Τα γυναικεία φύλλα σας τιμούν το γυναικείο φύλο... Συνεχίστε να γεμίζετε τις σελίδες σας με πράγματα που γεμίζουν τις ψυχές μας!»

ΕΦΗ ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ Αθήνα

«Το 1995 να πραγματοποιηθούν όλα σας τα όνειρα για την εφημερίδα την οποία νοιώθουμε και δική μας τώρα πια.»

ΚΑΡΑΛΗ ΚΙΚΗ Αθήνα

«Και επειδή η Θάλασσα είναι σαν την γυναίκα και μας μοιάζει... και με την ελπίδα ότι κάποιο καλοκαίρι θα βρεθούμε όλες της εφημερίδας μας σε μια ξανθή ακρογιαλιά... σας στέλνω ευχές πολλές καγάπη.»

ΑΛΕΚΑ ΤΟΜΠΡΟΥ Αθήνα

«Σας ευχομαι ο καινούριος χρόνος να σας χαρίσει όχι μόνο υγεία αλλά και δύναμη για τη συνέχιση της ωραίας σας προσπάθειας.

ΜΕ ΑΓΑΠΗ»

ΣΚΕΝΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ Ηγουμενίτσα

Πήραμε ακόμα ευχές από την Ρούλα Σκούταρη από την Αθήνα καθώς και τις ποιητικές της συλλογές και την ευχαριστούμε θερμά.

Ευχαριστούμε θερμά για τις ευχές τους τις αγαπημένες φίλες Ειρήνη Κοκώνη και Σοφία Κάσση στην Αθήνα.

ΠΡΟΤΥΠΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

Διεύθυνση

ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ

- Τμήματα αποφοίτων
- Προπαρασκευαστικά Α' & Β' Λυκείου
- Εξειδικευμένη διδασκαλία Ιστορίας Γ' & Δ' Λυκείου και Πρακτικής Οικονομίας με σύγχρονα οπτικοακουστικά μέσα
- Διδασκαλία Γλώσσας & Εκθέσεων στο Γυμνάσιο
- Διδασκαλία Εκθέσεων, Αρχαίων & Λατινικών στο Λύκειο
- Τμήματα Ιστορίας και Κοινωνιολογίας Κορυφής
- Εκπαιδευτικές Εκδόσεις και εφαρμογές πληροφορικής
- Εβδομαδιαία ΤΕΣΤ εξέλιξης γνώσεων

ΤΜΗΜΑΤΑ: ΚΑΝΟΝΙΚΑ 10 μέλη ΓΚΡΟΥΠ 6 μέλη

Διεύθυνση: Λυδία Φίλη

ΒΛΑΧΕΙΑΣ 9, 2ος Ορ., 7-ΙΩΑΝΝΙΝΑ - ΤΗΛ.: 28004

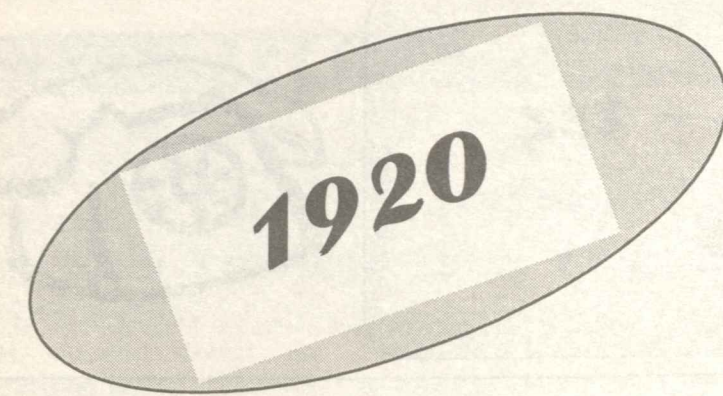
ΣΧΟΛΗ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ & ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΧΟΡΟΥ

αναγνωρισμένη από το κράτος

ΜΗΧ. ΑΓΓΕΛΟΥ 6 79.880
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 453 32 72.057

Διευθυντούν τα τμήματα:

- Κλασσικό Μπαλέτο
- Σύγχρονος Χορός - Jazz
- Μουσικοκινητική Αγωγή
- Σύστημα ORFF - Μουσική DALCROZE
- Αυτοσχεδιασμός
- Χορογραφία
- CHARACTERE
- Ελληνικοί και Ξένοι Λαϊκοί Χοροί
- Ρυθμική Γυμναστική
- Ειδικά Τμήματα για τη Γυναίκα
- AEROBIC - STREICHING

Από τις σελίδες του «Εξηναβελώνη» προβάλλεται το πρότυπο της μέσης γυναίκας της εποχής: «Η κοπέλλα αγαπά να είναι παστρίκουτσικα ντυμένη, δε θέλει όμως περήφανες φορεσιές, μήτε διαμαντικά, μήτε στρωσικά πολυέσδα, σαν άλλες λωλές». Η παράθεση των προτερημάτων γίνεται εδώ σε αντιδιαστολή προς κάποιες ιδιότητες των γυναικών της ανώτερης τάξης: «Όλες σχεδόν οι αρχόντισσές μας δεν το κατα-

χρειάζονται να δουλεύουν. Φαγιά μονάχα θέλουνε, και στολίδια, και χορούς».

Κλεισμένη τα παλιότερα χρόνια στο σπίτι, όπως άλλωστε και σ' όλες τις πόλεις της κυρίως Ελλάδας τότε, η γυναίκα της μεσοαστικής οικογένειας της Σμύρνης κυκλοφορούσε πολύ λίγο στο δρόμο - τουλάχιστον πριν να παντρευτεί.

Έτσι, στα σαχνισία της Σμύρνης, το γωνιακό παράθυρο είχε ιδιαίτερο προσοχή και σημασία: ήταν το σημείο απ' όπου τα κορίτσια μπορούσαν να παρατηρήσουν από ψηλά την κίνηση του δρόμου, αλλά και να γί-

νουν ορατά από τους περαστικούς. Το γεγονός διευκόλυνε την οπτική επικοινωνία, που συχνά μπορούσε να καταλήξει και σε συνοικέσιο: «Από την στιγμή που την ιδετε στο γωνιακό να παίρνει τον αέρα τζη» —λέει η προξενήτρα στο μελλοντικό γαμπρό του σμυρναίου «Φυλάργγυρου», για την υποψήφια νύφη.

Χαρακτηριστική είναι κι η εφηβική ανάμνηση του Γιώργου Σεφέρη —εκατό χρόνια αργότερα: «Γιατί τότε να θυμούμαι εκείνη τη

Όμως, σε φωτογραφίες της εποχής, το «μελόν» καπέλα των κυρίων υπερτερούν συντριπτικά σε αριθμό.

Χαρακτηριστική είναι και φωτογραφία του ζαχαροπλαστέιου του Κ. Καλλέργη, που το 1895 βαφτίζεται «Ο Παράδεισος των Κυριών»: πρόκειται για ευφημιστικό μάλλον, μιας και στις βιεννέζικες καρτέλες του διακρίνονται καθισμένοι άνδρες και μόνο...

Η αρχή του 20ού αιώνα, δεν φέρνει βέβαια αλλαγές ούτε και σε θεσμούς πατροπαράδοτους, όπως εκείνος της προίκας:

«Προικοσύμφωνον»

Σήμερα, την ενδεκάτη (αρ. 11) του μηνός Αυγούστου του χιλιοετού εννεακοιστού ενάτου έτους (1909), ημέρα της εβδόμης Τρίτης και ώρα 10 π.μ. ευρωπαϊστή»....

Συνταγμένο στη αρχή του αιώνα, το παραπάνω κείμενο αποτελεί την εισαγωγή ενός μικρασιατικού προικοσύμφωνου και ανήκει στην εποχή που τα αντίστοιχα κείμενα έχουν πια τυποποιηθεί και πάρει τη στερεότυπη μορφή που συναντά κανείς σε όλες τις περιοχές της κυρίως Ελλάδας —αλλά και οπουδήποτε υπάρχει ελληνικό στοιχείο. Το «ευρωπαϊστί» μόνο, το διαφοροποιεί από παλιότερα κείμενα του ίδιου τύπου και της ίδιας περιοχής...

Νεωτερισμό όμως αποτελεί και ο χαρακτηρισμός του δικαιοπρακτικού αυτού εγγράφου ως προικοσύμφωνου: μέχρι και το τελευταίο τέταρτο του 19ου αιώνα, τα μικρασιατικά προικοσύμφωνα αναφέρονται καθαρά κανόνα στους κώδικες των εκκλησιών (στη Σμύρνη συγκεκριμένα, σ' εκείνον της Μητρόπολης —της Αγίας Φωτεινής) με τον όρο «εγκλαβή» ή κάποτε και «ανεγκλαβή». Τα έγγραφα αυτά συντάσσονται συνήθως μια εβδομάδα πριν από τον γάμο, και τα υπογράφει ένας τουλάχιστον εφημέριος και πλείαδα μαρτύρων.

Εκτός των άλλων, τα γειτόνισά μας στη Σμύρνη... Τα δυο της κορίτσια. Σ' εκείνο το σπίτι που μου φαινότανε τόσο σκοτεινό και οι τρεις γυναίκες ήταν ξανθές —τόσο ξανθά μαλλιά...

Θυμούνται τα ωραία μακριά δάχτυλα, ήταν νομίζω της μεγάλης κόρης, που τραβούσαν κάθε απόγευμα το στόρι, ίσια ίσια ως τα χείλια, και τα μάτια κοιτάζαν μέσ' από τα κεντήματα... Την ίδια βέβαια εποχή, στις αρχές της δεύτερης δεκαετίας του 20ού αιώνα, μεταξύ των θαμώνων των κοσμικών ζαχαροπλαστείων της Σμύρνης συγκαταλέγονται και αρκετές γυναίκες.

«γυναίκα της Λμύρης»

προικοσύμφωνο αποτελούν σημαντική πηγή πληροφόρησης και για την οικοσκευή των σπιτιών της εποχής, στη διάρκεια της οποίας έχουν συνταχθεί.

Τα κινητά που αναφέρονται στην εγκλαβή, και που προσφέρονται στην μελλόνυμφη, εκτίθενται συνήθως στην προηγούμενη του γάμου σε κοινή θέα συγγενών και φίλων, μέσα στη σάλα του πατρικού σπιτιού.

Όπως προκύπτει από μια σειρά εγγράφων, καταρχήν προσφέρεται στη νύφη μια εικόνα «εις βοήθειάν της»: πρόκειται συνήθως για κειμήλια, στο πίσω μέρος της οποίας θα χαραχθούν αργότερα τα ονόματα και οι ημερομηνίες γέννησης του κάθε παιδιού.

Την εικόνα (που συνοδεύει στην πλειοψηφία τους και τα κυκλαδίτικα προικοσύμφωνα, καθώς κι εκείνα άλλων νησιών —και που μαρτυρεί τη νησιωτική προέλευση πολλών κατοίκων της Σμύρνης), ακολουθούν στην εγκλαβή τα ακίνητα όπου υπάρχουν.

Είναι ενδιαφέρον το ότι στα μικρασιατικά προικοσύμφωνα περιλαμβάνεται η δωρεά σπιτιού πολύ πιο συχνά απ' όσο σε προικοσύμφωνα άλλων περιοχών. Η συνήθεια του να ζει σε χωριστό σπίτι το νέο ζευγάρι, συνεχίζεται και σε περιόδους αντιξοίας: στους προσφυγικούς οικισμούς του 1922, συχνά η παράγκα μοιράζεται στην περίπτωση γάμου της κόρης και προστίθεται υπόγειο κουζίνα, έτσι ώστε το καινούργιο νοικοκυ-

ριό να 'χει το δικό του ζωντανό χώρο.

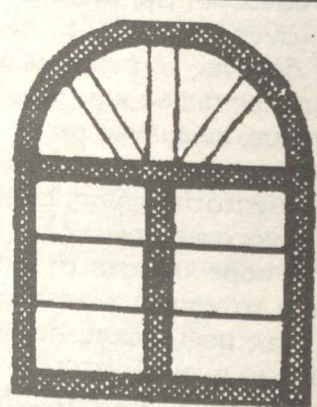
Στη συνέχεια της εγκλαβής ακολουθεί κατάλογο μακροσκελούς (ή και σύντομος, ανάλογα με την οικονομική επιφάνεια της οικογένειας), όπου αναφέρονται λεπτομερειακά όσα αντικείμενα είναι κατασκευασμένα από πολύτιμα υλικά κοσμήματα, αλλά και ασπρίδια, είδη ασπρίδας και ο ατομικός ρουχισμός της νύφης. Στο τέλος, γίνεται εντοπιζόμενη των επίπλων και των οικιακών σκευών.

Καθώς ο χαλκός έχει τότε μεταπρατική αξία, περικυβητικά υπολογίζονται την οκά: «Λαμβάνει και κούζανι, οκάδες 20»...

Για τη μελέτη της σημασίας της οικοσκευής, μεγαλύτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα προικοσύμφωνα που αφορούν μεσαία και χαμηλά εισοδήματα, όπου η αρχή του βρίσκονται στο άπειρο. Για το θάνατο ήταν πιο εύκολο να καλλιεργηθεί η παραδοχή ότι δεν είναι το τέλος του ανθρώπου-ατόμου, αλλά μια αλλαγή επιπέδου ζωής. Οι θρησκείες αναπτυσσόμενες στο χώρο της θρησκείας, με άλλο και περισσότερο σαν ιδεολογίες συναντιούνται και με άλλες κοινωνικές ιδεολογίες του δρόμου της ιστορικής εξέλιξης. Ο θεσμός του μοναχικού πατριαρχικού γάμου, ταγμένος να υπηρετεί το θεϊκό βέλη της τεκνοποίησης αποτέλεσε και τη βάση για τη χριστιανική διαχείριση της σεξουαλικότητας (Παναγιώτης Παρθένος, Θεοποίηση της μητρότητας, γεννά τον αρσενικό θεό κ.λ.λ.). Διαφορετική μα και συμπληρωματική προς τη θρησκευτική ήταν η στάση προσκόλησης στη φυσιολογικότητα του ανθρώπου. Ότι δηλαδή η αναπαραγωγή του ανθρώπου είναι μια φυσική λειτουργία του σώματος και μόνο. Δεν υπάρχει λόγος που να υποταχθεί τον ανθρωπισμό με μια ελκυστική αντιμετώπιση της αναπαραγωγής εκδηλώθηκε και υποστηρίχθηκε από πολλές θεωρίες, ανάλογα με τις προσφερόμενες γνώσεις, τις κοινωνικές συνθήκες και άλλες ιστορικές συγκυρίες που σχετίζονται με το θέμα.

Η φύση των θεωριών που προσφέρονται σαν δικαιολογίες υπέρ ή κατά της γεννητικότητας διακρίνουν την απόφαση για

Από το βιβλίο της Λίτσας Μωλ: «ΤΟ ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΤΟΥ ΕΡΩΤΑ» Εκδόσεις «ΓΑΛΑΤΕΙΑ»

ΤΟ ΕΡΩΤΑ
ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ
ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ
Γ. ΛΩΤΤΑΣ

8ο χλμ. Ιωαννίνων - Αθηνών
τηλ. 93739, FAX (0651) 93561

Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Της ΕΛΕΝΗΣ ΔΙΑΛΥΝΑΚΗ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Στην αρχαία κοινωνία ο άνθρωπος είναι ανύπαρκτος σαν άτομο με προσωπική υπόσταση. Τα συμφέροντά του είναι υποταγμένα στο συμφέρον της ομάδας, για την κάλυψη των πρωταρχικών αναγκών επιβίωσης και αναπαραγωγής. Συνειδητοποιώντας στην πορεία την ατομικότητά του, γεμάτος δέος και αγωνία και κάτω από την επιθυμία για ασφάλεια, γίνεται εντονότερα θρησκευόμενος. Μέσα στα πλαίσια των θρησκευτικών ιδεολογιών που αναπτύχθηκαν από αυτήν την ανάγκη, καλλιεργήθηκαν και οι κατάλληλες αντιλήψεις για τη γέννηση και το θάνατο, τέτοιες που να ελαττοποιούν το φόβο του από την αρχόμενη αυτή εξατομίκευση. Αντιλήψεις όπως, «Ο άνθρωπος δεν έχει αρχή ούτε τέλος». Ο ερχομός του στη ζωή είναι «βέλημα θεού» —άρα δεν εξαρτάται από την ανθρώπινη βούληση— ή δε αρχή του βρίσκεται στο άπειρο. Για το θάνατο ήταν πιο εύκολο να καλλιεργηθεί η παραδοχή ότι δεν είναι το τέλος του ανθρώπου-ατόμου, αλλά μια αλλαγή επιπέδου ζωής.

Οι θρησκείες αναπτυσσόμενες στο χώρο της θρησκείας, με άλλο και περισσότερο σαν ιδεολογίες συναντιούνται και με άλλες κοινωνικές ιδεολογίες του δρόμου της ιστορικής εξέλιξης. Ο θεσμός του μοναχικού πατριαρχικού γάμου, ταγμένος να υπηρετεί το θεϊκό βέλη της τεκνοποίησης αποτέλεσε και τη βάση για τη χριστιανική διαχείριση της σεξουαλικότητας (Παναγιώτης Παρθένος, Θεοποίηση της μητρότητας, γεννά τον αρσενικό θεό κ.λ.λ.). Διαφορετική μα και συμπληρωματική προς τη θρησκευτική ήταν η στάση προσκόλησης στη φυσιολογικότητα του ανθρώπου. Ότι δηλαδή η αναπαραγωγή του ανθρώπου είναι μια φυσική λειτουργία του σώματος και μόνο. Δεν υπάρχει λόγος που να υποταχθεί τον ανθρωπισμό με μια ελκυστική αντιμετώπιση της αναπαραγωγής εκδηλώθηκε και υποστηρίχθηκε από πολλές θεωρίες, ανάλογα με τις προσφερόμενες γνώσεις, τις κοινωνικές συνθήκες και άλλες ιστορικές συγκυρίες που σχετίζονται με το θέμα.

Η φύση των θεωριών που προσφέρονται σαν δικαιολογίες υπέρ ή κατά της γεννητικότητας διακρίνουν την απόφαση για

υπαρξη ή μη παιδιών σ' ένα ζευγάρι. Η απόφαση θα εξαρτηθεί και από τις ηθικές και κοινωνικές δυνάμεις που το κατευθύνουν. Ένα ζευγάρι π.χ. αποκτά πολλά παιδιά εμπνευσμένο από βαθιά εθνική υπερηφάνεια αντιμετώπιζει διαφορετικά προβλήματα, από το ζευγάρι που απέκτησε ανεξέλεγκτα και ανεπιθύμητα παιδιά.

Από την στιγμή που ο άνθρωπος έμαθε να προγραμματίζει την αναπαραγωγή του, το σεξ ανεξαρτητοποιείται από το φυσικό εξαναγκασμό, αλλάζει τη λειτουργία του και από ζωική παρόρμηση, γίνεται πράξη προσωπικής χαράς, σημειώνει ο Ρ. Ντράικωφ στο βιβλίο του «Η πρόκληση του γάμου».

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ

Η οργανωμένη κοινωνία παρεμβαίνει στο τεκνοποιητικό κατεστημένο. Παρεμβαίνει άμεσα και έμμεσα μέσα από ιδεολογίες και αξίες. Άμεσα παρεμβαίνει μέσα από το κράτος, ασκώντας κοινωνική πολιτική με στόχο να επηρεάσει το ρυθμό αναπαραγωγής των μελών του. Π.χ. Τα κράτη μέλη της ΕΟΚ για να αντιμετωπίσουν το οξύ δημογραφικό πρόβλημα της γηραιάς ηπείρου (που οι γεννήσεις είναι λιγότερες από τους θανάτους), θεσπίζουν μια σειρά μέτρα για την ενθάρρυνση των γεννήσεων, όπως επιδόματα, μισθό μητρότητας, φορολογικές απαλλαγές, προστασία της μητρότητας, ρυθμίσεις για τους εργαζόμενους γονείς κ.λ.λ.

Στην Ελλάδα το πρόβλημα της «γήρανσης» του πληθυσμού επίσης οξύνεται. Ο αριθμός των ατόμων πάνω από 65 ετών αντιστοιχεί στο 13% του συνολικού πληθυσμού με βάση την απογραφή του '91 έναντι του 11% της απογραφής του '71. Στα παιδιά που αντιστοιχούν ανά γυναίκα η Ελλάδα σήμερα έχει ένα δείκτη 1,3 έναντι του 2,3 πριν 15 χρόνια. (ενώ η Τουρκία έχει δείκτη 4, η Αλβανία 5 και η Βουλγαρία 2 κ.λ.λ.) Τα μέτρα που παίρνονται δεν στάθηκαν ικανά να επηρεάσουν το ρυθμό ανάπτυξης του ελληνικού πληθυσμού.

Η παρέμβαση επίσης μπορεί να έχει στόχο να μειώσει το ρυθμό αναπαραγωγής. Π.χ. η Ιαπωνία μπροστά στο πρόβλημα του υπερπληθυσμού που αντιμετωπίζει μεταξύ άλλων μέτρων που πήρε, με την ευνοϊκή αντιμετώπιση της άμβλωσης κατάφερε σε 15 χρόνια να προκαλέσει 18.000.000 διακοπές εγκυμοσύνης.

Με στόχο την επιθυμητή

πρόοδο της αναπαραγωγικής λειτουργίας της οικογένειας θεσμοθετείται και ο Οικογενειακός Προγραμματισμός. Οι γενικές πολιτιστικές και μορφωτικές αντιλήψεις καθορίζουν την επιθυμία για παιδιά περισσότερο απ' ό,τι οι οικονομικές αναγκαιότητες (οικογένειες που έχουν την δυνατότητα πολλών παιδιών έχουν συνήθως λιγότερα απ' αυτές που δεν την έχουν). Έτσι σ'

ότι αφορά τις μη ανεπτυγμένες χώρες υπάρχει η διεθνής ομοφωνία ότι σ' αυτές οφείλεται κατά κύριο λόγο η πληθυσμιακή έκρηξη. Μέσα από τους διεθνείς οργανισμούς (π.χ. Π.Δ. Κορυφής για τα παιδιά 30 Σεπτ. '90) συστήνουν σ' αυτές τις χώρες τον οικογενειακό προγραμματισμό σαν μέσο μείωσης του ρυθμού αναπαραγωγής. Ενώ οι ανεπτυγμένες χρησιμοποίησαν τον ίδιο θεσμό στα δικά τους όρια, σαν μέσο αύξησης του δικού τους ρυθμού.

Η κρατική παρέμβαση, λοιπόν, το επίπεδο πολιτιστικής και οικονομικής ανάπτυξης της κοινωνίας, οι δυνατότητες μείωσης της θνησιμότητας και η αντιύλη επιδρούν άμεσα στους ρυθμούς αναπαραγωγής των ανθρώπων. Η επίδραση όμως αυτή δεν είναι ανεξάρτητη από την επίδραση που προηγούμενα συντελεί και στο συνειδησιακό επίπεδο του ανθρώπου. Οι μεγάλες αλλαγές με κάποιες αντιλήψεις γύρω από τα θέματα γονιός, οίκος, σχέσεις, παιδιά κ.λ.λ.

Αντιλήψεις όπως «ο καθένας θα κάνει παιδιά, είναι ο προορισμός του ανθρώπου», «ένας γάμος δεν είναι συμπληρωμένος χωρίς παιδιά» «η ολοκλήρωση της γυναικείας εικόνας είναι η μητρότητα», «μέσα από τα παιδιά επιβιώνουμε πνευματικά και ζούμε προσωπικά», «μέσα από τα παιδιά δημιουργούμε», «η ολοκλήρωση του έρωτα είναι το

Χρειάζεται προετοιμασία για την απόκτηση παιδιού; Μπορώ να πω ότι είμαι έτοιμος να γίνω γονιός; Υπάρχει κάποιο ιδανικό πρότυπο; Υπάρχει απάντηση στο γιατί θέλω να αποκτήσω παιδιά; Στα ερωτήματα αυτά επιχειρήσαμε μια πρώτη προσέγγιση στο προηγούμενο τεύχος των «γυναικείων σελίδων».

Ολοκληρώνουμε σήμερα το θέμα της προετοιμασίας για την απόκτηση παιδιού εξετάζοντας τους παράγοντες που επιδρούν στην απόφασή μας να αποκτήσουμε παιδιά, φιλοσοφικούς και κοινωνικούς.

παιδί», «η ατεκνία είναι δυστυχία και ελαττωματικότητα» ή ότι «οι άνθρωποι ζουν μέσα σε οικογένειες και αυτοί που δεν το κάνουν είναι απομονωμένοι —γεροντοκόρες— εργένιδες» κ.λ.λ. Μεγαλώσαμε επίσης με πρότυπα της «ιδανικής» οικογένειας, πατέρας, μητέρα, παιδιά. Με πρότυπα «ιδανικού» γονιού, «ωριμού», «δυνατού», «ασφαλούς». Γονιού που «δίνει» χωρίς

Το σημαντικότερο χαρακτηριστικό της οικογένειας στις σύγχρονες κοινωνίες είναι η «ρευστότητα της». Όμως σημειώνει η Λ. Μουσουρού, αυτό μπορεί να οφείλεται στο συνδυασμό τριών παραγόντων. α) την ποικιλία των κοινωνικά αποδεκτών οικογενειακών σχημάτων, β) τη δυνατότητα επιλογής από τα άτομα του τρόπου οργάνωσης του ιδιωτικού τους βίου και γ) την αυξημένη πιθανότητα εναλλαγής οικογενειακών σχημάτων κατά τη διάρκεια ζωής του ατόμου. Μέσα σε αυτή τη ρευστότητα δεν υπάρχουν κοινωνικά προσδιορισμένοι ρόλοι και συμπεριφορές. Τα άτομα που βιώνουν αυτά τα σχήματα ή αυτοσχεδιάζουν ή μεταφέρουν πρότυπα γνώστα, οικία από τη δική τους εμπειρία. Αυτό μπορεί να σημαίνει ανασφάλεια των ιδίων ενηλίκων, ή ανασφάλεια που μεταφέρουν στα παιδιά τους.

Μια άλλη αλλαγή του βασικού σχήματος ζωής του σύγχρονου ανθρώπου είναι η αυξανόμενη ενίσχυση της αυτοτέλειας του ανθρώπου. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα και τη βελτίωση της ανταπόκρισης των γονιών προς τα παιδιά τους. —Παροδοχή της αυτονομίας του παιδιού—. Αυτό όμως απαιτεί πολύ χρόνο, ενέργεια, συζητήσεις κ.λ.λ. από μεριάς των γονιών για να ανταποκριθούν στις ανάγκες του παιδιού. Ευνόητο είναι ότι το αποτέλεσμα αυτού του τρόπου ανταπόκρισης είναι τα λιγότερα παιδιά ανά ζευγάρι. Το επερχόμενο νέο ζήτημα της τεκνοποίησης προβλέπεται να είναι «ευτυχισμένα παιδιά» αντί του «πολλά παιδιά».

Στο επίπεδο της Κοινωνικής Πολιτικής επιβάλλεται η διευκόλυνση της ισχυρής αντίληψης για την οικογένεια και τη μερίμνα και προστασία των παιδιών όπως και η ευελιξία των παρεχόμενων υπηρεσιών (αναγνώριση και των άλλων σχημάτων σαν κανονικά).

Παράλληλα η επιστημονική γνώση και οι τεχνολογικές δυνατότητες αναπαραγωγής έχουν προχωρήσει τόσο πολύ που μπορούν να ικανοποιήσουν πολλές από τις επιθυμίες του ανθρώπου. Αν η «ευγονική» μπορεί να συμβάλει υπέρ της ευτυχίας της ζωής του ανθρώπου αυτό θα ήταν θάλαμος της ηθικής του Ανθρώπου-Γονιού.

Αλλά σχήματα που εμφανίζουν αυξανόμενες συχνότητες, γίνονται σήμερα όλο και περισσότερο αποδεκτά. Μονογονεϊκές οικογένειες, οικογένειες εκτός γάμου, παιδιά εκτός γάμου (Σκανδιναβία, 1 στα 3 παιδιά), ομαδική συμβίωση κ.λ.λ. Στην Ελλάδα υπάρχει μόνο ελάχιστη εμπειρική γνώση για τις συχνότητες αυτές.

Η ΕΛΕΝΗ ΔΙΑΛΥΝΑΚΗ είναι κοινωνική λειτουργός, εκπαιδευτική Εφαρμογών της ΣΕΥΠ Ηρακλείου Κρήτης.

συμβουλές από τη διαπολόγο μας

ΜΗΠΩΣ ΣΑΣ ΛΕΙΠΕΙ ΤΟ ΜΑΓΝΗΣΙΟ;

Το μαγνήσιο είναι ένα στοιχείο για πολλές λειτουργίες του οργανισμού και ειδικότερα του νευρικού συστήματος, των μυών, της καρδιάς, και των αγγείων. Κυρίως βρίσκεται μέσα στα κύτταρα, αλλά κυκλοφορεί και στο αίμα. Περίπου χρειάζομαστε 300-450 mg το 24ωρο που τα παίρνουμε από την τροφή. Μια συνηθισμένη διατροφή περιέχει επαρκή ποσότητα για τις ανάγκες αυτές. Τα δημητριακά και τα λαχανικά προσφέρουν συνήθως τα 2/3 του ημερήσιου προσλαμβανόμενου μαγνησίου. Όταν όμως η διατροφή είναι ανεπαρκής σε τέτοια τρόφιμα μπορεί να παρουσιάσει έλλειψη μαγνησίου κι αυτό αφορά κυρίως τους ηλικιωμένους.

Στην εγκυμοσύνη οι αυξημένες ανάγκες για μαγνήσιο μεγάλωνουν τις πιθανότητες να παρουσιαστεί έλλειψη στον οργανισμό.

Τέλος ορισμένες παθήσεις και ορισμένα φάρμακα μπορούν να προκαλέσουν είτε μειωμένη απορρόφηση μαγνησίου απ' το πεπτικό σύστημα, είτε αυξημένη αποβολή του από τα ούρα.

Τέτοιες πιθανότητες έχουμε στην διάρροια, την αιτία, τον χρόνιο αλκοολισμό, την κύρρωση ήπατος. Από τα φάρμακα έλλειψη μαγνησίου προκαλούν τα διουρητικά και ορισμένα αντιβιοτικά.

Η έλλειψη μαγνησίου χαρακτηρίζεται από μια αυξημένη διεγερσιμότητα του νευρικού συστήματος, των νευρών και των μυών.

Για να σας δώσουμε υπεύθυνες απαντήσεις στο πρόβλημά σας, στείλτε στην εφημερίδα για την Διαπολόγο, το πρόβλημά σας, την ηλικία, βάρος, επάγγελμα, ύψος, τροφικές προτιμήσεις ή απέχθειες, τύπος γευμάτων.

Τα φντα μας

Υάκινθος (Ζουμπούλι)
Hyacinthus orientalis
Οικογένεια Λιλιίδας (Liliaceae)

Τα ζουμπούλια είναι τα πιο αγαπητά λουλούδια για διατήρηση στους εσωτερικούς χώρους κατά την περίοδο του χειμώνα.

Φυτεύονται σε γλάστρες είτε σε ειδικές καράφες καλλιέργειας σε γλάστρες. Διαλέγονται βολβοί μεγάλοι και υγιείς. Για ένα βολβό χρειάζεται γλάστρα διαμέτρου 10 εκ. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν και μεγαλύτερα δοχεία στα οποία φυτεύονται περισσότεροι βολβοί. Χρησιμοποιείται μίγμα από χώμα κήπου, φυλλόχωμα και άμμος σε ίσα μέρη.

Η φύτευση γίνεται συνήθως τον Οκτώβριο. Οι βολβοί πα-

ραχώνονται μέχρι τα 3/4 του ύψους τους και το 1/4 μένει έξω από το χώμα. Ακολουθεί πίεση του χώματος ώστε να έλθει καλά σε επαφή με αυτό και πότισμα. Έπειτα οι γλάστρες παραχώνονται στο χώμα του κήπου σε βάθος 10 εκ. πάνω από τα χείλη τους, ή τοποθετούνται σε σκοτεινό και δροσερό χώρο όπου πρέπει να ποτίζουμε κάπου κάπου. Στο σκοτεινό και δροσερό μέρος οι γλάστρες μένουν επί 6 έως 8 εβδομάδες, διάστημα αρκετό να αναπτύξει ο βολβός το ριζικό σύστημα. Έπειτα μεταφέρονται οι γλάστρες σε θερμό δωμάτιο όπου η θερμοκρασία δεν πρέπει να υπερβαίνει τους 18 έως 20 βαθμούς Κελσίου και τη νύχτα δεν κατεβαίνει κάτω από 10. Το σκοτάδι είναι ακόμη απαραίτητο και θα πρέπει να σκεπαστούν οι γλάστρες με ένα χιόνι από μαύρο ή άλλο σκοτεινό χαρτί. Όταν το στέλεχος αναπτυχθεί καλά και φανούν τα μπουμπούκια, ξεσκεπάζονται και τοποθετούνται στο φως, ώστε να συμπληρώσουν την ανάπτυξη του ανθοφόρου στελέχους και να ανθίσουν. Τα ποτίσματα θα είναι συχνότερα. Για να διατηρηθούν όμως τα ανθισμένα φυτά επί όσο το δυνατόν περισσότερο διάστημα, χρειάζεται πλέον χαμηλότερη θερμοκρασία στο δωμάτιο.

Αφού ανθίσει το φυτό και ξεραθεί, βγάζουν τους βολβούς από τη γη και τους φυλάνε σε μέρος δροσερό, αεριζόμενο.

Υπάρχει και ο *Hyacinthus Romania* που βγάζει μικρά μωρό-δάτα άνθη μαζεμένα πολλά μαζί. Αυτός ο Υάκινθος είναι για καλλιέργεια σε κήπους.

η συνταγή μας

Συνταγή του Νίκου Τσελεμεντέ από το περιοδικό «εργόχειρο» τεύχος 21 1948. Διατηρούμε τη γλώσσα και τον τίτλο της δημοσίευσης.

Κροκέτες με αυγά

Αναλογίες: 4-5 αυγά σφιχτά, 1 περίπου φλυτζάνι σιγά-σιγά, 1 μισό φλυτζάνι γάλα κι' ανάλογο νερό, 1-2 κουταλιές τυρί ξυστό ή φέτα λυωμένη, αλάτι και λίγο μοσχοκάρυδο τριμμένο. Τέλος, άλλα δύο αυγά, κτυπημένα και λίγα ψιλά για να γίνουν οι κροκέτες πανέ.

Θα βράσετε πρώτα το γάλα με νερό, αλάτι και τριμμένο μοσχοκάρυδο, προσθέτοντας λίγο-λίγο το σιγά-σιγά και κομμένα κομματάκια. Τα ανακατεύετε με το σιγά-σιγά και κομμένα κομματάκια. Τα ανακατεύετε με το σιγά-σιγά, ώστε ν' αποτελέσουν μια μάζα κι' άμα κρυώσει η μάζα, τηπλάθετε τις κροκέτες. Τις κόβετε με κουτάλι, σε μέγεθος κεφτέ και τις πλάθετε με αλεύρι δηλαδή όπως κάνουν και τους κεφτέδες. Μπορείτε επίσης να τις κάνετε μεγαλύτερες και να τους δώσετε σχήμα κωνικό όπως βλέπετε στην εικόνα μας. Κατόπιν έχετε κτυπημένα τα δύο αυγά, λιγάκι νερό και μ'ένα πηρούνι περιστρέφετε μια-μια κροκέτα στο αυγό και κατόπιν τις βάζετε, με το πηρούνι, σε γαλέτα τριμμένη κι απλωμένη σε χαρτί. Αφού αλείψετε καλά με γαλέτα τις κροκέτες, τις αραδιάζετε σε πιατέλα. Ένα τέταρτο προτού σερβιριστούν, τις τηγανίζετε σε λάδι ή λίπος σε βαθύ τηγάνι, ώστε να χώνωνται μέσα κροκέτες, σαν τους λουκουμάδες. Το λίπος πρέπει να είναι καυτό για να πάρουν οι κροκέτες σε δύο λεπτά ερυθρό-κόκκινο χρώμα. Τις βγάζετε απ' το τηγάνι και τις βάζετε πάνω σε στρατσόχαρτο για να στραγγίσουν. Πρέπει να προσέξετε να μη μείνουν περισσότερο από δύο λεπτά στο τηγάνι, γιατί θα σκάσουν-σκορπίσουν και τότε θεωρούνται αποτυχημένες. Επίσης μη βάζετε περισσότερες από πέντε κροκέτες μαζί στο τηγάνι. το σερβίρισμα τους γίνεται πάνω σε πετοστάκι στην πιατέλλα για να μη γλιστρούν. Τις γαρνίρετε με λίγες φούντες μαιντανού.

ROZALI
Εσώρουχα Ποιοτικής
Γυναικεία - Ανδρική

Κ. Φρόντζου 9
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Ε.Ρ

πότε πρέπει να διαβάζουν τα παιδιά μας;

της ΕΙΡΗΝΗΣ ΚΑΛΕΝΤΖΗ

Το σχολείο μας από τα πρώτα κιόλας χρόνια απαιτεί από τα παιδιά να κάνουν εργασίες στο σπίτι. Είναι μάλιστα γεγονός ότι η καλή θέληση, η διαπαισίστη, η μετριοφύλαξη, η υπευθυνότητα του παιδιού στο σπίτι έχει μετατραπεί στις περισσότερες περιπτώσεις σ' ένα άγχος για όλη την οικογένεια.

Πολλοί γονείς πιστεύουν πως το παιδί μόλις γυρίσει από το σχολείο πρέπει να φάει και αμέσως να διαβάσει για την επόμενη μέρα. Ματαίω πολλές φορές το παιδί προσπαθεί να τους πείσει πως αισθάνεται κουρασμένο και πως θα ήθελε να το αφήσουν για λίγο να

παιδί μοναδική χαρά και συνεπώς, ο καλύτερος τρόπος ξεκούρασης.

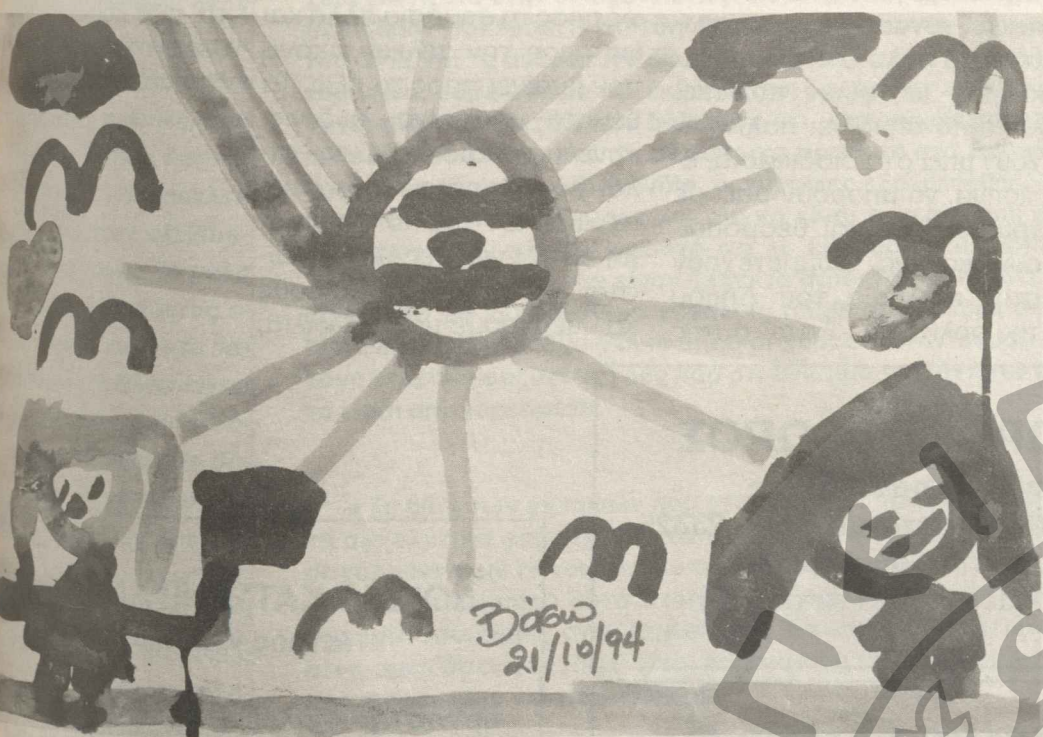
Τρίτο, μπορείτε και οι ίδιοι αν διαθέτετε στοιχειώδη καλή θέληση, να διαπιστώσετε πως μετά το παιχνίδι το παιδί σας θα είναι ήρεμο, με πιο ξεκάθαρη σκέψη και έτσι θα μπορεί να διαβάσει και να αφομοιώσει αυτά που διαβάζει.

Συνεπώς το παιδί σας θα αποδώσει καλύτερα αν υπάρχει κάποια ελαστικότητα στην ώρα που πρέπει να διαβάζει για το σχολείο. Πρέπει να καταλάβουμε, ότι κάθε τι που γίνεται από καταναγκασμό είναι και πο-

τις ώρες που εσείς θέλετε, «για να τελειώνετε» το μόνο που θα πετύχετε θα είναι να κάνετε το παιδί σας να διαβάζει χωρίς κανένα ουσιαστικό αποτέλεσμα.

Εμείς οι δάσκαλοι είμαστε συχνά μάρτυρες τέτοιων φαινομένων. Συχνά δηλαδή κάποιοι γονείς επιμένουν πως το παιδί τους όλο το απόγευμα κάθεται στο δωμάτιό του και διαβάζει, αλλά δεν καταλαβαίνουν γιατί όταν έρχεται στο σχολείο δε θυμάται τίποτα.

Αν γυρίσετε και οι ίδιοι στα μαθητικά σας χρόνια θα θυμηθείτε πως υπήρχαν παιδιά που ήταν ώρες μπρο-

κουραστεί.

Αγαπητοί γονείς, θα βοηθήσετε πολύ το παιδί σας αν ξέρετε κάποια πράγματα και αν πάψετε να πιέζετε τόσο ανελαστικά.

Πρώτα απ' όλα πρέπει να καταλάβετε πως όλα τα παιδιά κάνουν στο σχολείο τους ένα πρόγραμμα που είναι προγραμματισμένο. Δεν είναι στο σπίτι κουρασμένα. Δεύτερον, πρέπει να μάθετε —άλλωστε μπορείτε να μάθετε— πως να διαπιστώσετε πως οι καλύτερες ώρες για να παιξεί ένα παιδί, είναι εκείνες που δεν μπορεί να αποδώσει όσο κι αν επιβάλλετε ότι το παιχνίδι είναι για το

λύ πιο κουραστικό γι' αυτόν που το κάνει και σίγουρα είναι και ποιοτικά κατώτερο.

Σεις οι γονείς μπορείτε, δοκιμάζοντας, να καταλάβετε πότε το παιδί σας μαθαίνει ευκολότερα. Αν αποφασίσετε να ασχοληθείτε με το παιδί σας σοβαρά, θα σας δοθεί η ευκαιρία να ανακαλύψετε αυτό το μεγάλο μυστικό μέσα σε λίγο χρόνο και θα πάψετε και το παιδί σας να καταπιέζεται, με απρόβλεπτες πολλές φορές συνέπειες, κι εσείς να βρίσκεστε σε μια διαρκή ένταση.

Αντίθετα αν συνεχίσετε να είστε ανελαστικοί και εξακολουθείτε να επιβάλλετε στο παιδί σας να διαβάζει

στά σ' ένα ανοιχτό βιβλίο χωρίς να μπορούν να μαθαίνουν και άλλα που ενώ διαβάζαν λίγο ανταποκρίνονταν στις απαιτήσεις του σχολείου. Στη δεύτερη περίπτωση δεν ανήκαν οπωσδήποτε τα πιο «έξυπνα» ή τα πιο κατάρτισμένα, αλλά στην πλειοψηφία τους ανήκαν εκείνα τα παιδιά που είχαν ανακαλύψει πως όταν δεν μπορούσαν να διαβάσουν αποδοτικά έπρεπε να παρατήσουν τα βιβλία, να βγούνε μια βόλτα ή να πάνε να παίξουν και να συνεχίσουν αργότερα.

* Η ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΛΕΝΤΖΗ είναι δασκάλα.

«Ονειροφαντασία»

επιμέλεια ΓΙΑΝΝΑ ΚΟΥΛΑ

Γεια σας και καλώς ήρθατε στην «Ονειροφαντασία»! Τι είναι αυτή; Μα, μια στήλη για σας παιδιά... Εγώ που γράφω τούτη τη στιγμή είμαι ο παραμυθοδημοσιογράφος της «Ονειροφαντασίας».

Με λένε Βιρβίτσο και δεν είμαι τίποτε άλλο από ένας μικρός μικρούλικος ανθρωπάκος γεμάτος μπαλώματα. Αποφάσισα που λέτε, να γίνω παραμυθοδημοσιογράφος γιατί αγαπώ πάρα πολύ την ψυχή και την σκέψη των παιδιών.

Πιστεύω πως εσείς παιδιά έχετε σπουδαία πράγματα να πείτε. Αν κιόλας μπορείτε να τα γράψετε ακόμη καλύτερα. Κι αν ακόμη μπορείτε να μας στέλνετε αυτά που γράφετε τρεις και τέσσερις φορές καλύτερα...

Αλήθεια σας το λέω πως τα κείμενά σας, που μπορεί να είναι παραμύθια, παράξενες ιστορίες, ποιήματα και —γιατί όχι— παράνοια και αιτήματά σας, θα με έκαναν τον πιο ευτυχισμένο μπαλωματένιο άνθρωπο που υπάρχει στη γη.

Κι εγώ σας υπόσχομαι πως θα σας πω μια μέρα την ιστορία μου. Πώς έγινα δηλαδή παραμυθοδημοσιογράφος.

Θα σας λέω κι άλλα πολλά κάθε φορά. Θα γράφουν και πολλοί παραμυθένιοι φίλοι μου. Να... τις προάλλες ο παπουτσιωμένος γάτος μου έλεγε ότι... δεν θα σας το πω όμως γιατί κάποια μέρα θα σας τα πει ο ίδιος.

Λοιπόν για να μην τα πολυλογούμε περιμένω παιδιά τα γραπτά σας με ανυπομονησία στη διεύθυνση:

Πολιτιστικό εργαστήρι «Παλέτα»
για την «Ονειροφαντασία»

Κοράϊ 4

45 444 Ιωάννινα

Παρακαλώ να γράφετε το όνομά σας και την ηλικία σας

Γεια χαρά.

Μια ιστορία με δράση κι αγωνία

Είμαι ένας λωποδύτης, μένω σε μια πολυκατοικία στην οδό «Ληστών 30», στον όγδοο όροφο. Κοιτάζω στον δρόμο ανήσυχα. Θυμήθηκα τα παλιά χρόνια πριν γίνω λωποδύτης. Θυμάμαι ότι κάποτε μου ήρθε ένα ανώνυμο γράμμα που έλεγε:

— Να έρθεις επειγόντως στη λίμνη με τους κροκόδειλους στις 7.30 ακριβώς. Ένας φίλος που θέλει το καλό σου. Είδα την ώρα. Ήταν 6.30 ακριβώς. Περίμενα ανυπόμονα στο γραφείο μου. Πήγε 7.15 δεν άντεξα άλλο και πήγα στη λίμνη με τους κροκόδειλους. Δεν υπήρχε ψυχή. Ξαφνικά μια μαύρη σκιά φάνηκε από πίσω μου. Τον είδα να βγάζει κάτι από το μπουφάν του. Ξάφνου ένα μπουμεραγκ ήρθε προς το μέρος μου. Με πήρε ξυστό στον ώμο μου. Έπεσα στη λίμνη. Είδα τους κροκόδειλους να έρχονται προς το μέρος μου. Με περικύκλωσαν. Τότε άκουσα μια φωνή:

— Κρατήσου από το κλαδί. Τι να κάνω άλλο κρατήθηκα, αλλά το κλαδί λίγο-λίγο έσπαγε. Ξανάκουσα την ίδια φωνή: — Κρατήσου από το άλλο.

Ήταν ένας χωροφύλακας που ερχόταν με μια βάρκα προς το μέρος μου. Με πήρε μέσα στη βάρκα. Με έβγαλε στην ακτή. Αφού τον ευχαρίστησα γύρισα στο σπίτι μου. Από τότε για να εκδικηθώ έγινα λωποδύτης.

Κάθε φορά που ληστεύω κοιτάζω προσεκτικά τις κάμερες και τους ανθρώπους.

Άρης
10 ετών

Βιρβίτσο γεια σου. Με λένε Ειρήνη και αυτό που θα ήθελα περισσότερο απ' όλα τα πράγματα είναι:

Όπως υπάρχει Βουλή μεγάλων να υπάρχει και Βουλή παιδιών. Τη Βουλή των παιδιών θα την κυβερνούν τα παιδιά.

Έτσι τα παιδιά καθώς θα είναι ενωμένα πάντα, θα μπορούσαν να φτιάξουν καλύτερα πράγματα. Θα γκρεμίσουν εργοστάσια και θα χτίσουν παιδικές χαρές. Θα αναστήσουν σε κάθε γωνία της γης μια ζωή, ένα δέντρο. Και θ' αρχίσουν να χτίζουν το κάστρο της κοινωνίας. Κάθε παιδική ψυχή θα βαλθεί ένα θεμέλιο. Θα μπορεί να πει τη γνώμη του που οι μεγάλοι την έχουν πετάξει στα σκουπίδια μαζί με την αηδία. Η Βουλή των παιδιών, δηλαδή η παιδοκρατία θα δώσει το παράδειγμα σε όλο τον κόσμο.

Θα είναι πραγματική ελευθερία για τα παιδιά, θα μπορούν να τρέχουν σε χώρους γεμάτους παπουτσίνες.

Αυτό το μήνυμα θέλω να περάσει σε όλα τα παιδιά και τους μεγάλους αν είναι δυνατόν.

Ειρήνη Χρύση
9 ετών.

Baby chic

πρόικα μωρού
κούνιες
καροτσάκια

κ. Φρόντζου 7 Ιωάννινα τηλ 71436

φεμινιστικά

♦ Το Συνταγματικό δικαστήριο της Ιταλίας έλαβε πρόσφατα μια πολύ σημαντική απόφαση. Εκρίνε ότι οι νοικοκυρές θα πρέπει να θεωρούνται πλέον καθ' όλα εργαζόμενες. Σύμφωνα με απόφαση του η εργασία που παράγεται στους κόλπους της οικογένειας λόγω της κοινωνικής και οικονομικής της αξίας μπορεί να συμπεριληφθεί, παρά τις χαρακτηριστικές της ιδιαιτερότητες στο άρθρο 35 του ιταλικού Συντάγματος που κατοχυρώνει την εργασία «σε όλες τις μορφές της». Η απόφαση ε-ξεδόθη στη περίπτωση μιας Βραζιλιάνας που ήταν παντρεμένη με Ιταλό και ήθελε να φέρει στην Ιταλία το γυιό της από τον πρώτο της γάμο. Το ιταλικό υπουργείο Εσωτερικών της αρνούνταν αυτό το δικαίωμα επειδή ήταν νοικοκυρά, άρα άνεργη και σύμφωνα με τον ιταλικό νόμο οι μετανάστες έχουν δικαίωμα να φέρουν συγγενικά πρόσωπα πρώτου βαθμού, μόνο αν έχουν οι ίδιοι μόνιμη εργασία στην Ιταλία. Ετσι το Συνταγματικό δικαστήριο αποφάσισε ότι η βραζιλιάνα μπορεί να φέρει το γυιό της γιατί τα οικιακά είναι μια μορφή επαγγελματικής απασχόλησης και διότι οικογενειακές υποχρεώσεις και ευθύνες επιβαρύνουν ακόμη σήμερα, σχεδόν αποκλειστικά τις γυναίκες.

♦ «...Παρακολούθησα μία ημερίδα του «πρωτοπόρου κέντρου ερευνών για τις Γυναίκες της Μεσογείου» σε συνεργασία με το γυναικείο τμήμα της ΓΣΕΕ, για την οικογένεια και την πολιτική κοινωνικών φορέων.

Βεβαιώθηκα λοιπόν, άλλη μια φορά για το υπέροχο γυναικείο δυναμικό που διαθέτει αυτός ο τόπος, ως και για την τεράστια σπατάλη από την ατελή και άνιση χρησιμοποίησή του...

...Είναι λάθος και άγνοια να μιλάμε για μια νέα οικονομική ανάπτυξη, χωρίς προηγουμένως να διευκολύνουμε την ουσιαστικότερη συμμετοχή του μισού (και πιο ανθρώπινου) δυναμικού μας».

Τα παραπάνω λόγια ανήκουν στον Αδαμάντιο Πεπελάση και γράφτηκαν στη στήλη «Η ΑΛΛΗ ΟΨΗ» της εφημερίδας ΤΑ «ΝΕΑ». Δεν είναι απλά μια άποψη συμπαραστάσης στους στόχους του γυναικείου κινήματος. Είναι μια διαπίστωση ότι η ισότιμη συμμετοχή των γυναικών είναι αναγκαία για κάθε οικονομική και κοινωνική πρόοδο. Η διαπίστωση αυτή αποκτάει ξεχωριστή βαρύτητα, όταν φέρνει την υπογραφή ενός διακεκριμένου επιστήμονα και πολιτικού.

♦ Στις αρχές Δεκέμβρη του 1994 στη Νίκαια της Γαλλίας έγινε η 2η Μεσογειακή Συνάντηση γυναικών δημοσιογράφων με θέμα «Γυναίκα δημοσιογράφος στη Μεσόγειο. Ενδιαφέρον έχουν όσα ειπώθηκαν εκεί σχετικά με τα ειδικά προβλήματα των γυναικών δημοσιογράφων. Γενική είναι η διαπίστωση ότι σε όλες τις χώρες βρίσκονται ολόενα και περισσότερες γυναίκες συντάκτριες οι οποίες υπόκεινται σε σεξιστικές διακρίσεις, ιδιαίτερα όσον αφορά το μισθό τους και πρέπει να παλέψουν σκληρά για να μπορέσουν να φύγουν από θέματα «γυναικεία». Η επαγγελματική τους σταδιοδρομία είναι πάντα πολύ δύσκολη. Οι γυναίκες που έχουν καταλάβει θέσεις διευθυντικές και αποφασιστικές είναι ακόμα πολύ λίγες. Συγκλονιστικές ήταν οι μαρτυρίες για τις πιέσεις τις καταδίκες σε θάνατο και τις ανοιχτές δολοφονικές επιθέσεις των ισλαμιστών ενάντια σε γυναίκες δημοσιογράφους στην Αλγερία. Πολλές αναγκάζονται να μη βγαίνουν καθόλου από τα κτίρια των εφημερίδων.

♦ «Οι γυναίκες που καταφεύγουν στα νοσοκομεία για να κάνουν έκτρωση, πρέπει να δουλεύουν σε κλινικές, τουλάχιστον ένα χρόνο, προκειμένου να «αποζημιώσουν» την κοινωνία για την αποτρόπαιη πράξη τους».

Τάδε έφη η 28χρονη Γερμανίδα Κλαούντια Νόλτε, υπουργός, αρμόδια για θέματα γυναικών και οικογένειας της Γερμανίας.

Και μη χειρότερα. «Βάλανε τον λύκο να φυλάει τα πρόβατα».

♦ Μια βδομαδιάτικη εφημερίδα της Λευκάδας, ο «Λευκαδίτικος Λόγος» εκδίδεται από πέντε γυναίκες. Τρεις νεαρές αδελφές ηλικίας από 13 μέχρι 19 χρόνων, τη μητέρα και τη γιαγιά τους. Ανέλαβαν την εφημερίδα μετά το θάνατο του πατέρα τους και την έφτασαν πρώτη σε κυκλοφορία. Όταν αναλάβαμε την εφημερίδα, οι Λευκαδίτες μας αντιμετώπισαν με δυσπιστία. Σκέφτονταν ότι το ασθενές φύλλο δεν θα πετύχει! Τώρα όμως ένα χρόνο μετά μας υπολογίζουν, λένε τα κορίτσια.

Σύνδεσμος για τα δικαιώματα

της γυναίκας Βραβεία σε 4 γυναίκες δημοσιογράφους

Ο Σύνδεσμος για τα δικαιώματα της γυναίκας βράβευσε τους τέσσερις γυναίκες δημοσιογράφους για τις φεμινιστικές τους θέσεις. Συγκεκριμένα απένειμε:

Το βραβείο Παύλος Παλαιολόγος στις:

α) Μελίνα Βολιώτη, για τα δημοσιεύματά της στην εφημερίδα «Αυγή», τα οποία χαρακτηρίζονται από σωστές φεμινιστικές θέσεις, δύναμη υποστήριξης τους και πρωτοτυπία ιδεών. (Με το ψευδώνυμο υπογράφει τα άρθρα της στην «Αυγή» η Σούλα Παναρέτου).

β) Μαργαρίτα Κουλεντιανού, για τα άρθρα της στην Εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ», τα οποία διακρίνονται για τη διεισδυτική ικανότητα της στα σύγχρονα προβλήματα της γυναίκας, σκληρά με τις σχέσεις της με το άλλο φύλο και τη θέση της στην κοινωνία, καθώς και για το αιχμηρό χιούμορ της.

Επαινο εξ άλλου απένειμε η επιτροπή στη δημοσιογράφο/να Κокκαλίδου-Ναχμία, για τα ωραία φεμινιστικά εκλαϊκευτικά δημοσιεύματά της στην εφημερίδα «Μακεδονία».

Στην τελετή απονομής των βραβείων μίλησε η πρόεδρος του Συνδέσμου καθηγήτρια Αλίκη Γιωτοπούλου - Μαραγκοπούλου. Στην ομιλία της με θέμα «Από το Κάιρο ως το Πεκίνο» η κ. Μαραγκοπούλου είπε:

«Τα τελευταία χρόνια τεράστιες παγκόσμιες Διασκέψεις πραγματοποιούνται που αποτελούν σειρά και αποβλέπουν στην αντιμετώπιση των κυριότερων παγκόσμιων προβλημάτων που συνδέονται μεταξύ τους.

Η Διάσκεψη του Ρίο (1992, Περιβάλλον και ανάπτυξη), η Διάσκεψη του Καίρου (1994, Πληθυσμός και ανάπτυξη), η Διάσκεψη της Κοπεγχάγης (Μάρτης) 1995, Κοινωνική ανάπτυξη, Διάσκεψη του Πεκίνου (Σεπτέμβρης 1995, για τη θέση της γυναίκας), αποτελούν ένα κρίκο παγκόσμιας προσπάθειας για την κυριαρχία του ανθρώπου στη μοίρα του, να αποφύγει την καταστροφή και αντίθετα, να οδηγηθεί σε ζωή καλύτερης ποιότητας για όλους.

Και ανάμεσα σ' αυτές τις Διασκέψεις βασική θέση κατέλαβε η Παγκόσμια διάσκεψη της Βιέννης (1993) για τα δικαιώματα του Ανθρώπου, που χάραξε τις βασικές αρχές που θα μας κατευθύνουν σ' όλες τις παραπάνω προσπάθειες.

Πως κατέληξαν οι Διασκέψεις που ήδη έγιναν και που αποτελούν προϋποθέσεις για την έκβαση και των υπολοίπων (Κοπεγχάγης και Πεκίνου);

Συνοπτικά:

Η Διάσκεψη της Βιέννης, το 1993 είχε καλή έκβαση ως κεντρικό προγράμματος. Τόνισε τον αδιαίρετο και παγκόσμιο χαρακτήρα όλων των θεμελιωδών δικαιωμάτων του Ανθρώπου, μέσα στα οποία ρητώς κατέταξε και τα σχετικά με την ισότητα των φύλων. Ρητά αναγνώρισε την υπεροχή των Ανθρωπίνων δικαιωμάτων πάνω στις θρησκευτικές, πολιτισμικές κ.λ. παραδόσεις, πράγμα που αποτελεί σοβαρό πλήγμα κατά του φονταμενταλισμού.

Αντίθετα, η Διάσκεψη του Καίρου (1994) έδωσε το πρόβλημα στο φονταμενταλισμό (παρ. 1,11 του Προοιμίου) που αποτελεί τον κυριότερο εχθρό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Γενικά - θλιβερό γεγονός - οι χώρες που ψήφισαν το πρόγραμμα που βγήκε από αυτήν έδωσαν ρητά το δικαίωμα στους εαυτούς τους να μη το σεβαστούν!

Πως προσιωνίζεται η Διάσκεψη της Κοπεγχάγης (Μάρτης 1995); Μέχρι στιγμής ασχημα. Οι ισχυροί της Γης δεν φάνηκε μέχρι και τη 2η προπαρασκευαστική σύσκεψη, διατεθειμένοι να συμβάλουν σοβαρά για τη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των πλούσιων και πλούσιων, αναπτυσσόμενων και υπανάπτυκτων χωρών του κόσμου. Σε λίγες μέρες θα ξέρουμε αν η 3η Προπαρασκευαστική που γίνεται αυτές τις μέρες στη Ν. Υόρκη, θα βάλει ή όχι την κατάσταση.

Και το Πεκίνο;

Ενα μεγάλο ερωτηματικό ύστερα από τις ως τώρα εμπειρίες. Η ελπίδα μου στηρίζεται στην ενωμένη και καλά οργανωμένη πάλι ιδίως των γυναικείων οργανώσεων. Είμαι βέβαιη ότι οι σκοπιές θα είναι πάντως, πολλές και ισχυρές.